

Årsredovisning 1999

Innehåll

Fortum i korthet	1
Styrelseordförandens översikt	2
VD har ordet	3
Fortums ställning på energimarknaden	4
Fortums vision	6
Fortums verksamhet i korthet	7
Affärsområdesöversikter	
Utvinning av olja och gas	8
Oljeraffinering och marknadsföring	11
Produktion och försäljning av el och värme ...	16
Eldistribution	23
Service	26
Engineering	28
Övrig verksamhet	30
Personal	32
Miljö, hälsa och säkerhet (EHS)	34
Bokslut	
Styrelsens verksamhetsberättelse	38
Koncernens resultaträkning	44
Koncernens balansräkning	45
Koncernens kassaflöde	46
Noter till koncernens bokslut	47
Koncernens aktier och andelar	64
Koncernens ekonomiska nyckeltal	67
Formler för uträkning av nyckeltal	70
Moderföretagets resultaträkning, balansräkning och kassaflöde	71
Noter till moderföretagets bokslut	72
Aktier och aktieägare	73
Förslag till vinstdisposition	76
Revisionsberättelse	77
Förvaltningsrådets utlåtande	77
Förvaltning och ledning	78
Banker och bankirfirmor som följer upp Fortum som placeringsobjekt	84

Nyckeltal

År 1999

	1999	1998
Omsättning, milj. euro	8 232	8 494
Rörelsevinst, milj. euro	721	595
Vinst före extraordinära poster, milj. euro	510	377
Investeringar, milj. euro	1 059	1 702
Räntebärande nettoskulder, milj. euro	3 818	3 898
Resultat per aktie, euro	0,41	0,27
Eget kapital per aktie, euro	6,00	5,06
Avkastning på sysselsatt kapital, %	8,6	7,8
Avkastning på eget kapital, %	7,7	5,7
Gearing, %	79	93
Soliditet, %	40	38
Medelantal anställda	17 461	19 003

Information för placerarna

Bolagsstämma

Fortum Abp:s ordinarie bolagsstämma hålls måndagen den 17 april från och med kl. 14.00 i Fortums huvudkontor på Kägeludden i Esbo.

Anmälan till bolagsstämman bör göras senast den 14 april 2000 kl. 16.00. Anmälan kan ske antingen per telefon på nummer 010 45 29440, per fax på nummer (09) 606 5572 eller skriftligen under adress Fortum Abp, Marjatta Rantiala, PB 1, 00048 FORTUM. Anmälan per brev skall vara bolaget till handa innan anmälningstiden utgår. Aktieägarna ombes tillstålla eventuella fullmakter i samband med anmälan om deltagande i stämman.

Utdelning

Styrelsen föreslår bolagsstämman en utdelning på 0,18 euro per aktie för räkenskapsperioden 1999. Avstämningsdagen för utdelningen är den 20 april och utdelningen föreslås bli utbetalad den 2 maj 2000.

Delårsrapporter

Delårsrapport 1.1–31.3.2000 publiceras 5.5.2000

Delårsrapport 1.1–30.6.2000 publiceras 8.8.2000

Delårsrapport 1.1–30.9.2000 publiceras 3.11.2000

Årsredovisningen och delårsrapporterna publiceras på finska, svenska och engelska. De ingår också på Fortums webbsidor på finska på adressen www.fortum.fi och på engelska på adressen www.fortum.com. Information om aktier och aktieägare finns på sidorna 73-75.

Kontaktinformation

Ekonomisk information kan beställas på adressen: Fortum Abp, Koncernkommunikation/Heidi Jokinen, PB 1, 00048 FORTUM, tfn 010 45 24861, fax 010 45 24798, e-post heidi.jokinen@fortum.com.

Kontaktperson för placerarrelationer är IR-chef Raija Norppa-Rahkola, tfn 010 45 24135, fax 010 45 24088, e-post raija.norppa-rahkola@fortum.com.

• Fortum förbättrade betydligt sitt resultat från föregående år.

• Omstruktureringsarna enligt vår strategi som fokuserar på energi slutfördes. De funktioner som inte hörde till kärnaffärsverksamheten energi avyttrades och arrangementet i fråga om ägandet av Gasum Oy genomfördes på det sätt som EU hade förutsatt.

• Priset på råolja var 1999 i snitt en tredjedel högre än året innan, vilket bidrog till att förbättra koncernens resultat. Marknadpriset på el i Norden var lågt.

• Investeringarna hänförde sig till stor del till aktieförvärv inom El och värme. Utvecklingen av olje- och gasfältet Åsgard i Norge förlöpte enligt plan. Utvinningen av olja i fältet inleddes i maj 1999 och utvinning av gas skall enligt planerna inledas i slutet av 2000.

• Åtgärderna som syftar till att uppnå kostnadsinbesparingar och effektivisera verksamheten fortgick. Vid ingången av 2000 tog vi i bruk en ny organisation och ett nytt ledningssystem. Staberna vid moderföretaget och divisionerna samt tjänstefunktionerna lades samman.

• Den högsta noteringen av Fortum Abp:s aktie var 5,80 euro och den lägsta 4,24 euro. Sammantaget omsattes 112 miljoner aktier.

1.1.1999

Verksamheten inleddes enligt den nya divisionsmodellen.

19.5.1999

Oljeutvinningen i Åsgard inleddes.

20.5.1999

Avtal om avyttring av aktier i Gasum Oy. Affären slutfördes 31.5.1999.

9.7.1999

Avtal om avyttring av Enermets affärsverksamhet. Affären slutfördes 27.8.1999.

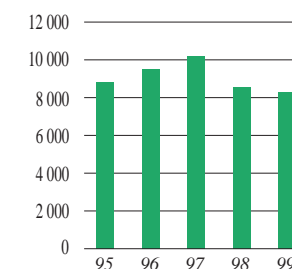
9.9.1999

Avtal om förvärv av Elektrizitätswerk Wesertal GmbH. Affären slutfördes 13.1.2000.

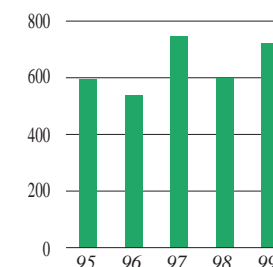
8.10.1999

Avtal om avyttring av Neste Chemicals affärsverksamhet. Affären slutfördes 30.11.1999.

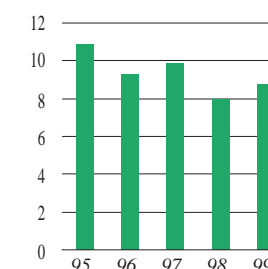
Omsättning
milj. euro

Rörelsevinst
milj. euro

Avkastning på sysselsatt
kapital
%

Fortum i korthet

Fortum är ett av de ledande energibolagen i Norden med mångsidig erfarenhet av att agera på en energimarknad som öppnats för konkurrens. Vår verksamhet täcker hela energikedjan från produktion och utvinning till raffinering, distribution, marknadsföring, energirelaterad engineering samt drift och underhåll.

Fortum är marknadsledande i Östersjöregionen vad gäller tillverkning och marknadsföring av förstklassiga miljöanpassade oljeprodukter. I fråga om distribution och försäljning av el samt produktion av el och värme är vi ett av de två största företagen på den nordiska marknaden. Förutom på vår hemmamarknad Norden och i Tyskland är vi även verksamma på annat håll i Europa och på utvalda målmarknader internationellt. Vi har verksamhet i sammantaget över 30 länder.

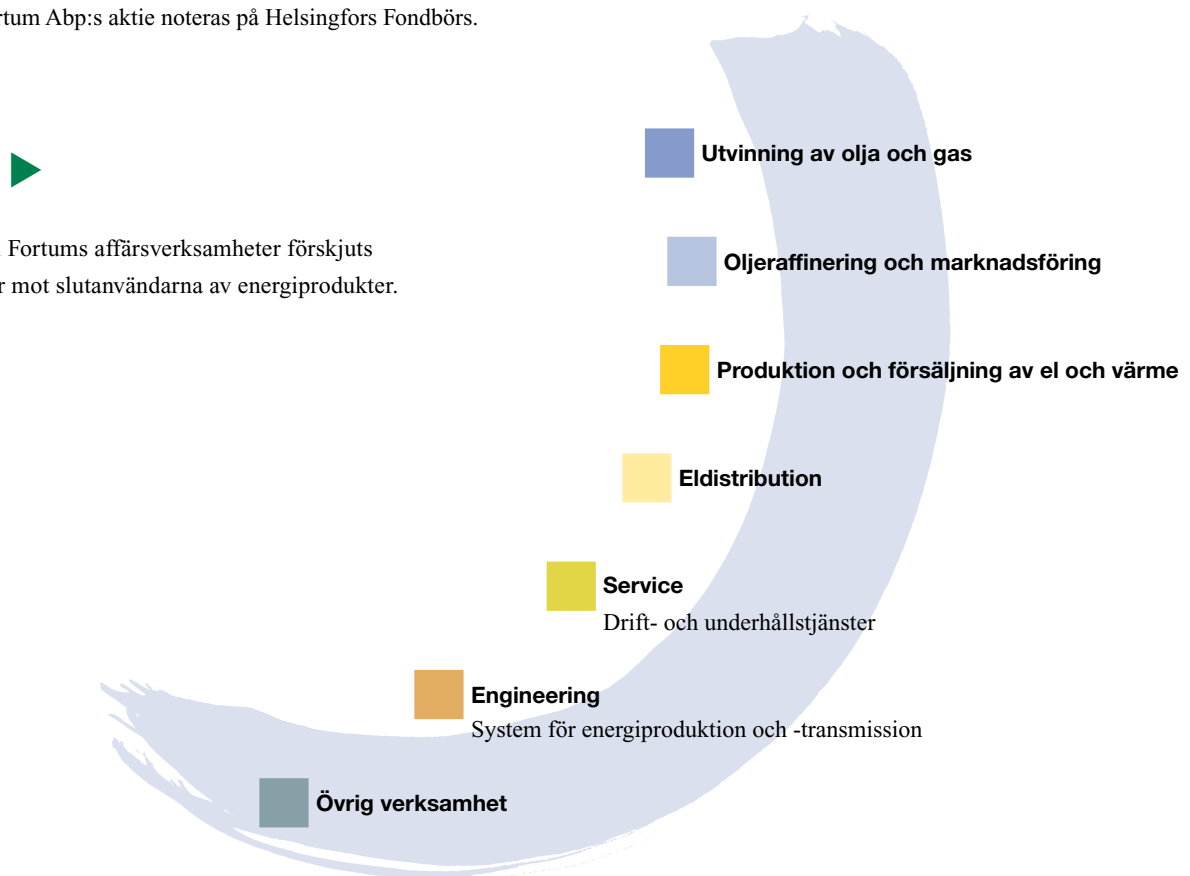
Till våra kunder hör såväl internationella olje-, kraft-, el- och nätbolag, industri och kommuner som privata förbrukare.

Koncernens omsättning 1999 var 8 232 miljoner euro och medelantalet anställda var 17 461 personer.

Fortum Abp:s aktie noteras på Helsingfors Fondbörs.

Fortum är med avseende på antalet kunder ett av de största nordiska energibolagen. Vårt mål är att vara en föregångare när det gäller att skapa och ta i bruk nya tjänstekoncept.

Fokus i Fortums affärsverksamheter förskjuts allt mer mot slutanvändarna av energiprodukter.

Styrelseordförandens översikt

Matti Vuoria

De förväntningar om en förändrad energimarknad och nya möjligheter till affärsverksamhet i ett allt hårdare konkurrensläge som fanns i bakgrunden när Fortum bildades har visat sig vara korrekta. På den europeiska marknaden skedde stora omställningar under 1999. Elmarknaden i Tyskland håller oåterkalleligen på att öppna sig för konkurrens, och en friare konkurrens breder ut sig också på andra håll i Europa i snabba takt än många har väntat sig. Polen, Estland, Lettland och Litauen knackar på dörren i EU:s utvidgningsprocess, och för att processen skall gå vidare måste dessa länder också anpassa sig till gemensamma spelregler. Om vi i Fortum vill behålla vår plats i förändringsrörelsens spets är vi tvungna att fortsätta renodla våra affärsverksamheter och vara beredda på svåra val och prioriteringar. Vår tillväxt kommer inom den närmaste framtiden allt tydligare att fokuseras på Norden och det övriga Nordeuropa.

Vi har klart befäst vår ställning som elproducent i Sverige genom ett intentionsavtal med Stora Enso som skall föras i hamn inom de närmaste månaderna. Också i Tyskland vann vi terräng genom att både skaffa nya kunder och förvärva eldistribution och produktion.

Under det gångna året har vi genomfört de avyttringar och strukturella förändringar som vi aviserade om i samband med börslistningen. Samtidigt har vi förberett oss inför övergången till den nya koncernstrukturen. Åtgärderna genomfördes enligt plan och i takt med den uppställda tidtabellen.

Fortums koncernstruktur reformerades och affärsverksamheterna konsoliderades så att Fortum nu är en strukturellt enhetlig koncern med en enda gemensam ledning. Den modell vi har valt har gjort det möjligt att kraftigt decentralisera ansvaret för rörelsen. Modellens funktionalitet kommer omedelbart att testas i marknadsförhållanden som utgör en stor utmaning. En förutsättning för att den nya administrativa modellen skall fungera är att koncernens strategi och mål är klara, att informationen om dem förs fram effektivt och dessutom att alla medarbetare är beredda att satsa på dem.

Fortums framgång är inte avhängig av vilken ställning energisektorn från tid till annan har på aktiemarknaden i relation till andra branscher. Framgången avgörs av hur bra vi klarar oss i den interna konkurrensen inom energibranschen. För att lyckas måste vi acceptera och dra nytta av fortsatta och snabba förändringar. Också Fortums föregångare byggde sin framgång på målmedvetet arbete i svåra förhållanden.

En stor utmaning för oss är att ytterligare öka det förtroende som våra nuvarande och kommande kunder och samarbetspartner har för Fortum. För att uppnå detta mål behöver vi stöd från alla våra intressentgrupper. På det sättet kan vi vidmakthålla och stärka våra ägares intresse för Fortum som placeringsobjekt.

Under 1999 lyckades vi förbättra vårt resultat. För den prestationen stod alla Fortums medarbetare. I år står vi inför minst lika stora utmaningar. På styrelsens vägnar tackar jag företagets operativa ledning och personalen för ett gott resultat och önskar er kraft och beslutsamhet inför de utmaningar och förändringar som vi har framför oss.

1 mars 2000

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Matti Vuoria'.

*Matti Vuoria
Styrelseordförande*

VD har ordet

Eftersom verkställande direktören har bytts ut efter redovisningsårets utgång låter jag återblicken på det gångna året stanna vid ett minimum. Jag konstaterar bara att vi på många områden har gått framåt i den utstakade riktningen. Utvecklingen av vår rörelseportfölj har avancerat planerligt och koncernens ekonomiska resultat blev klart bättre än året innan. Vinsten höjdes framför allt av de stigande råoljepriserna och av betydande realisationsvinster på försäljning av anläggningstillgångar. På det sättet stärktes också koncernens finansiella ställning.

Vi kan vara nöjda med utvecklingens riktning, även om det vi uppnått ännu inte motsvarar våra långsiktiga mål. I syfte att nå dem måste vi fortsätta den strategiska koncentrationen av vår verksamhet utifrån våra centrala konkurrensfördelar och vidareutveckla våra ledningsmetoder och vårt sätt att verka. För att våra kärnverksamheter skall kunna hävda sig i konkurrensen är det också oerhört viktigt att kostnadseffektiviteten kan förbättras. Våra nyaste företagsförvärv och våra mångsidiga produktionsanläggningar i kombination med en erfaren personal erbjuder utmärkta möjligheter för detta. I en tid med ökad miljömedvetenhet och skärpta normer framhävs den teknologiska kompetensens betydelse som konkurrensfördel. Jag kan utan överdrift säga att vi i det avseendet har ett klart försprång gentemot våra konkurrenter.

Från början av år 2000 har Fortum infört en ny organisation, där affärsverksamheten är indelad i fyra sektorer och sektorerna i sin tur i affärsdrivande enheter. Den nya indelningen påverkar också vårt sätt att till offentligheten rapportera om affärsverksamhetens resultat. Avsikten med den nya indelningen, som för första gången används i denna årsredovisning, är att ge en klarare bild av Fortums verksamhet och underlätta jämförelser på kapitalmarknaden.

Stark konkurrenskraft, hög produktivitet och god lönsamhet är mål som är till fördel för både företaget, personalen och ägarna. Jag tror att våra strategiska riktlinjer och vår nuvarande ställning utgör en stabil plattform för att utveckla koncernen, och jag är övertygad om att alla Fortums medarbetare vill göra sitt bästa för att dessa mål skall uppnås.

1 mars 2000

Eero Aittola
Verkställande direktör

Eero Aittola

Fortums ställning på energimarknaden

Förutsättningarna för Fortums verksamhet präglas av att marknaden öppnas för konkurrens, att energiindustrin omstruktureras, att verksamheten blir allt mer internationell till sin karaktär och att miljöfrågorna ökar i betydelse. Energimarknaden i Norden hör till de mest avreglerade marknaderna i världen.

Typiskt för den internationella oljemarknaden i dag är att stora aktörer i branschen ingår allianser och att nya aktörer kommer in på marknaden. Kännetecknande är vidare att det råder överkapacitet inom oljeraffineringen och att efterfrågan på renare bränslen ökar. Gasmarknaden karakteriseras förutom av avregleringen också av större efterfrågan och en ökad integrering av gas och kraftproduktion.

Fortum har andelar i olje- och gasreserverna i Norge och Oman. Vår egen utvinning är cirka 15 procent av raffinaderiernas behov av råolja.

Fortum är marknadsledande i Östersjöområdet när det gäller att tillverka förstklassiga miljöanpassade oljeprodukter. Raffinaderiernas läge vid den finska kusten ger oss en strategisk fördel. I Finland är vi marknadsledande vad gäller parti-, direkt- och detaljhandeln med oljeprodukter. I de övriga länderna kring Östersjön

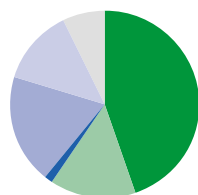
Fortum har mångsidig erfarenhet av den nordiska energimarknaden som öppnats för konkurrens, av internationalisering och av verksamhet som tar stor hänsyn till miljön.

är vi en betydande marknadsförare av oljeprodukter. Vi exporterar oljeprodukter även utanför Östersjöområdet. Vi är med om att utveckla naturgasnäten i Östersjöområdet och vi äger andelar i naturgasbolag i Finland, Sverige, Estland, Lettland och Storbritannien.

I Norden och på annat håll i Europa är börshandelns andel av elhandeln på väg att öka, och aktörerna på marknaden växer i storlek och minskar i antal. På elmarknaden konkurrerar man med nya produkter och tjänster. Till följd av att marknaden öppnats för konkurrens har elpriset varit sjunkande. Både i Norden och i Centraleuropa finns det överkapacitet inom energiproduktionen. Därför tas äldre kraftverk med sämre konkurrenskraft ur drift och nya byggs endast sparsamt.

Mätt enligt försäljning och produktion av el samt antalet kunder hör vi till de två största företagen på den nordiska marknaden. Vi är en betydande eldistributör i Finland och Sverige. Som värmeproducent är vi det ledande företaget i Norden mätt enligt både såld energi och antalet kunder. Vår styrka ligger i att vi behärskar hela energikedjan. Den kompletteras av vår mångsidiga kraftproduktion, vår kraftvärme-kompetens och vår gedigna erfarenhet av energisamarbete med industri och kommuner. Vi äger hälften av svenska Birka Energi AB, som både till produktionskapaciteten och till antalet kunder är ett av de största energibolagen i Sverige. Förutom i Norden har vi stärkt vår ställning i Storbritannien och Tyskland. I Tyskland förvärva- de vi bland annat det regionala elbolaget Elektrizitätswerk Wesertal GmbH.

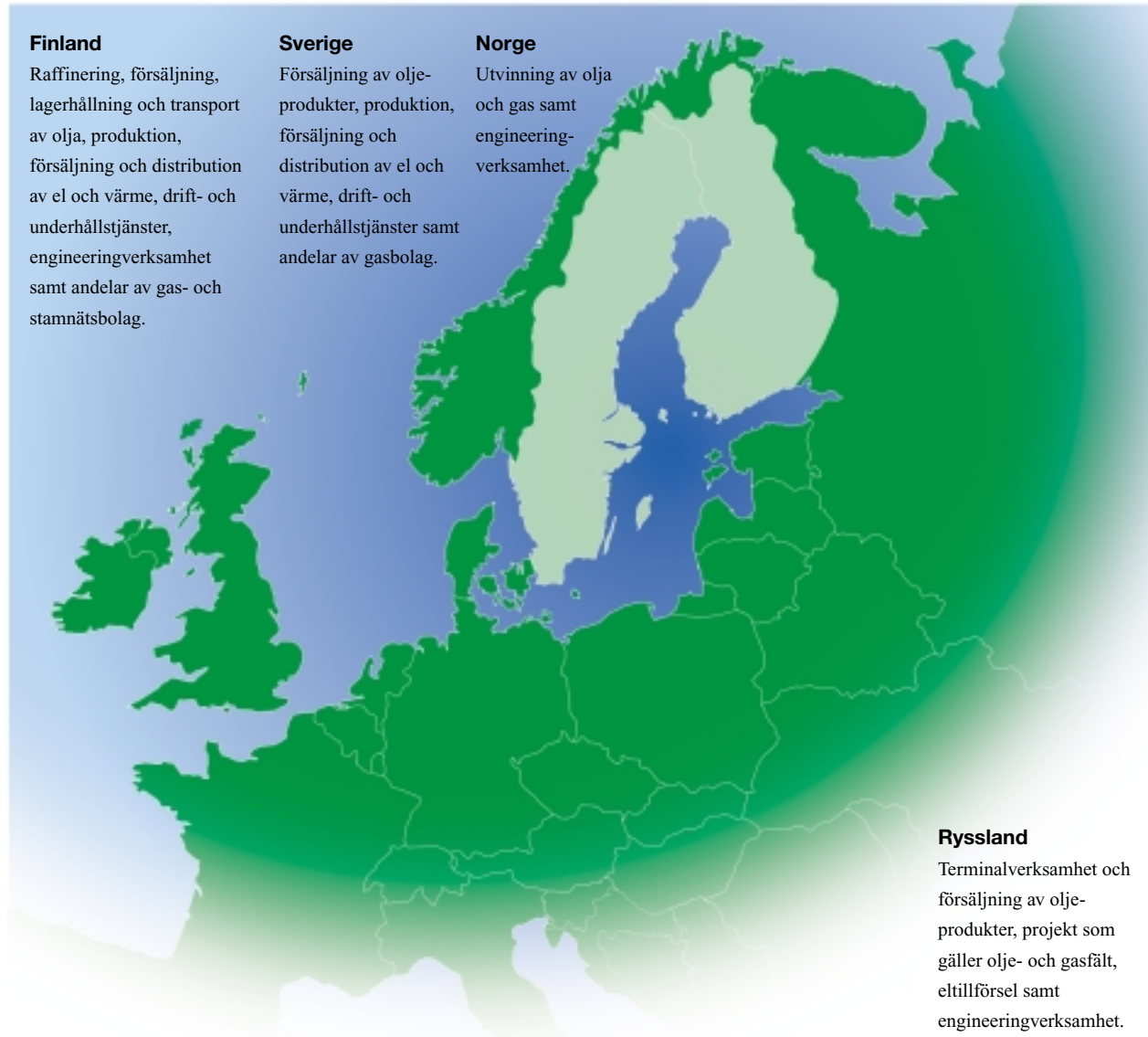
Geografisk fördelning av omsättningen 1999

- Finland
- Sverige
- Övriga Norden
- Övriga Europa
- USA och Kanada
- Övrig internationell handel

Norden är Fortums hemma-
marknad. Även Tyskland och
de övriga länderna kring
Östersjön utgör ett viktigt
område för vår affärsverksamhet.

Finland

Raffinering, försäljning, lagerhållning och transport av olja, produktion, försäljning och distribution av el och värme, drift- och underhållstjänster, engineeringverksamhet samt andelar av gas- och stamnätsbolag.

Sverige

Försäljning av olje-
produkter, produktion,
försäljning och
distribution av el och
värme, drift- och
underhållstjänster samt
andelar av gasbolag.

Norge

Utvinning av olja
och gas samt
engineering-
verksamhet.

Ryssland

Terminalverksamhet och försäljning av olje-
produkter, projekt som
gäller olje- och gasfält,
eltillförsel samt
engineeringverksamhet.

Storbritannien och Irland

Produktion och försäljning av el och värme, drift- och underhållstjänster, engineeringverksamhet, försäljning av gasprodukter, trading med oljeprodukter samt andel av naturgasbolag.

Ungern

Drift- och underhållstjänster samt engineeringverksamhet.

Tyskland

Produktion, försäljning och distribution av el och värme, drift- och underhållstjänster samt engineeringverksamhet.

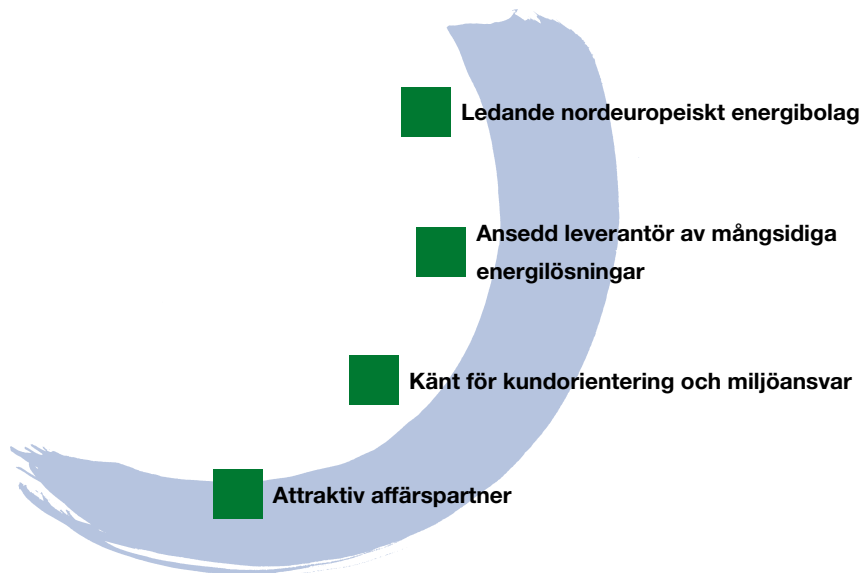
Polen

Försäljning av olje-
och gasprodukter samt
engineeringverksamhet.

Baltikum

Terminalverksamhet och försäljning av olje-
produkter, distribution
och försäljning av el
och värme samt
andelar av gasbolag.

Fortums vision

Affärsutveckling

Vår ambition är en fortsatt renodling av verksamheten inom energisektorn genom att vi koncentrerar oss på de delområden där vår konkurrenskraft och våra förutsättningar för att skapa värde är bäst. Detta för med sig ett behov av att utveckla affärsområdena speciellt i Nordeuropa.

Den geografiska tyngdpunkten i fråga om tillväxstödjande investeringar ligger i Norden. Tillväxtpotentialerna i Tyskland och de övriga länderna kring Östersjön skall i mån av möjlighet utnyttjas. Investeringarna inriktas såväl på distribution och produktion av el som på miljöanpassade drivmedel och specialprodukter inom raffineringen.

Fortums mål är att bygga upp flexibla och marknadsrelaterade strukturer inom koncernen. Av denna orsak avser vi att lägga samman Västkraft Abp och Fortums energi- och eldistributionsfunktioner.

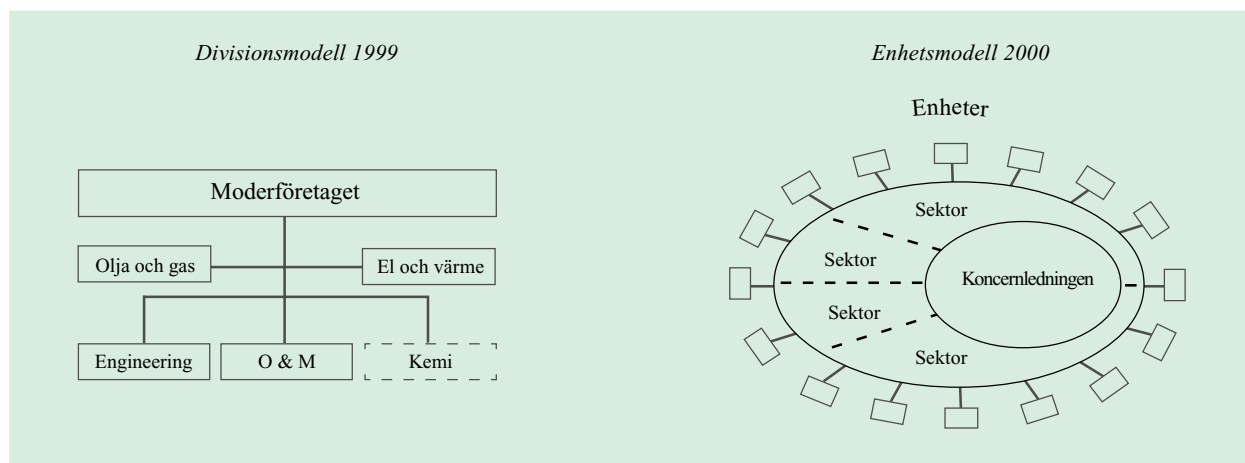
Enligt den föränderliga marknadssituationen på energiområdet riktas fokus inom affärsutvecklingen in på slutkunderna. Fortums energivaruhus Fortum Energy House Ltd fortsätter arbetet med att utveckla koncept för kundtjänster och därmed förknippade IT-applikationer.

Som ett led i den strategiska utvecklingen av våra kärnaffärsområden fokuserar vi på att utveckla affärsfunktionerna relaterade till engineering så att de svarar mot behoven inom Olja och gas samt El och värme. Verksamhetsalternativen för den övriga engineeringverksamhetens del avgörs under år 2000.

Tyngdpunkten inom prospektering och utvinning av olja och gas (E&P) förskjuts till gassidan, och denna verksamhet utvecklas i samarbete med Fortums gasaffärsverksamhet med hänsyn till att kraftproduktionen och gasaffärsverksamheten närmar sig varandra på marknaden.

Lednings- och förvaltningsmodell

Den nya organisationen och ledningsmodellen som trädde i kraft vid ingången av år 2000 är plattare och effektivare än tidigare och erbjuder sålunda goda möjligheter att ytterligare effektivisera koncernens verksamhet. Vi har övergått från en affärsområdesbaserad organisation till en modell som grundar sig på enheter. Den nya modellen består av koncernledningen och 31 enheter.

Fortums verksamhet i korthet

Utvinning av olja och gas omfattar prospektering och utvinning samt naturgasverksamheten.

Oljeraffinering och marknadsföring svarar för oljeraffinering, marknadsföring och försäljning av oljeprodukter, internationell trading och logistik samt gasolverksamheten.

Produktion och försäljning av el och värme erbjuder små- och storkunder skräddarsydda energilösningar.

Fortums lokala dotter- och intresseföretag överför el till småkunder i sina distributionsnät i Norden, Tyskland och Estland.

Fortum Service erbjuder drift- och underhållstjänster som sträcker sig från enskilda serviceuppdrag till underhåll av ett kraftverk eller en fabrik.

Fortum Engineering koncentrerar sig på konstruktion och leverans av system för produktion och överföring av energi. Till kunderna hör energibolag, olje- och kemiindustrin, järnvägar och teleoperatörer.

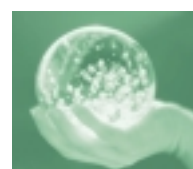
Övrig verksamhet omfattar koncernens stabsfunktioner, interna tjänstenheter samt fastighets- och övriga tillgångar.

Ett centralt utvecklingsobjekt i vår personalpolicy är att ta fram ett för hela koncernen gemensamt handlingsätt.

Miljökompetens är en konkurrensfördel för Fortum. Vi erbjuder våra kunder förstklassiga, miljöanpassade och säkra produkter och tjänster.

Utvinning av olja och gas

Affärsverksamheten Utvinning av olja och gas omfattar prospektering och utvinning av olja och gas samt naturgasverksamhet. Fortum bedriver prospektering och utvinning i Norge, Mellanöstern och Ryssland. Företaget deltar också i ett gasnätsprojekt i Östersjöområdet och innehar andelar i gasföretag i Finland, Sverige, Estland, Lettland och Storbritannien.

Marknad

Råolja

Råoljepriserna nästan trefaldigades under 1999. I början av året höll sig priset på lätt Brent-råolja från Nordsjön i trakten av 10 dollar per fat, men i och med att Opec-länderna kom överens om begränsad utvinning började priserna stiga i mars.

Sedan Opec försäkrat att begränsningarna skulle fortsätta, Iraks export avbrutits och lagren börjat minska steg Brentpriset mot slutet av året till sin högsta nivå sedan Gulfkrisen, inemot 27 dollar per fat. Det genomsnittliga fatpriset på Brentolja under hela året var ca 18 dollar. Året innan var genomsnittspriset 13,3 dollar, vilket var det lägsta på 22 år.

Utvinning av olja och gas

Naturgas

Naturgas

Försäljningen av naturgas i Finland uppgick år 1999 till 39 terawattimmar (3,9 miljarder kubikmeter), vilket var 0,2 procent mer än 1998.

Reserver och utvinning

Fortum har på den norska kontinentalsockeln andelar i de tre olje- och gasfälten Brage, Heidrun och Åsgard där utvinning pågår. I Oman har vi en andel i koncessionsområdet Suneinah och flera av dess oljefält, av vilka det viktigaste är Safah. Praktiskt taget all den olja och gas som vi producerar säljs på den internationella marknaden.

Fortum deltar i prospekterings- och utvinningsprojekt som samarbetspartner och verkar inte som fältoperatör. Vi satsar främst på sådana projekt som har konstaterade olje- och gasfyndigheter och där prospekteringsrisken är obetydlig. Fortums kommersiellt utvinningsbara olje- och gasreserver ökade med nära 2 procent till 270 miljoner fat oljeekvivalenter (ca 36 miljoner ton) i slutet av 1999. Relationstalet mellan reservernas tillväxt och utvinningen var 1,4. Av de totala reserverna var andelen olja och kondensat 151 miljoner fat (56 procent) och andelen naturgas 16,5 miljarder kubikmeter (44 procent). Ca 60 procent av reserverna var sådana där det pågick utvinning, främst av olja.

Värdet av Fortums olje- och gastillgångar var vid årets slut 1,2 miljarder euro. Detta motsvarar nuvärdet av de återstående produktionsårens kumulativa fria kassaflöde beräknat enligt en långfristig prisprognos som motsvarar ett oljepris på 18 dollar fatet.

År 1999 utvann Fortum i genomsnitt 32 700 fat oljeekvivalenter olja och gas om dagen motsvarande ca 1,65 miljoner ton per år. Av detta var cirka 4 procent naturgas, och ur den fick Fortum 38 000 ton raffinerad metanol från Heidrunfältet. Den totala utvinningen var av samma storleksordning som året innan. År 2000 räknar man med att dagsutvinningen stiger med 25 procent till över 40 000 fat. Utvinningen av de kommersiella tillgångar som Fortum äger når enligt planerna sitt maximum 2002, med en produktion på närmare 60 000 fat oljeekvivalenter om dagen. Detta motsvarar en årsproduktion på ca tre miljoner ton olja. Gasens andel av utvinningen kommer att öka kraftigt under de närmaste åren.

Projektet enligt område

Norge

Fortums andel (12,3 procent) av utvinningen i Bragefältet var 8 500 fat oljeekvivalenter om dagen (0,4 miljoner ton per år). Man räknar med att oljeutvinningen i Brage fortgår med avtagande takt fram till 2011. Den gas som frigörs vid utvinningen av olja tas tillvara och leds genom en särskild gasledning till fastlandet. Norges oljeministerium beviljade i maj Bragegruppen en ny koncession för en angränsande inmutning söder om fältet. Fältoperatör är Norsk Hydro

Fortums andel (5 procent) av utvinningen i Heidrunfältet uppgick 1999 till 11 600 fat oljeekvivalenter om dagen (0,6 miljoner ton per år). Utvinningen väntas fortsätta på toppnivå i 3–4 år till, och planeras därefter pågå i långsamt avtagande

takt till 2020. Den gas som frigörs ur Heidrunoljan i samband med utvinningen transporteras via en särskild gasledning till norska kusten för att konverteras till metanol. Fortum har ingått långfristiga leveransavtal för sin andel av metanolen från Heidrun. För utvinning av fältets naturgas-tillgångar förbinds Heidrun genom en gasledning med Åsgard. Operatör för fältet är Statoil.

I fältet Åsgard, där utvinningen inleddes i maj, motsvarade Fortums andel (7 procent) en dagsproduktion av 4 700 fat oljeekvivalenter (0,2 miljoner ton om året). Man räknar med att ca hälften av fältens totala produktion är gas och gasutvinningen beräknas komma i gång i slutet av år 2000. Vår andel av den sammanlagda årliga olje- och gasutvinningen i Åsgard beräknas stiga till i medeltal 30 000 fat oljeekvivalenter om dagen (totalt 1,5 miljoner ton) år 2002. Därefter beräknas gasutvinningen öka fram till 2008 och stanna på den då uppnådda toppnivån ända till 2016. Oljeutvinningen däremot sjunker jämnt efter år 2002 men väntas parallellt med gasutvinningen fortgå till åtminstone 2024. Fältoperatör är Statoil.

Den kondenserade gas som utvinns i Åsgard skall ledas i en rörledning till gasterminalen i Kårstø på norska kusten där man tillvaratar gasolerna. Naturgasen leds därifrån vidare till Nordsjöns naturgasnät.

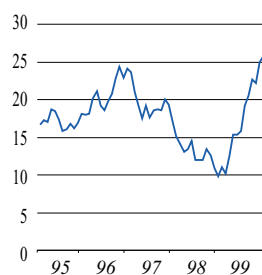
För gasen från Åsgard har Fortum långfristiga leveransavtal. Fram till slutet av 1999 har vi investerat 500 miljoner euro i Åsgardprojektet och vi planerar att under de närmaste åren investera ytterligare ca 50 miljoner euro i projektet.

Utvinning av olja och gas

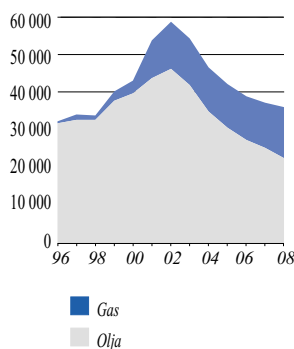
	1999	1998
Omsättning, milj. euro	230	146
Rörelsevinst, milj. euro	82	9
Bundet kapital, milj. euro	1 154	850
Investeringar, milj. euro	199	230
Medelantal anställda	233	231

Utvinning av olja och gas

Spotpriset på Brent-råolja
USD/fat

Utviningsprognoser för
Fortums nuvarande reserver
boe / dag

Oman

Fortum har en 35-procentig andel i koncessionsområdet Suneinah, som består av flera oljefält i Oman. År 1999 var vår nettoandel av utvinningen i genomsnitt 7 900 fat oljeekvivalenter om dagen (0,4 miljoner ton om året). Utvinningen har fördubblats sedan 1991 då vi förvärvade vår andel av inmutningen. Tillväxten beror på att det fortlöpande har upptäckts nya kommersiella fyndigheter i området. Fältoperatör är Occidental.

Ryssland

Fortums mål för de närmaste åren är att förvärva inmutningsandelar av olje- och gasfälten i Timan Petjoraområdet. På längre sikt är målet att delta i exploateringen av de enorma naturgastillgångarna i Barents hav.

I fråga om Yusjno-Sjapkinskoye-fältet på fastlandet är avsikten att fortsätta utvecklingen i samarbete med det ryska oljebolaget Lukoil. Fältets konstaterade reserver uppgår till 164 miljoner fat. I juni gick Fortum in som delägare i ett holdingbolag som skall analysera olje-, kondensat- och gasfälten i Timan Petjoraområdet och möjligheterna att utveckla dem. Andra delägare är det spansk-argentinska bolaget Repsol samt Bitech Petroleum of Canada som utvinna olja i området. Varje delägare innehar en tredjedel av holdingbolaget.

I samarbete med det ryska OAO Gazprom, Norsk Hydro, det amerikanska Conoco och det franska TotalFina fortsätter Fortum också lönsamhetsberäkningarna för gasfältet Sjtokmanovskoje.

Övriga områden

Regeringen i Algeriet gav i december sitt godkännande till den affär som Fortum och det brittiska Lasmo (tidigare Monument E & P) kommit överens om för ett år sedan. Genom affären sålde Fortum den olje- och gasfyndighet som företaget upptäckt i Algeriet 1998 inklusive alla koncessioner.

Naturgas

I början av året utgjordes kärnan i naturgasverksamheten av Gasum Oy, av vilket Fortum ägde 75 procent. Fortum sålde i maj 1999 de 50 procent av aktierna i Gasum Oy som EU hade krävt att företaget skulle avyttra, och Fortums innehav är efter detta 25 procent av aktierna.

North Transgas Oy, som ägs gemensamt av Fortum och Gazprom, slutförde sin omfattande analys av möjligheterna att bygga en naturgasledning från Ryssland via Finland till Västeuropa. Enligt analysen kan alla de tre alternativa sträckningarna byggas utan några betydande miljöeffekter, de är ekonomiskt konkurrenskraftiga och det föreligger inte några hinder i lag för att bygga dem.

I nästa etapp av projektplanen, den s.k. förhandlingsfasen, utreds behovet av eventuella andra partner, projektets juridiska struktur, frågor som hänför sig till finansieringen och andra frågeställningar som måste klargöras innan vidare beslut fattas.

Under året ökade Fortum sitt innehav i det estniska AS Eesti Gaas från 11 till 17 procent och köpte en andel på 2 procent av aktierna i det lettiska företaget AS Latvias Gaze. Vi äger sedan tidigare en andel på 10 procent av det svenska Vattenfall Naturgas AB.

Mot slutet av året bildades bolaget Svensk Naturgas AB i Sverige vars syfte är att i detalj analysera den potentiella naturgasmarknaden i Mellansverige. Fortums andel av företaget är 80 procent medan Birka Energi har en andel på 20 procent.

I januari 2000 höjde Fortum sin ägarandel i det brittiska företaget The Gas Light & Coke Company Limited till 80 procent från de 20 procent som förvärvades 1998. The Gas Light & Coke Company Limited köper in och levererar naturgas till över 3000 kunder inom handel och industri.

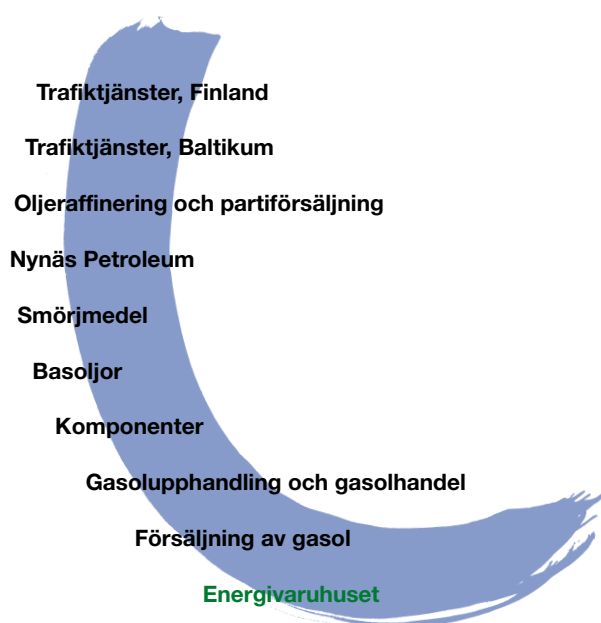
Fältandelar kommersiella reserver

31.12.1999

Fält	%	Fortums andel milj. boe
Norge		240
• Brage	12,3	14
• Heidrun	5,0	67
• Åsgard	7,0	159
Oman		30
• Safah	35,0	21
• Övriga	35,0	9
Sammanlagt		270

*Inkluderar fyndigheten i Sognefjord, av vilken Fortums andel är 13,2 procent.

Oljeraffinering och marknadsföring

Affärsverksamheten Oljeraffinering och marknadsföring svarar för oljeraffinering, marknadsföring och försäljning av oljeprodukter, internationell tradinghandel och logistik samt gasolverksamhet. I raffinaderierna i Borgå och Nådendal koncentrerar sig Fortum på framställning av miljöanpassade produkter. Kunderna är finska och internationella oljebolag, företag, lantbruk och enskilda konsumenter.

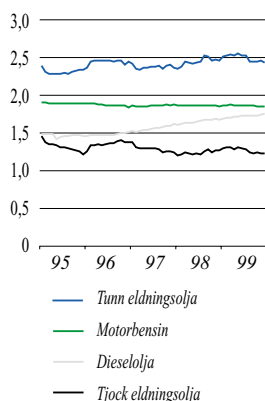
Fortum har över 1000 bensinstationer, obemannade A²⁴ automatstationer, dieselstationer och övriga tankställen i Nestes färger i Finland. I länderna kring Östersjön finns över 100 bemannade och obemannade stationer.

Marknadsläge

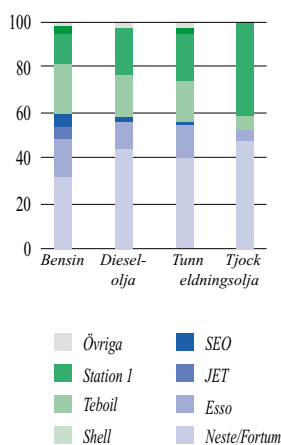
De stigande råolja priserna, som produktpriserna följde med en viss fördröjning, samt de stora oljelagren gav upphov till exceptionellt snäva internationella raffinering marginaler. Först mot slutet av året närmade sig marginalerna åter sin normala nivå, delvis på grund av att priserna på flygfotogen och dieselolja steg kraftigt till följd av nya kvalitets specifikationer. Års genomsnittet i nordvästra Europa stannade i varje fall på 0,8 dollar per fat.

Oljeraffinering och marknadsföring

Förbrukningen av oljeprodukter i Finland milj. ton

Oljebolagens marknadsandelar i Finland 1999 %

Marginalen i Fortums raffinaderier var under redovisningsåret bättre än den internationella raffinering marginalen. Raffinaderiernas breda produktsortiment och höga raffineringsgrad och deras läge i anslutning till egna hamnar, depåer och flexibla system för blandning av råmaterial gör det möjligt för företaget bägge raffinaderier att mångsidigt utnyttja olika satsningsmedel för att maximera raffinering marginalerna.

EU kommer att skärpa miljö kvalitetskraven på bensin och dieselbränslen åren 2000 och 2005. Enligt de bestämmelser som träder i kraft år 2000 är bland annat den högsta tillåtna svavelmängden i bensin 150 milligram per kilogram och den tillåtna bensenhalten högst 1 procent.

Försäljningen av oljeprodukter i Finland har inte genomgått några större kvantitativa förändringar under de senaste åren. Under 1999 uppgick försäljningen till totalt 9,2 miljoner ton (9,1 miljoner 1998). Bensinförsäljningen sjönk med 0,4 procent medan dieselförbrukningen ökade med närmare 4 procent och förbrukningen av tunn eldningsolja minskade med 1 procent. Också tjockoljekonsumtionen sjönk med 3 procent jämfört med året innan.

Den ökade förbrukningen av dieselolja berodde bland annat på ett allmänt uppsving i ekonomin. Förbrukningen av eldningsoljor sjönk i sin tur till följd av varmare väderlek och stigande oljepriser.

Efter en lång period av osunt pris krig stabiliserades detaljhandeln med bensin i Finland.

Gasolmarknaden präglades under 1999 av instabilitet och oförutsedda prisfluktuationer. Av tradition brukar en stor efterfrågan under vintern höja gasolpriserna medan efterfrågan och med den priserna sjunker på sommaren. I början av 1999 ledde emellertid en svag efterfrågan till att priserna rasade, medan de stigande råoljepriserna under sommaren drog med sig gasolpriserna uppåt.

Partihandel och specialprodukter

Fortum hade en andel på ca 75 procent av partihandeln med oljeprodukter i Finland. Partiförsäljningen i Finland omfattade 1999 ca 7,9 miljoner ton (8,3 miljoner ton 1998).

Försäljningen av oljeprodukter raffinerade av Fortum till länder utanför Finland uppgick till 4,8 miljoner ton, vilket innebar en tillväxt på 8 procent. Över hälften av raffinaderiernas totala export var motorbensin.

Exporten av motorbensin ökade med 14 procent, av lågsvavlig dieselloolja med en tredjedel och av flygfotogen och annan fotogen med 80 procent. Däremot halverades exporten av vanlig dieselloolja.

Till Sverige såldes 2,0 miljoner ton oljeprodukter. Totalexporten till nordvästra Europa steg till 1,2 miljoner ton, delvis till följd av de nya europeiska kvalitetskraven på bensin och dieselloolja. Försäljningen av motorbensin till USA fördubblades tack vare en gynnsam marknadsutveckling. Däremot sjönk exporten till Baltikum med över en tredjedel och handeln på Ryssland gick nästan helt i stå på grund av de lokala produkternas låga prisnivå.

Fortum är marknadsledare i Finland i fråga om väg- och industri bitumen. Försäljningen 1999 var 292 000 ton eller i samma storleksklass som året före.

Detaljhandel och direktförsäljning

Fortums försäljning av oljeprodukter inom detaljhandel och direktförsäljning i Finland uppgick 1999 till 3,8 miljoner ton (3,5 miljoner ton). Marknadsandelen var för bensin 32,3 procent (minskning 0,1 procentenheter), för dieselloolja 44,4 procent (ökning 0,7 procentenheter), för tunn eldningsolja 40,4 procent (oförändrad) och för tjockolja 47,1 procent (ökning 0,3 procentenheter).

I oktober publicerade tidskriften Tekniikan Maailma ett bensintest som den låtit utföra på Statens tekniska forsknings-

central VTT, vilket klart ökade Fortums marknadsandel inom detaljhandeln med bensen mot slutet av året. VTT:s test visade än en gång att Fortums Futurabensen fortfarande är den renaste på marknaden.

Konkurrensen på den finska marknaden för dieselolja och eldningsoljor skärptes, men Neste Markkinointi behöll sin position.

Också i Baltikum och Polen utvecklades försäljningen enligt planerna. Däremot minskade åtgången av Fortums produkter drastiskt i Ryssland till följd av det ekonomiska läget i landet.

I slutet av 1999 hade Fortum totalt 1 019 bensinstationer, obemannade A²⁴ automat- och dieselstationer och andra tankställen i Finland (1 043 i slutet av 1998).

I Baltikum och Polen fortsatte utbyggnaden av stationsnätet för Nesteautomater. Vid årets slut hade Fortum totalt 40 obemannade A²⁴ automatstationer i dessa länder. I S:t Petersburg öppnades tre stora Quick Shop-bensinstationer. Totalt hade Fortum vid slutet av året 112 bemannade och obemannade stationer utomlands i länderna kring Östersjön.

Gasol

Fortum köper på förmånliga villkor upp gasol som används som satsningsmedel i våra raffinaderier. Vi idkar också internationell gasolhandel i London.

I norra Kina bygger Fortum tillsammans med Petrochina (f.d. China Oil and Gas) en importterminal och ett bergrumslager för gasol. Samföretaget Qingdao Dragongas Company slöt i slutet av 1999 avtal med hamnmyndigheterna i Qingdao

om hamntjänster för gasolterminalen, och byggandet skall inledas i början av 2000. Byggtiden beräknas till ca två år. Fortums andel av projektet är 50 procent.

De viktigaste marknadsområdena för gasol är för tillfället Finland och Sverige. Bulkleveranserna av gasol till industrin i Finland ökade med 4,3 procent och Fortum behöll sin ställning som marknadsledare. I Sverige påverkades gasolmarknaden av osäkerhetsfaktorer rörande energibeskattningen. Försäljningsvolymen stannade på föregående års nivå, men Fortums marknadsposition är fortfarande stark.

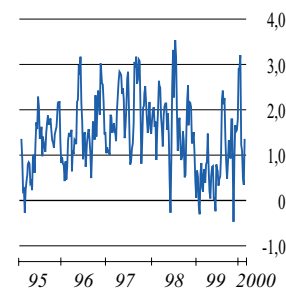
I Polen slöts de första avtalen om bulkleverans av gasol. I Estland köpte Fortum mot slutet av året en andel på 65 procent i AS Reola Gaas, som har ungefär hälften av gasolmarknaden i Estland.

Raffinering

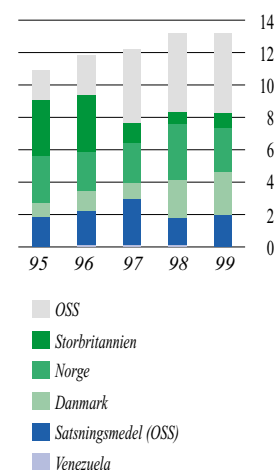
Fortum satsar på tillverkning av miljöanpassade produkter och drar fördel av raffinaderiernas geografiska läge i förhållande till hemmamarknaden, dvs. Östersjöområdet. Sedan mitten av 90-talet har Fortum framställt bensen och dieselbränslen enligt de EU-direktiv som gäller från och med år 2000.

Den Citydiesel som Fortum framställer uppfyller redan nu de miljökrav som enligt EU skall gälla från 2005. Företaget kan också framställa bensen som uppfyller de krav på svavelhalt som kommer att gälla från och med år 2005. EU:s beslut stöder det investeringsprogram som Fortum redan i hög grad har genomfört.

Raffineringsmarginal i Rotterdam
Brent complex, USD/fat
medeltal per vecka

Import av råolja och övriga satsningsmedel till Finland
milj. ton

Oljeraffinering och marknadsföring

	1999	1998
Omsättning, milj. euro	5 200	4 886
Rörelsevinst, milj. euro	182	108
Bundet kapital, milj. euro	1 681	1 620
Investeringar, milj. euro	140	111
Medelantal anställda	4 311	4 381

Oljeraffinering och marknadsföring

Fortum tillverkar också bitumen, lösningsmedel och specialbränslen. De lösningsmedel som Fortum tillverkar är svavelfria och innehåller inte heller bensen. Vissa kvaliteter är också fria från aromatiska föreningar. Bensin för småmaskiner och specialbensin avsedd för motor-tävlingar samt helt svavelfri tunn eldningsolja hör till kategorin specialbränslen.

Verksamheten vid Fortums raffinaderier i Borgå och Nådendal förlöpte normalt 1999. Underhållsstopp förekom inte och produktionen fortgick som planerat. Anläggningarnas drift var säker och kapacitetsutnyttjandet högt. Investeringarna var 1999 mindre än året innan och koncentrerades främst till raffinaderiet i Borgå.

Under 1999 använde Fortums raffinaderier 11,1 miljoner ton råolja och 2,0 miljoner ton andra satsningsmedel (11,3 och 1,9 miljoner ton). Av råoljan kom 6,2 miljoner ton från Nordsjön och 4,9 miljoner ton från Ryssland. Från Ryssland transporterades också 0,9 ton andra satsningsmedel med järnväg, 0,9 miljoner ton transporterades med fartyg från andra länder medan 0,2 miljoner ton kom i retur från etenanläggningen.

Borgåraffinaderiets inmatning var 10,5 miljoner ton (10,8 miljoner ton). Ett nytt rekord i tillverkning av destillat på månadsnivå sattes i mars, 1 079 ton per timme. Samtidigt uppnåddes rekordet 95 procent i fråga om kapacitetsutnyttjande för raffinaderiet enligt dess nuvarande utbyggnad. Under sommaren och början av hösten sjönk kapacitetsutnyttjandet då investeringsarbeten utfördes medan raffinaderiet var i drift. Investeringarna, sammanlagt ca 57 miljoner euro, användes bland annat till att fördubbla produktionskapaciteten av Citydiesel samt för en grundlig upprustning av kraftverket.

Nådendalsraffinaderiets inmatning var 2,6 miljoner ton (2,8 miljoner ton). Under året förberedde man sig för underhållsstoppen år 2000. Kostnaderna för underhålls- och investeringsarbetena beräknas

uppgå till ca 23 miljoner euro. Under 1999 hade raffinaderiet problem med kvaliteten på den tunna eldningsolja som tillverkades. Problemen utreddes och den felaktiga produkten som kunderna fått ersattas med en ny.

Komponenter och smörjmedel

Fortum tillverkar drivmedelskomponenter av hög kvalitet för sina egna reformulerade bensiner och säljer dem också till andra oljebolag. Av komponenterna är MTBE (metyltertiärbutyleter) och TAME (tertiärämylmetyleter) oxygenater som främjar förbränningen och reducerar skadliga utsläpp från bensin. Dessa komponenter tillverkar Fortum i Borgåraffinaderiet. MTBE tillverkar Fortum också i Portugal och vid stora joint-venture anläggningar i Kanada och Saudiarabien. Fortum sålde ca 890 000 ton MTBE över hela världen 1999. Huvudmarknaderna är USA och Västeuropa. I USA rekommenderar en arbetsgrupp tillsatt av miljöministeriet en minskning av användningen av MTBE och myndigheterna i Kalifornien har beslutat att MTBE inte får användas efter utgången av år 2002. Orsaken till beslutet är främst att läckande lagercisterner gett upphov till bensinutsläpp i marken, vilket kan medföra en fara för att grundvattnet förorenas. På MTBE-fabriken i Edmonton i Kanada, som Fortum äger till 50 procent, har man inlett ombyggnadsarbeten för att kunna tillverka bensinkomponenter som utgör ett alternativ till MTBE.

Fortum marknadsför också syntetiska industri- och motorsmörjmedel med låg miljöbelastning. Efterfrågan på dylika smörjmedel ökar hela tiden eftersom användningen av traditionella mineralbaserade oljor minskar både i Finland och på den internationella marknaden. Fortum tillverkar basoljan polyalfaolefin (PAO) som är huvudkomponent för syntetiska smörjmedel. Fortums marknadsandel av PAO i Europa är i dag ca 30 procent.

Basoljan VHVI (Very High Viscosity

Index), som framställs vid raffinaderiet i Borgå, använder Fortum vid tillverkning av egna smörjmedel och den marknadsförs även på den växande internationella marknaden som råmaterial för moderna smörjmedel.

Företaget äger 50 procent av Nynäs Petroleum, ett svenskt bolag som specialiserat sig på tillverkning av bitumen och naftena bas- och processoljor.

Forskning och utveckling

Fortum tar fram drivmedel som ger mindre utsläpp än de tidigare och motoroljor vars miljöbelastning är så liten som möjligt.

Vid Borgåraffinaderiet använder Fortum sin egen patenterade NEX-TAME-teknologi för tillverkning av bensinkomponenter innehållande etrar som avger en mindre mängd av lättflyktiga komponenter än tidigare. Företaget har sålt både NEX-TAME- och NEX-ETHERS-licenser till internationella oljebolag. Fortum har utvecklat dimerteknologin NEX-OCTANE för att producera bensinkomponenter med högt oktantal och NEX-CC-krackningsmetoden med hög konversion. Bägge är klara att lanseras för kommersiell användning över hela världen.

Fortum utvecklar fortsättningsvis de miljöanpassade basoljorna VHVI och PAO.

Logistik

Fortums enhet för logistik sköter land- och sjötransporter och svarar för servicen i terminaler och hamnar. Företaget har specialiserat sig på sjötransporter av råolja och oljeprodukter på Östersjön och Nordsjön och i arktiska vatten.

Vid årsskiftet förfogade Fortum över 25 tankfartyg. Av dessa fartyg var sju för frakt av råolja, nio för oljeprodukter, åtta för kemikalier och ett för gas. Produkttonnaget omfattade därtill tre pråmar och fyra bogserbåtar. Av fartygen var tio Fortums egna och två var delägda. De övriga 13 var tidsbefraktade med kontrakt

av varierande längd. Produkttonnaget hade en sammanlagd dräktighet på ca 1,0 miljoner dödviktston.

För att garantera ett högt kapacitetsutnyttjande och en optimering av tonnaget opererar fartygen också på den internationella fraktmarknaden. Tankfartygens totalfrakter ökade till 35,5 miljoner ton 1999, varav ca hälften var transporter för utomstående. Våra fartyg har skött transporter av oljeprodukter till Grönland i 23 år.

Fortum förnyar sitt tonnage. Vi skaffar nya fartyg, säljer ut nuvarande tonnage och omorganiserar fartygens ägandeförhållanden. Förnyelseprocessen har två syften. Dels vill vi frigöra kapital som är bundet i fartygen, dels ersätta gamla fartyg med nyare. I oktober tog vi emot den första produkttankern, svenska MT Astoria, för långsiktig tidsbefraktning. Fortum sålde MT Tervi, MT Palva, MT Tiira och MT Melkki och befraktade fartygen för eget bruk utan besättning (bareboat-befraktning). Affären gick på totalt 41 miljoner euro, varav 27 miljoner euro bokfördes som realisationsvinst.

Under året togs ett beslut att lägga en beställning på två eskortbogsere hos en spansk skeppsdocka och ett preliminärt avtal ingicks om att bygga två isförstärkta fartyg på 105 000 dödviktston var för frakt av råolja. Fartygen kommer att befraktas av Fortum med bareboat-fraktavtal. Produkttonnaget kommer också i fortsättningen att höjas främst genom befraktningssavtal.

Fortum förfogar över 13 oljeterminaler i Finland och länderna kring Östersjön. I dag har företaget egna depåer på fem orter i Finland. Dessutom samarbetar Fortum med oljebolag på andra orter i landet. Fortums utländska terminaler finns i Tallinn, Riga och S:t Petersburg. Terminalen i S:t Petersburg togs i bruk i september 1999.

För landsvägstransporter förfogar Fortum över 190 tankbilar, målade i Nestes färger. Bilarna ägs av privata trafikidkare.

Fortum Energy House Ltd

Direktförsäljningen av oljeprodukter och försäljningen och marknadsföringen av elprodukter till konsumenter och storkunder i Finland sköts av Fortum Energy House. Energivaruhuset, som inledde sin verksamhet i början av år 2000, har drygt en halv miljon kunder. Målet är att utveckla särskilt den elektroniska handeln, och man räknar med att få fler kunder och att utvidga verksamheten till de övriga nordiska länderna.

Elförsäljningen vid Tuusulanjärvi Energy Ltd överfördes 1.1.2000 till energivaruhuset. Avsikten är också att införliva Västkrafts elförsäljning med Fortums energivaruhus.

Det internationella konsortium som bildats för projektet att bygga en råoljeledning (Baltic Oil Pipeline System, BOPS) slutförde sitt utredningsarbete. Man kom fram till att projektet kunde vara ett konkurrenskraftigt alternativ för exporten av rysk råolja. Konsortiet beslöt dock att tillsvidare avstå från att bygga rörledningen. Fortum är fortfarande intresserat av rörledningsprojektet och fortsätter diskussionerna med det ryska bolaget Transneft.

Produktionen vid raffinaderierna

1 000 ton	1995	1996	1997	1998	1999
Raffinaderigas och gasol	350	410	346	380	248
Motorbensin	4 124	4 209	3 707	4 059	4 268
Dieselolja och tunn eldningsolja	4 639	4 568	4 315	5 125	5 033
Tjock eldningsolja och bitumen	1 116	1 445	1 394	1 579	1 544
Övriga produkter	844	1 185	1 075	1 390	1 290
Produktion totalt	11 073	11 817	10 837	12 533	12 383

Produktion och försäljning av el och värme

El och värme erbjuder sina kunder skräddarsydda energilösningar. Fortum säljer el, fjärrvärme och processånga till hushåll, små och medelstora företag, energiföretag och industri samt idkar tradinghandel på elbörserna. Fortums elproduktionskapacitet i Norden utgör sammantaget 8 300 megawatt och värmeproduktionskapaciteten 5 700 megawatt. I dessa kraftverk producerade Fortum 36,9 terawattimmar el och 15,1 terawattimmar värme.

Elmarknaden

Marknadspriset på el var hela året lågt. I slutet av augusti och början av september steg spotpriset på el till följd av den ringa nederbörden under sensommaren och de utdragna årsöversynerna av kärnkraftverken i Sverige. Det milda och regniga vädret i oktober–november föranledde dock att prisnivån sjönk under nivån 1998. Systempriset på elmarknaden i Norden var i snitt 13,5 euro per megawattimme mot 13,8 euro per megawattimme året innan.

I Norden förbrukades 1999 sammantaget 375 terawattimmar el. Elförbrukningen höll sig på samma nivå som föregående år. I Finland kunde en tillväxt på cirka 1,6 procent noteras och i Sverige minskade elförbrukningen med 0,3 procent. Elförbrukningen i Finland uppgick till cirka 77,9 tera-

wattimmar, varav industrin stod för nästan 55 procent.

Elmarknaden i Finland, Sverige och Norge hör till de mest avreglerade i världen. Alla kundgrupper i dessa länder kan fritt välja sina elförsäljare. Endast i Norge är ägandet av energiproduktionsföretag begränsat. I Danmark pågår en gradvis avreglering av elmarknaden som skall vara helt genomförd vid utgången av 2003.

På den nordiska marknaden säljs el både genom tvåpartsavtal och via elbörser. Avtalen sluts för perioder som varierar mellan några månader och några år. Via den nordiska elbörsen Nord Pool Elspot såldes 75 terawattimmar el, vilket är 34 procent mer än 1998. Finanshandel idkas på elbörsen med en prissäkring för högst tre år, och volymen av börsens finansprodukter ökade till cirka 216 terawattimmar. Handel av denna typ idkas dessutom på OTC-marknaden som upprätthålls av mäklare.

I Finland tillfördes cirka 13 procent och i Norden totalt cirka 20 procent av elförbrukningen via Nord Pool. I juli utvidgades Nord Pools verksamhet så att den omfattar även Danmark, där börshandel med el kan idkas i västra Danmark.

De nordiska elbolagen har sammanlagt 13 miljoner småföretags- och hushållskunder. Till dessa kunder såldes cirka 220 terawattimmar el. I Norden finns drygt 500 elbolag, av vilka de 15 största kontrollerar en tredjedel av marknaden.

I Finland präglades det gångna året av en hård konkurrens om kunderna, sjunkande prisnivå, företagsarrangemang, uppseendeväckande kampanjer av nya aktörer samt lansering av nya produkter

och tjänster på marknaden. Tills vidare har uppskattningsvis 60 000 småförbrukare bytt elleverantör, vilket är cirka 2–3 procent av småkundunderlaget.

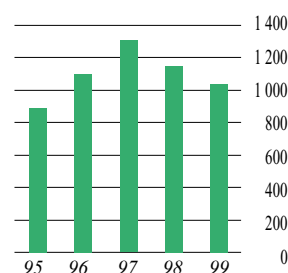
De sjunkande marginalerna i elförsäljningen har lett till att elförsäljarna försökt förbättra situationen genom att utöka volymen och ingå olika allianser. Handels- och industriministeriet utreder möjligheten att införa särredovisning av elförsäljning och distribution i Finland.

Trenden inom industrin är att avstå från annan kraftverkskapacitet och elproduktion än den som direkt hänför sig till produktionsprocesserna.

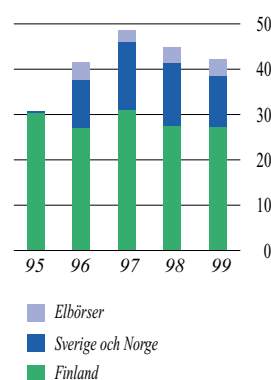
Europeiska unionen godkände 1996 direktivet om en inre marknad, som gradvis avreglerar elmarknaden i Europa och öppnar den för konkurrens. Enligt direktivet öppnades marknaden för konkurrens från och med februari 1999, då minst en fjärdedel av medlemsländernas elmarknad skulle vara avreglerad.

Avregleringen av elmarknaden i Tyskland skedde raskt. Avsaknaden av en enhetlig reglering gjorde det dock svårt för tredje parter att ingå överenskommelse om villkoren för elöverföring med nätbolagen. I fråga om distributionsnäten och gränsledningarna var det i många fall rentav omöjligt. Trots det sjönk prisnivån för elproducenter och storförbrukare till följd av konkurrensen med som mest 60 procent och medelpriset för alla förbrukare med mer än tio procent. Omstruktureringen av ägandet i företag i energibranschen tog fart och i slutet av året meddelade de fyra största tyska energibolagen om sina fusionsplaner: VEBA aviserade att gå samman med VIAG och RWE med VEW.

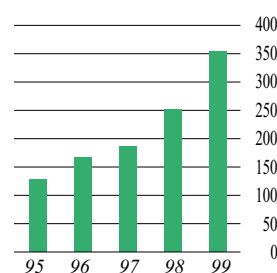
Omsättning inom elförsäljning
milj. euro

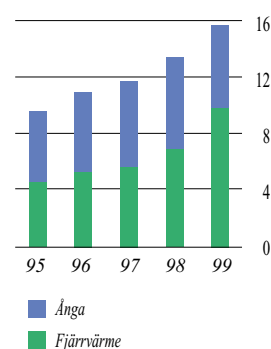
Elförsäljning
TWh

Omsättning inom värmeförsäljning
milj. euro

Försäljning av fjärrvärme och ånga
TWh

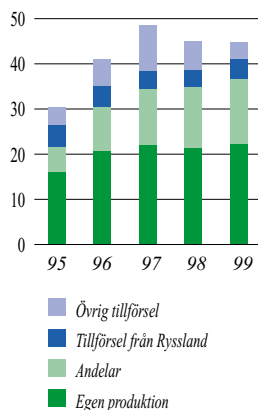

Produktion och försäljning av el och värme

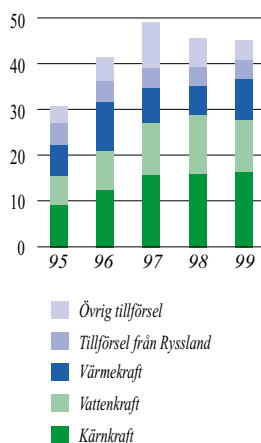
	1999	1998
Omsättning, milj. euro	1 443	1 456
Rörelsevinst, milj. euro	245	241
Bundet kapital, milj. euro	4 822	4 523
Investeringar, milj. euro	445	1 138
Medelantal anställda	2 087	2 531

Produktion och försäljning av el och värme

*Eltillförsel fördelad på källa
TWh*

*Eltillförsel fördelad på energislag
TWh*

Värmemarknaden

Priset på fjärrvärme och processånga varierar ortvis beroende på verksamhetsbetingelserna. Medelpriset på fjärrvärme i Finland steg 1999 med 1 procent från 1998.

De nordiska producenterna säljer årligen cirka 100 terawattimmar fjärrvärme till 4 miljoner hushålls- och småföretagskunder.

Förbrukningen av fjärrvärme i Finland uppgick till sammanlagt 26,2 terawattimmar, vilket är nästan 5 procent mindre än året innan. Nedgången i förbrukningen berodde på att väderleken i snitt var varmare. Av byggnadsbeståndet i Finland är hälften och i större städer hela 90 procent anslutna till fjärrvärmenätet.

I Finland fortsätter också industrin att lägga ut sin värmeproduktion. Detta lockar nya aktörer till branschen och konkurrensen om projekt som läggs ut hårdnar ytterligare. I Sverige håller motsvarande utveckling inom industrin först nu på att komma igång.

Elförsäljning

Fortums elförsäljning i Norden utgjorde 41,6 terawattimmar, varav försäljningen i Finland var 29,6 terawattimmar och i Sverige 12,0 terawattimmar (inkluderar Fortums andel på 50 procent av Birka Energis elförsäljning). Koncernens elförsäljning i Finland ökade med 0,5 terawattimmar, dvs. 2 procent. I Sverige gick elförsäljningen ned med 3,2 terawattimmar eller 21 procent närmast på grund av att Gullspång Kraft då Birka bildades levererade mer el än Stockholm Energi, medan Stockholm Energi levererade mer värme än Gullspång. Detta gör det svårare att jämföra förändringen, då siffrorna för 1999 inkluderar 50 procent av Birka. Medelpriset på Fortums el sjönk med 11 procent från föregående år. Av den totala försäljningen utgjorde 57 procent (58 procent) försäljning till storkunder, 29 pro-

cent (30 procent) försäljning till småkunder och 14 procent (12 procent) elbörs-handel och tillfällig kraftförsäljning. Affärsområdets marknadsandel i Norden är 11 procent (12 procent). Fortum och Birka Energi hade genom sina dotterföretag vid årets utgång 773 000 elkunder. I denna siffra ingår hälften av Birka Energis kunder.

Utänför Norden såldes sammanlagt 2,2 terawattimmar el (0,2 terawattimmar).

Fortum säljer hem-, företags- och storkundstjänster till sina kunder. Tjänsterna varierar enligt kundtyp och inkluderar utöver elleverans även olika tjänster och produkter såsom Vikarel, Vindel, service av hushållsmaskiner, vedtjänst samt miljödeklarations-, expert-, mät-, rapporterings- och portföljförvaltnings-tjänster. Dessutom erbjuds storkunder extranettjänster.

I det aktuella marknadsläget tecknar vi allt fler prissäkringsavtal med våra storkunder i stället för traditionella elavtal. Dessa avtal ingås i allmänhet för kortare perioder än tidigare, t.ex. för en sommar- eller vinterperiod. Prissäkringsavtal för el har även ingåtts på längre sikt.

I mars bytte marknadsföringskedjan IVO Partners namn till Fortum Energi-partners. Alla våra hem- och företags-tjänster marknadsförs även via Fortum Energipartners. Till kedjan hör 12 elbolag, som tillsammans har drygt 400 000 kunder.

Tillsammans med Oulun Seudun Sähkö grundade vi i december ett gemensamt elförsäljningsföretag, som vi äger 34 procent av.

En rapport om hur långfristiga avtal om partiel inverkar på konkurrenssituationen inom detaljhandeln med el publicerades i februari. Rapporten var utarbetad av handels- och industriministeriets utredningsmän. I rapporten rekommenderar utredningsmännen att en detaljhandlare som köper partiel skall ha rätt att minska sin

förhandsbeställning med högst 25 procent för den kvarstående avtalsperioden. Fortum hade redan föregående höst sänkt abonnemangseffekten för dessa avtal med 20 procent.

Utgående från en begäran som Finska Elenergiförbundet rf SENER lämnat in 1998 utredde Konkurrensverket om Fortum missbrukat sin dominerande marknadsställning på partihandelsmarknaden för el. Konkurrensverket meddelade i slutet av april sitt beslut, enligt vilket verket slår fast att Fortums tillvägagångssätt inte kan anses vara missbruk av dominerande marknadsställning.

I fråga om långfristiga avtal drog Kymmipivoima dock Fortum inför skiljedomstol med kravet att avtalen skall jämkas. Parterna förhandlade sinsemellan fram en lösning. Uppgårelsen motsvarade till sina ekonomiska effekter de rekommendationer som handels- och industriministeriet tidigare presenterat.

I Tyskland sålde vi 0,2 terawattimmar el som upphandlats på marknaden på den europeiska kontinenten. Elen såldes till 16 distributionsbolag, som tillsammans har 134 000 slutkunder.

I Estland sålde vi totalt 0,2 terawattimmar el till Fortum Läänemaa AS' 16 000 kunder.

I december grundade vi ett dotterföretag i Danmark, Fortum Energi A/S. Företaget marknadsför våra elprodukter och därmed förknippade tjänster i Danmark.

I januari 2000 efter rapporteringsperioden förvärvade vi hela aktiestocken i tyska Elektrizitätswerk Wesertal GmbH.

Elproduktion

I slutet av året förfogade vi över sammanlagt 8 500 megawatt elproduktionskapacitet i våra hel- eller delägda kraftverk. Av denna kapacitet befinner sig cirka 8 300 megawatt i Norden (inkluderar hälften av Birka Energis kapacitet), där vi

producerade 36,9 terawattimmar el eller cirka 10 procent av all el som förbrukades i Norden. Som energikällor använder vi vattenkraft, kärnkraft, kol, naturgas, torv, biobränslen, vindkraft och olja.

I Finland byggdes just ingen ny elproduktionskapacitet. Vårt dotterföretag Tunturituuli Oy byggde ut vindparken i Olostunturi med 1,8 megawatt.

I augusti lämnade Fortum in en konsekvensbeskrivning till handels- och industriministeriet i anslutning till miljökonsekvensbedömningen av Lovisa kärnkraftverksprojekt. För utvecklingsplanen vad gäller ett eventuellt femte kärnkraftverk i Finland svarar framöver Industrins Kraft Ab, som vi äger 26,6 procent av. Både Lovisa och Olkiluoto är fortfarande aktuella som förläggningsplatser för ett nytt kraftverk.

Utanför Norden innehade vi i slutet av året kraftproduktionsandelar i Estland, Storbritannien, Ungern och Thailand och elbolagsandelar i Tyskland, Estland och Ryssland.

I Edenderry på Irland investerade vi i ett 118 megawatts torvkraftverk som färdigställs i slutet av 2000. I Grangemouth i Skottland bygger vi tillsammans med Mitsubishi Corporation ett naturgasdrivet kraftvärmeverk. Kraftverket skall producera el med 130 megawatts effekt och ånga med 250 megawatts effekt. Efter att kraftverket blivit färdigt år 2000 börjar samföretaget sälja ånga och el till BP Amocos industrialanläggningar. Vår ägarandel av samföretaget uppgår till 75 procent.

I Burghausen i Tyskland startades ett naturgasbaserat kraftvärmeprojekt. Kraftvärmeverket skall producera el med 120 megawatts och värme med 300 megawatts effekt. I Thailand startade byggarbetena på ett naturgasdrivet kraftvärmeverk i Laem Chabang, som skall producera el med 100 megawatts och värme med 33 megawatts effekt.

Produktion och försäljning av el och värme

Fortum och estniska Eesti Ühispank förvärvade hela aktiestocken i AS Viru Energia. Vår andel av företaget utgör 70 procent. Viru Energia har ett naturgasdrivet kraftverk i Kohtla-Järve. Anläggningens kapacitet är 8 megawatt el och 236 megawatt värme. Elen och värmen säljer vi till industrin i regionen.

Vårt ungerska intresseföretag Buda-pesti Erömü Rt. undertecknade finansieringsavtal om att bygga ett naturgasdrivet kraftverk i Újpest i Budapest. Kraftverkets elektriska effekt är 110 megawatt och värmeeffekt 115 megawatt. Byggarbetena på kraftverket inleddes i augusti.

Våra egna kraftverk fungerade på några få undantag när enligt planerna.

Fortum och det ryska exportföretaget Technopromexport kom överens om nya flexibla villkor för elimporten för år 2000. Med ryska Lenenergo slöts ett långfristigt importavtal enligt vilket Fortum under tio års tid årligen tillför 0,3 terawattimmar el producerad med vattenkraft till Finland.

I januari 2000, efter redovisningsperioden, tecknade vi ett intentionsavtal med Stora Enso Oyj om att förvärva krafttillgångarna utanför Stora Ensos fabriker. Avtalet berör inte Stora Ensos aktier i Pohjolan Voima Oy. Intentionsavtalet omsluter totalt 1 511 megawatt elproduktionskapacitet i Sverige och Finland, regionnät för eldistribution i Mellansverige och elhandelsavtal i Sverige. Kraftproduktionskapaciteten i intentionsavtalet omfattar 1 096 megawatt vattenkraft, varav 159 megawatt i Finland och 937 megawatt i Sverige. Kärnkraftskapaciteten utgör sammantaget 301 megawatt i Sverige och övrig kraft totalt 114 megawatt. För att transaktionen skall kunna slutföras krävs bland annat godkännande av konkurrensmyndigheterna. Den skuldfråga köpesumman är 1,85 miljarder euro.

Värmeförsäljning

Fortum sålde 1999 i Norden 5,8 terawattimmar processånga till industrin och 9,9 terawattimmar fjärrvärme för fjärrvärmenäten. Värmekunderna uppgår till cirka 900 i Finland och cirka 4 500 i Sverige.

Värmeförsäljningen i Finland höll sig med 11,9 terawattimmar på samma nivå som 1998. I Sverige ökade värmeförsäljningen från 1,5 terawattimmar till 3,8 terawattimmar. Tillväxten kom från Birka Energis värmeförsäljning, av vilken vår andel på 50 procent var klart större än Gullspång Krafts och Birka Energis försäljning ett år tidigare.

I Finland säljer vi tjänsterna Stadsvärme och Industrivärme till kommuner, städer och storindustri. För glesbygder samt små och medelstora företag har vi profilerat egna produkter utifrån värmestjänsterna.

Värmeproduktion

Den sammantagna värmeproduktionskapaciteten i våra hel- eller delägda kraftverk och värmeverk i Norden var i slutet av året 5 700 megawatt (inkluderar hälften av Birka Energis kapacitet). I dessa kraft- och värmeverk producerades 15,1 terawattimmar värme, vilket är 14 procent mer än 1998. Ökningen var en följd av Birka Energis värmeproduktion, som var större än Fortums andel av Gullspång Krafts och Birka Energis värmeproduktion för ett år sedan. Värmeproduktionskapacitet utanför Norden hade vi i Estland, Ungern och Thailand.

I oktober förvärvade vi fjärrvärmeverksamheten inklusive fjärrvärmenätet av Eura stad. Fjärrvärmen produceras huvudsakligen vid vårt kraftverk i Kauttua. I Sverige förvärvade vi Nynäshamn Energi Värme AB.

Forskning och utveckling

Produktion och försäljning av el och värme använde 25 miljoner euro för produktutveckling 1999.

Under utveckling var en rad tilläggs-tjänster som kompletterar energiprodukterna och kan realiseras genom tillämpning av ny informations- och telekommunikationsteknologi. Den systematiska utvecklingen av metoder och verksamhet i syfte att öka kraftverkens produktivitet och värde fortgick.

Marknadsföringen, försäljningen och utvecklingen av Fortums solenergi bolagiserades vid ingången av år 2000. Det nya solenergiföretaget heter NAPS Systems Oy (tidigare Advanced Energy Systems) och ägs helt av Fortum. Enheten svarade tidigare även för marknadsföring, försäljning och projektering av vindkraft. Denna verksamhet överfördes vid årsskiftet till Fortum Engineering.

Koncernen Birka Energi

Birka Energi AB säljer el, värme och fjärrkyla samt äger och driver kraftverk, el-, fjärrvärme- och fjärrkylennät i Storstockholm och mellersta Sverige. Fortum och Stockholms stad äger vardera 50 procent av Birka Energi.

Birka Energi var både till produktionskapaciteten och antalet kunder ett av de största energibolagen i Sverige. Birka Energi hör också till de största värmebolagen i Europa. Företaget hade i slutet av året nästan 842 000 elkunder och 9 000 värmekunder. Birka Energis elproduk-

tionskapacitet var 4 545 megawatt och dess värmeproduktionskapacitet 4 700 megawatt.

Birka Energi förvärvade i januari hela aktiestocken i svenska Lidingö Energi AB. I april utökade Birka Energi sin ägarandel i Ockelbo Energi AB till 70 procent och fram till årets slut i svenska Ekerö Energi AB till 79 procent. Birka Energi förvärvade i juli av Baerum kommun i Norge 65 procent av aktierna i det lokala företaget Baerum Fjernvarme AS, som producerar och distribuerar fjärrvärme.

Nyckeltal för koncernen Birka Energi: *

<i>milj. euro</i>	<i>1999</i>
Omsättning	1 454
Rörelsevinst	294
Bundet kapital	7 481
Investeringar	375
Medelantal anställda	3 365

* Siffrorna för koncernen Birka Energi ingår till 50 procent i Fortums Produktion och försäljning av el och värme, Eldistribution, Service och Engineering.

Koncernen Elektrizitätswerk Wesertal

I januari 2000, utanför redovisningsperioden, förvärvade vi hela aktiestocken i tyska Elektrizitätswerk Wesertal GmbH. Köpesumman uppgick till 390 miljoner euro. Energibolaget Wesertal säljer el, värme och gas till sina kunder. Företaget har 180 000 direkta el- och gaskunder och dess kundföretag har utöver dessa sammantaget 230 000 kunder. Kärnverksamheten, försäljning och överföring av el, stod för 81 procent av omsättningen 1999. Försäljningen av gas stod för en andel på 10 procent. Den resterande andelen på 9 procent av omsätt-

ningen härrör från avfallsförbränning och kollektivtrafik.

Företaget grundades år 1912 och dess verksamhetsområde ligger mitt i Tyskland. Företaget var det näst största av de kommunalt ägda tyska energibolagen och dess huvudkontor ligger i Hameln i Niedersachsen.

Wesertal förfogar via sina andelar över cirka 550 megawatt elektrisk effekt. Företaget äger en sjättedel av kärnkraftverket i Grohnden, som är av tryckvattenreaktortyp och har en effekt på 1 360 megawatt. Dessutom äger företaget en tredjedel av ett gas- och koleldat 960 megawatts kraftverk i Weser.

Nyckeltal för koncernen Elektrizitätswerk Wesertal: *

<i>milj. euro</i>	<i>1999</i>
Omsättning	247
Rörelsevinst	17
Bundet kapital	225
Investeringar	21
Antal anställda vid årets utgång	830

* Eftersom Wesertal förvärvades efter redovisningsperioden, ingår dessa siffror inte i Fortums bokslut för 1999.

Elproduktionskapacitet i Norden 31.12.1999

	Kapacitet MW ¹⁾		Kapacitet MW ¹⁾
Finland	6 030	Sverige ⁴⁾	2 273
EGNA KRAFTVERK	4 452	EGNA KRAFTVERK	1 425
Vattenkraft	771	Vattenkraft	1 058
Kärnkraft	976	Kraftvärme ²⁾	213
Kraftvärme ²⁾	1 029	Kol	62
Kol	431	Torv	7
Naturgas	268	Övriga	144
Torv	178	Konventionell kondenskraft	77
Övriga	152	Övriga	77
Konventionell kondenskraft ²⁾	1 663	ÖVRIGA ANDELAR	848
Kol	1 509	Vattenkraft	96
Torv	154	Kärnkraft ⁵⁾	645
Vindkraft	3	Kraftvärme ²⁾	64
Övriga	10	Kol	64
ÖVRIGA ANDELAR	1 578	Konventionell kondenskraft ²⁾	37
Vattenkraft	575	Övriga	37
Kärnkraft ³⁾	486	Övrig	6
Kraftvärme och konventionell kondenskraft ²⁾	410		
Naturgas	355		
Torv	55		
Övriga	107		

Fortums elproduktionskapacitet i Norden utgjorde sammantaget 8 303 MW.

Värmeproduktionskapacitet i Norden 31.12.1999

	Fjärrvärme MW ¹⁾	Processånga MW ¹⁾
Finland	2 099	1 288
EGNA KRAFT- OCH VÄRMEVERK	2 099	1 288
Kraftvärme ²⁾	1 288	729
Kol	365	185
Naturgas	242	-
Torv	287	166
Övriga	394	378
Övrig	811	559
Sverige ⁴⁾	2 350	-
EGNA KRAFT- OCH VÄRMEVERK	2 223	-
Kraftvärme ²⁾	133	-
Kol	115	-
Torv	18	-
Övrig	2 090	-
ÖVRIGA ANDELAR	127	-

Fortums värmeproduktionskapacitet i Norden utgjorde sammantaget 5 737 MW.

El- och värmeproduktionskapacitet utanför Norden 31.12.1999

	El MW ⁶⁾	Fjärrvärme MW ⁶⁾	Processånga MW ⁶⁾
Kraft- och värmeverk	5 382/827	1 573/697	1 221/413
Storbritannien	1 500/524	-/-	-/-
Ungern	262/116	1 572/696	530/235
Ryssland	3 242/162	-/-	-/-
Thailand	370/19	-/-	455/13
Estland	8/6	1/1	236/165
Kapacitet som byggs	758/285	115/51	450/198
Storbritannien	130/98	-/-	250/188
Irland	118/118	-/-	-/-
Thailand	400/20	-/-	200/10
Ungern	110/49	115/51	-/-
Kapacitet som planeras	220/220	-/-	333/333
Tyskland	120/120	-/-	300/300
Thailand	100/100	-/-	33/33

¹⁾ Kapacitet som Fortum förvaltar.

²⁾ Kapacitet som klassificerats enligt huvudbränslet i produktionen.

³⁾ Fortums ägarandel i Industrins Kraft Ab (TVO) berättigar till en 26,6 procents andel av kapaciteten i Olkiluoto kärnkraftverk.

⁴⁾ Inkluderar 50 procent av Birka Energis kapacitet.

⁵⁾ Inkluderar Fortums andelar i Mellansvensk Kraftgrupp (MKG), som är delägare i kärnkraftverket i Forsmark, och i OKG, som äger kärnkraftverket i Oskarshamn.

⁶⁾ Kraft- och värmeverkens sammantagna kapacitet/Fortums andel av kapaciteten.

Eldistribution

Fortums lokala dotterföretag överför el i sina distributionsnät till sammantaget 900 000 småkunder i Sverige, Finland, Tyskland och Estland.

Eldistribution

Fortums lokala dotterföretag överför el till sina småkunder i sina distributionsnät i Nordeuropa. I Finland ägs våra region- och distributionsnät huvudsakligen av Västkraftkoncernen, Koillis-Pohjan Sähkö Oy och Tuusulanjärvi Energy Ltd. I Estland ägs näten av Fortum Läänemaa AS och Viimsi Elekter AS och i Tyskland av Elektrizitätswerk Wesertal GmbH. I Sverige ägs distributionsnätet av koncernen Birka Energi som Fortum äger hälften av.

Våra dotterföretag överförde i sina distributionsnät 4,0 terawattimmar el (3,5 terawattimmar) till sina finländska kunder. Motsvarande eltransmission i Sverige utgjorde 8,6 terawattimmar (6,9 terawattimmar) eller hälften av Birka Energis överföring via distributionsnäten och i Estland 0,1 terawattimmar. Eldistributionen omsatte i Finland sammantaget 129 miljoner euro, i Sverige 216 miljoner euro och i Estland 2 miljoner euro.

Våra dotterföretag och Birka Energi (50 procent av kunderna) hade vid årsskiftet drygt 743 000 eldistributionskunder, varav drygt 278 000 i Finland, nästan 444 000 i Sverige och 21 000 i Estland. I januari 2000 efter redovisningsperioden ökades vårt kundantal med Westertals 163 000 eldistributionskunder i Tyskland.

Eldistributionen övervakas i Finland av Elmarknadscentralen och i Sverige av Energimyndigheten. En aktör i Finland får inneha en marknadsandel på högst 25 procent av all elektrisk energi som överförs med 0,4 kilovolts spänning. Vår marknadsandel av eldistributionen i Finland 1998 var cirka 15 procent (siffran inkluderar våra dotterföretag).

I februari gav Elmarknadscentralen ett beslut om priserna på överföring av el som gällde Västkraft Abp:s dotterföretag Megavoima Oy. Elmarknadscentralen konstaterade att Megavoimas prissättning av nättjänsterna hade gett en avkastning på sysselsatt kapital som hade överskridit vad som bedömdes vara skäligt med knappt 1 miljon euro under åren 1996 och 1997. Elmarknadscentralen förpliktade Megavoima att korrigera sin prissättning för distribution. Megavoima överklagade beslutet hos högsta förvaltningsdomstolen. Elmarknadscentralen började förra året utreda alternativ enligt vilka effek-

tivitetskillnaderna i distributionsbolagen kunde beaktas i samband med bedömningen av avkastningens skälighet.

I maj fattade Länsrätten i Nylands län till följd av inlämnade besvär ett beslut enligt vilket Tusby kommunstyrelses beslut i mars 1998 att sälja 35 procent av sina aktier i Tuusulanjärvi Energy Ltd till Fortum upphävdes. I september godkände emellertid Tusby kommunfullmäktige aktieaffären. Vi äger nu Tuusulanjärvi Energy till hundra procent.

Efter aktieförvärv i januari ökade vår ägarandel i Koillis-Pohjan Sähkö till 98,6 procent. I februari förvärvade Västkraft nästan 27,6 procent av aktiestocken i Esbo Elektriska Abp. I augusti förvärvade vi en 10 procents tilläggsandel av aktiestocken i Västkraft Abp, varvid inlösningsgränsen på två tredjedelar överskreds. Efter inlösningsbudet ökade vår ägarandel till 78,1 procent. I december förvärvade vi 72,3 procent av aktierna i Viimsi Elekter AS i Estland.

I januari 2000, utanför redovisningsperioden, tecknade vi ett intentionsavtal om att förvärva Stora Enso Oyj:s krafttillgångar. Affären omfattar även distributions- och regionnätverksamhet i mellersta Sverige. Distributions- och regionnäten gränsar till Birka Energis distributionsområde i mellersta Sverige.

Eldistribution

	1999	1998
Omsättning, milj. euro	347	340
Rörelsevinst, milj. euro	122	123
Bundet kapital, milj. euro	1 419	1 023
Investeringar, milj. euro	226	147
Medelantal anställda	697	669

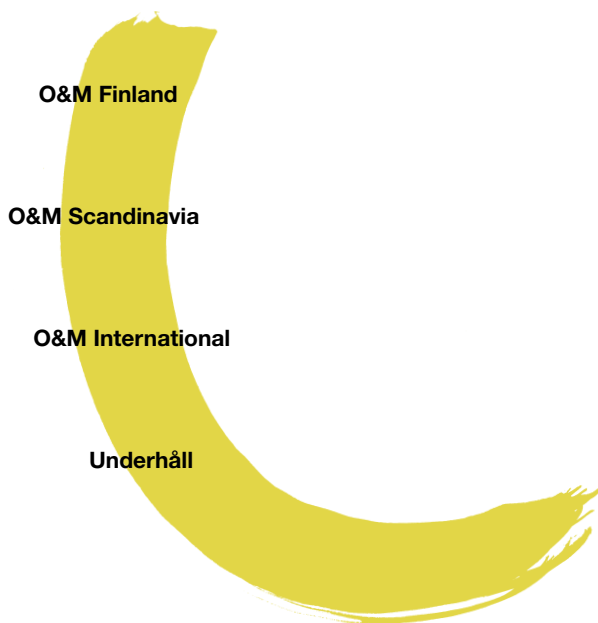

Fortums ägarandelar i nätbolag 31.12.1999

	<i>ägarandel, %</i>	<i>land</i>		<i>ägarandel, %</i>	<i>land</i>
Distributionsbolag:					
Koillis-Pohjan Sähkö Oy	98,6	Finland	Koncernen Birka Energis nätverksamhet	50,0	Sverige
Västkraft Abp	78,1	Finland	Karlskoga Energi & Miljö AB	49,0	Sverige
Tuusulanjärvi Energy Ltd	100,0	Finland	Fortum Läänemaa AS	95,1	Estland
Esbo Elektriska Abp	21,6	Finland	Viimsi Elekter AS	72,3	Estland
Keuruun Sähkö Oy	35,1	Finland	AS Viru Energia	70,0	Estland
Nylands Elnät Ab	50,0	Finland	Stamnätsbolag:		
Imatran Seudun Sähkö Oy	14,6	Finland	Fingrid Oyj	25,1	Finland

På kartan är dessutom Elektrizitätswerk Wesertal GmbH utmärkt. Företaget övergick i Fortums ägo i januari 2000.

Service

Fortum Service erbjuder kraftverksägare drift- och underhållstjänster med totalansvar samt processindustrin underhållstjänster. Underhållstjänsterna kan sträcka sig från underhåll av en hel fabrik eller ett kraftverk till enskilda serviceåtaganden. Service av gas- och ångturbiner, pannanläggningar, automation, processutrustning och transformatorer samt smörjningstjänster faller inom ramen för specialtjänster.

Drift och underhåll (O&M)

Till Fortum Services kunder hör ägare till kraftverk och transformatorstationer, dessas driftorganisationer samt industrin. Vi är förutom i Finland även verksam i Sverige och Storbritannien, på Irland samt i Tyskland, Ungern, Malaysia, Thailand och Kina. Vi svarar för sammantaget över 11 000 megawatt elektrisk effekt och 6 400 megawatt värmeeffekt.

I Finland har vi avtal med 56 kraft- och värmeverk på olika håll i landet. Totalt över 80 underhållsavtal har tecknats med industrin.

Driften av kraftverk förlöpte planenligt under 1999, och kraftverken uppvisade goda tillgänglighetssiffror. Produktionsvolymerna vid kraftverken låg i linje med planerna. På grund av elmarknadssituationen minskade

kondenskraftverkens produktion i Finland avsevärt under början av året.

För drift- och underhållsverksamheten i Sverige svarar Birka Service AB. Företaget svarar för drift och underhåll av Birka Energis kraftverk samt eldistributions- och fjärrvärmenät. Företaget erbjuder även industriella kunder drift- och underhållstjänster. Birka Services avtal omspänner 200 kraft- och värmeverk med en sammanlagd elproduktionskapacitet på 3 475 megawatt och värmeproduktionskapacitet på 3 400 megawatt i Sverige.

Förutom i Norden tillhandahåller Service drift- och underhållstjänster i Storbritannien, på Irland, på europeiska kontinenten och i Sydostasien. Den sammantagna elektriska effekten av de anläggningar som omfattas av drift- och underhållsavtalen var cirka 4 200 megawatt i slutet av 1999.

I Storbritannien såldes i slutet av avtalsperioden drift- och underhållsavtalet (O&M) för kraftverket i Peterborough till kunden, och verksamheten fortgick utgående från ett stödavtal.

Med energibolaget i Budapest, Budapesti Erömi Rt., tecknades ett avtal om stödtjänster för drift och underhåll av ett kraftverk som byggs i Újpest i Ungern.

I slutet av året undertecknades ett avtal om drift och underhåll av ett gaskombikraftverk som byggs i Laem Chabang i Thailand.

Underhåll

Underhållsmarknaden utvecklades gynnsamt. Bofors AB och Fortum Service Oy fattade beslut om att grunda ett gemen-

samt underhållsföretag i Sverige, Fortum Service Industripartner AB. Företaget inledde sin verksamhet vid ingången av år 2000 och erbjuder tekniska tjänster till företagen i Karlskoga industripark med omgivning.

Under sommaren utfördes ett flertal årsöversyner som förflöt planenligt. Inom industriunderhåll tecknade vi ett avtal om att överta service- och underhållsverksamheten vid CAE Screenplates Oy. Ett avtal ingicks även med Lindström Oy:s servicecentral i Tavastehus om att överföra dess underhållsaffärsverksamhet till Fortum Service.

Betydande årsöversyns- och istandsättningsarbeten på turbiner utfördes förutom i Finland även i Sverige, Storbritannien och Tyskland. Endoskopinspektioner utfördes på olika anläggningar i Finland, i Storbritannien vid kraftverket i Brigg och i Malaysia vid kraftverket i Teluk Gong. Med Fingrid Verkko Oy tecknade vi ett underhållsavtal som omfattar sex stationsgrupper som Fingrid har driftansvar för. Oy VR-Rata Ab beställde inspektioner och förebyggande service av kopplingsanläggningar och transformatorer samt baservice av matar- och autotransformatorer för elbanan som VR-Rata har underhållsansvar för.

Under verksamhetsperioden utförde vi en rad service-, montage- och underhållsarbeten som hänförde sig till transformator- och kopplingsstationer samt transformatorer. Med Svenska Kraftnät AB ingick vi ett entreprenadavtal om utbyggnad av transformatorstationerna på 400 kilovolt i

Alvesta och Hemsjö. Dessutom avtalade vi om en totalentreprenad avseende modernisering av högspänningssystemet i transformatorstationen på 220 kilovolt i Hällsjö. Birka Service tecknade dessutom ett flertal underhållsavtal i Sverige.

Kraftverken i Storbritannien tilldelas för andra året i följd de ansedda säkerhetsprisen ROSPA (Royal Society for Prevention of Accidents) för förstklassigt arbetarskydd.

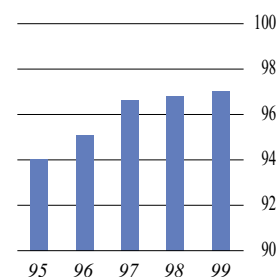
Produktutveckling

Optimeringsmetoder som är avsedda att stödja drift- och underhållsverksamheten utvecklades i syfte att förbättra kraft- och industrianläggningarnas produktivitet. Tillsammans med skogsindustrikunder utvecklades ett nytt koncept för konditionskontroll av elmaskiner. Utvecklingen och utnyttjandet av organisationens kompetens fortgick genom att nya handlingsmodeller och IT-applikationer som stöder dem togs i bruk.

En rad nya samarbetsprojekt inleddes med betydande finländska och internationella teknologileverantörer. Med det amerikanska forskningsinstitutet EPRI fortgick ett aktivt samarbete kring produktutveckling.

Kraftverkens energitillgänglighet under drift

5 års glidande medeltal per år, %

Service

	1999	1998
Omsättning, milj. euro	290	250
Rörelsevinst, milj. euro	12	8
Bundet kapital, milj. euro	42	20
Investeringar, milj. euro	9	6
Medelantal anställda	3 387	3 191

Engineering

Engineering har specialiserat sig på total- och delleveranser av produktions- och transmissionssystem för energi, anläggningsleveranser för oljeraffinerings- och kemiindustrin, elektrifiering av järnvägar samt planering och leveranser av datakommunikationsapplikationer. Kraftöverföringsenheten producerar även bygg- och underhållstjänster. Till de viktigaste kunderna räknas energibolag, olje- och kemiindustrin, järnvägar och teleoperatörer. Engineering har kunder i över 50 länder.

Marknaden

Den internationella marknaden i kraftverksbranschen håller på att utvecklas i en positiv riktning. Företagsarrangemangen har förändrat konkurrenssituationen, vilket har haft en välgörande effekt på branschen. Marknaden i Norden har varit relativt lam och någon större aktivitet är inte att vänta. Efterfrågan på små biobränsleeldade kraftverk uppskattas öka. I östra Centraleuropa var efterfrågan på modernisering av kraftverk oförändrad och försäljningen av nya kraftverk visar en uppåtgående trend speciellt i Polen. Bland målländerna för kraftverksengineering väntas marknadsläget vara oförändrat i Polen, Tjeckien, Ungern och Rumänien. Marknaden i Tyskland och Storbritannien är stadd i tillväxt. I Asien börjar verkningarna av den ekonomiska recessionen avta. I Kina och Thailand är efterfrågan inom kraftverks-

Kraftverksengineering

**Olje-, gas- och kemi-
engineering**

Transmissionsengineering

branschen på väg att återhämta sig.

Kraftöverföringsmarknaden i Norden är fortfarande relativt moderat. I Norden elektrifierades ett flertal järnvägar. Marknaden för utbyggnad av mobiltelenät expanderar fortsättningsvis.

Marknaden för olje-, gas- och kemi-engineering var oförändrad. Borealis Polymers Oy:s utvecklings- och investeringsprojekt sysselsatte oss mest under 1999. EU:s drivmedelsspecifikationer för år 2005, som slås fast under år 2000, väntas öka efterfrågan på företrängsteknologin NEX-TAME.

Kraftverk

Affärsverksamheten inom Kraftverks-engineering fördelar sig på värmekraftverk, miljöteknologi och moderniseringar, automation, konsulttjänster för vattenkraft samt kärnkraft. Verksamheten expanderade kraftigt även under 1999. De viktigaste projekten var kraftvärmeverket i Újpest i Ungern, Wacker-Chemies kraftvärmeverk i Tyskland och ett kraftvärmeverk i Thailand. Nya moderniseringsprojekt finansierade av Världsbanken och Europeiska återuppbyggnadsbanken fick vi i Rumänien och Polen. På Irland framskred kraftverksprojektet i Edenderry och i Storbritannien kraftverksprojektet i Grangemouth. I Polen avancerade kraftvärmeprojektet i Tychy och avsvavlingsanläggningen i Koziencice. ITJeckien överläts kraftverket i Olomouc och i Kina avsvavlingsanläggningen i Nanjing.

Konsulttjänster avseende kärnkraft såldes i Ryssland, Kina och Ungern. Vattenkraftsrelaterade konsulttjänster såldes i Baltikum och moderniseringsprojekt levererades till kunder i Finland och Sverige. Det mest betydande av automations-

projekten var moderniseringen av automationen vid Narva kraftverk i Estland.

Kraftöverföring

I både Sverige och Finland startades projekt som hänför sig till 400 kilovolts kraftledningar och transformatorstationer. Underhålls- och moderniseringsprojekten vad gäller el- och telenäten ökade i Finland och på närliggande marknader. Vi vann en internationellt betydande entreprenadtävling om elektrifiering av de norra banavsnitten i Finland.

Den snabba utbyggnaden av mobiltelenäten förstärkte vår ställning som leverantör av antennmaster och basstationer för internationella tillverkare av mobilutrustning. Marknadsställningen i Sverige och Norge var fortsättningsvis stark inom byggande och underhåll av kraftledningar trots den ringa investeringsaktiviteten.

Leveransen av ett projekt för datakommunikation och driftövervakning för Indian Power Grid Ltd inleddes. Utöver det pågick transmissionsprojekt i både Ghana och Nepal. Konsulttjänster tillhandahölls i Uganda och Indien.

Av vår omsättning är cirka 82 procent koncernextern.

Olje-, gas- och kemiengineering

För engineering relaterad till olja, gas och kemi svarar Neste Engineering. Året 1999 var operativt sett ett bra år. Orderstocken var stor hela året.

Fortums order utgjorde cirka 70 procent. Cirka hälften av vår omsättning inklusive totalleveranser kom 1999 från kunder utanför koncernen.

Viktigast av Fortums egna projekt var oljeterminalerna i S:t Petersburg och Riga, Citydiesel-projektet vid Borgåraffinaderiet

och ombyggnaden av kraftverket i Borgå, som slutfördes, samt moderniseringen av produktionslinjernas automation, som påbörjades.

Ett annat av koncernens egna projekt var modifieringen av kylvattensystemet vid Nådendalsraffinaderiet. Engineering har också deltagit i Fortums projekt för utveckling av olje- och gasprocesser. De viktigaste externa anläggningsprojekten 1999 var Borealis polypropenenläggning som byggs i Österrike, en TAME-enhet som byggdes för Saras S.p.A:s raffinaderi på Sardinien och utbyggnaden av Gasum Oy:s naturgasnät i Finland.

Utöver detta satsade Engineering på försäljning av teknologilicenser. Under 1999 kommersialiserades NEX-OCTANE-teknologin som Fortum utvecklat och som i främsta hand tagits fram för den amerikanska marknaden för att ersätta MTBE-produktionen. Vi har även tecknat ett licensavtal och ett samarbetsavtal med Borealis om att tillämpa och utveckla automationsteknologin.

Forskning och utveckling

Engineering använde 8 miljoner euro för forskning och utveckling.

Forskningen i biobränslen fortgick. Inom utvecklingen av en egen pannteknologi fick vi de första referensaffärerna. Utvecklingsprogrammet för kraftvärme slutfördes.

Inom Transmissionsengineering var fokus ställt på vägbelysning och informationssystem förknippade med detta område samt på att utveckla en kraftledning med speciell ytbeläggning. Teleaffärsverksamheten satsade på produktprofilering av driftövervakningssystem.

Engineering

	1999	1998
Omsättning, milj. euro	479	411
Rörelsevinst, milj. euro	12	16
Bundet kapital, milj. euro	43	68
Investeringar, milj. euro	12	11
Medelantal anställda	3 254	3 138

Övrig verksamhet

Den övriga verksamheten omfattar stabsfunktioner, koncertjänster samt fastighetstillgångar och övriga tillgångar som inte ingår i koncernens affärsverksamhet. De största tjänsteenheter är Fortum Support Oy, Fortum Data och servicecentret för ekonomiförvaltning FACE (Financial Shared Service Center). Fortum Support producerar stödtjänster för affärsverksamheten, personal- och kontorstjänster samt fastighetstjänster. Fortum Data utvecklar och stöder koncernens IT-infrastruktur, operativa applikationer och system. Antalet anställda inom dessa funktioner var vid årets slut sammantaget 1000 personer.

Avyttrade affärsverksamheter

GASUM

Fortum ägde 75 procent av naturgasföretaget Gasum Oy fram till början av juni 1999. När Fortum bildades våren 1998 förutsatte EU-kommissionen att Fortum före den 3 juni 1999 skulle avstå från sin bestämmanderätt i Gasum. Följaktligen sålde vi 50 procent av våra aktier i Gasum i maj 1999. Då blev finska staten aktieägare i Gasum med en andel på 24 procent, tyska Ruhrgas Energie Beteiligungs-AG med en andel på 20 procent och skogsindustri-bolagen Metsä-Serla, Stora Enso och UPM-Kymmene med andelar på 2 procent var. Det ryska gasbolaget OAO Gazprom äger 25 procent av aktierna i Gasum.

Aktieaffären förhandlades fram under våren. Det totala värdet av affären var 290 miljoner euro. Realisationsvinsten var 324 miljoner euro.

Gasum importerar naturgas från Ryssland till Finland, sköter byggande, underhåll och drift av naturgasnätet samt marknadsför naturgas till storkunder. År 1999 var högtrycksgasnätet 919 kilometer långt. Till Gasumkoncernen hör de lokala distributionsbolagen Helsinkikaasu Oy och Kotkan Kaasuenergia Oy.

Gasums försäljning av naturgas låg på samma nivå som året innan och utgjorde 39 terawattimmar (3,9 mrd m³).

NESTE CHEMICALS

Vi avyttrade affärsverksamheten i Neste Chemicals till kapitalfonden Industri Kapital 1997 den 30 november 1999. Köpesumman var 505 miljoner euro och realisationsvinsten var 99 miljoner euro.

Koncernen Neste Chemicals tillverkar limhartser, omättade polyesthartser och

gelcoat-ytbeläggingsmaterial, oxo-insatsprodukter och papperskemikalier. Koncernen säljer produkterna över hela världen. Koncernen Neste Chemicals har 40 produktionsanläggningar i 17 olika länder i Europa, Nordamerika och Asien.

ENERMET

Den 27 augusti 1999 sålde vi Enermet till kapitalfonden Industri Kapital 1994. Den totala köpesumman var 98 miljoner euro. Som ett led i arrangemangen i anslutning till ägandet bildade Industri Kapital holdingbolaget Enermet Group Oy, som blev ägare till nya Enermet Oy. I Enermet Group Oy investerade vi 13 miljoner euro, vilket utgör 30 procent av holdingbolagets eget kapital.

Enermetkoncernen har mätning av energi som specialitet. Affärsverksamheten

omfattar konstruktion av el- och värme-energimätare samt planering av system för energimätning och energistyrning. Enermetkoncernens konkurrenskraft bygger på att olika dataöverföringskanaler utnyttjas när energimätvärden samlas in och hantearas. Dessutom utvecklar och tillverkar koncernen anordningar som behövs för de egna funktionerna. Koncernens produkter och tjänster säljs i mer än 30 länder runt om i världen.

Personal

Fortums fast anställda personal per land 31.12.1999 *

Finland	9 556
Sverige	1 809
Ungern	450
Estland	449
Ryssland	378
Norge	323
Polen	280
USA	283
Storbritannien	235
Övriga europeiska länder	258
Övriga länder utanför Europa	104
Summa	14 125

* Icke jämförbar med fördelningen av personal per land 1998 på grund av avyttringar.

Gemensamt handlingsätt

De centrala områdena för utvecklingen av personalfrågorna följde den personalstrategi som slogs fast år 1998: att skapa ett gemensamt handlingsätt, att utveckla personalens kompetens, att integrera personalärenden som en del av ledningssystemet, att främja arbetsrotation samt att öka personalens fysiska och psykiska välmående. Överlappande sätt att verka samordnades och en ny modell för ledning och förvaltning planerades.

Under första halvåret förenhetligades Fortumkoncernens mest centrala praxis och anvisningar för hur man skall gå till väga. En personalpolicy utformades i samarbete med företrädare för personalen.

Principerna för Fortums personalpolicy är: målinriktad och inspirerande ledning, sporrande och aktiv premiering, systematisk utveckling av personalen, öppen intern kommunikation, hälsa och säkerhet samt jämställdhet.

Strukturella förändringar

Medelantalet anställda på Fortum var under året 17 461 personer. Vid årets slut bestod personalen av 14 125 fast anställda och 923 visstidsanställda. De anställdas medelålder var 42,2 år. På antalet anställda inom koncernen inverkade främst arrangemangen avseende Gasum, Enermet och Neste Chemicals. I samband med dem övergick cirka 3 500 personer i de nya ägarnas tjänst. I samband med företagsförvärv fick koncernen cirka 400 nya anställda.

Koncernens interna tjänster samlades under Fortum Support Oy, som bildades i början av maj. Utvecklingen av Fortum Support som en enhet som effektivt stöder affärsverksamheten vidtog.

På sensommaren inleddes åtgärder som syftade till att lägga samman affärsfunktioner i enlighet med den nya organisationsmodell som trädde i kraft den 1 januari 2000. I samband med detta lades stabs- och förvaltningsfunktionerna ned vid Fortum Oil and Gas Oy och Fortum Power and Heat Oy och samordnades med Fortums stab. Detta ledde till att arbetsplatserna som hänförde sig till dessa funktioner minskade med cirka en fjärdedel.

Kunnig personal

Utvecklingen och utbildningen av Fortums personal sker i huvudsak inom enheterna enligt dessas behov. Totalt investerades 12,5 miljoner euro i kompetensutvecklingen år 1999 (lönen för kurstiden ingår inte i siffran). Kurstiden var i snitt tre dagar per år per medarbetare.

På yrkesutbildning investerade vi bland annat inom ramen för projektet Expert 2000 för yrkesexamen. Programmet har utvecklats av Service i samarbete med utbildningsstyrelsen, och det är det första i sitt slag i Finland. I programmet deltog 300 personer.

Arbetsrotation och kontraktstjänst utomlands utgör viktiga beståndsdelar i utvecklingen av personalen. År 1999 startades en funktion som främjar intern arbetsrotation i hela koncernen. Med hjälp av denna funktion bytte 80 personer arbetsuppgifter inom koncernen 1999. Aktiviteten var livlig, eftersom överlappande funktioner sammanslogs och personer omplacerades under året.

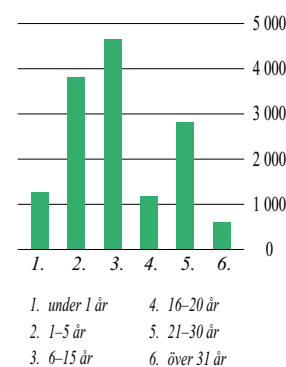
Personalens arbetsförmåga

Att upprätthålla och främja personalens hälsa och arbetsförmåga är ett av de områden som prioriteras. Under redovisningsåret fortsatte man med de tidigare påbörjade programmen som syftar till bättre arbetsförmåga. Programmen omfattar bland annat utredningar av de anställdas hälsa, rådgivning i hälsofrågor, utveckling av arbetsgemenskaper, motionsevenemang, kurser och hälsomässor. Under 1999 deltog nästan 7 000 personer i programmen.

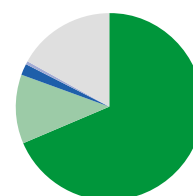
Nya samarbetsråd

Under redovisningsåret bildades inom Fortumkoncernen både ett finskt samarbetsråd och ett samarbetsråd som omspannar hela Europa (Fortum European Council). Råden tar upp aktuella frågor inom Fortum samt personalärenden. Under året sammanträdde råden sammanlagt fem gånger.

Tjänsteår inom Fortumkoncernen antal anställda enligt tjänsteår

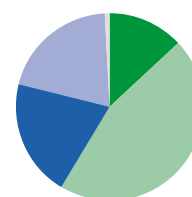

Utbildningsområden

- Teknik och naturvetenskaper
- Handel och juridik
- Samhällsvetenskaper och humaniora
- Logistik och trafik
- Övriga

Utbildningsnivå

- Grundnivå
- Mellanivå
- Institutnivå
- Högskolenivå
- Doktorsgrad

Miljö, hälsa och säkerhet (EHS)

Miljööversiktens omfattning och avgränsning

I detta avsnitt presenteras de väsentliga uppgifterna om miljökonsekvenserna av verksamheten samt säkerheten vid Fortum. De täcker de enheter som hänför sig till koncernens produktion, logistik, engineering och underhållsverksamhet. Noggrannare information om utvecklingen av miljöprestanda framgår av vår rapport Fortum och samhället samt på våra webbsidor. I detta avsnitt behandlas inte miljöfrågor som hänför sig till våra intresseföretag eller företag som förvärvats eller avyttrats 1999. Vårt viktigaste intresseföretag Birka Energi AB publicerar en egen miljöredovisning.

Hotet om klimatförändringar förorsakade av användningen av fossila bränslen är den största miljöutmaningen i energibranschen i dag. Företagets strategi för att skära ned koldioxidutsläppen och använda naturresurser på ett ansvarsfullt sätt grundar sig på att vi utökar användningen av förnybara naturresurser och råmaterial med låg kolhalt samt att vi effektiviserar användningen av energi.

Vid våra produktionsanläggningar har vi även ägnat speciell uppmärksamhet åt processsäkerhet och arbetarskydd. Detta resulterade i en nedgång i antalet arbetsolycksfall och säkerhetsavvikelser. Ytterligare satsningar krävs dock för att vi skall nå samma nivå som de ledande företagen i branschen.

Fortums ledning godkände i början av år 2000 ett program för miljö, hälsa och säkerhet som definierar konkreta utvecklingsmål för de närmaste åren och strategiska riktlinjer på tio års sikt. Fokus i programmet ligger på miljö och säkerhet samt på att utveckla vår miljökonkurrenskraft.

Koldioxidutsläpp

Fortums mål är att växa på ett klimat-anpassat sätt. Det innebär att vi i samband med utvidgning av affärsverksamheten alltid utreder såväl det aktuella projektets effekter på Fortums koldioxidutsläpp som möjligheterna att reducera dessa utsläpp.

Vid våra produktionsanläggningar utredde vi möjligheterna att minska koldioxidutsläppen i syfte att hitta kostnads-effektiva reduceringsprojekt. I slutet av året fattade vi ett beslut om att modifiera pannan i Joensuu kraftverk, vilket gör det möjligt att väsentligt utöka användningen av biobränslen på kraftverket. Under de närmaste åren kommer även andra investeringar som syftar till ökad användning av biobränslen att genomföras.

Koldioxidutsläppen vid Fortums produktionsanläggningar utgjorde sammanlagt 10 miljoner ton, vilket är 14 procent mer än 1998. Att utsläppen ökade beror främst på att den totala produktionen ökade och att produktionen av vattenkraft minskade.

Miljöanpassade energikällor (vattenkraft, kärnkraft, vindkraft, biobränslen, naturgas) stod för 80 procent av energi-produktionen, vilket låg i nivå med 1998. Inom el- och värmeproduktionen ökade användningen av biobränslen med sam-

mantaget 7 procent och användningen av naturgas med 51 procent från föregående år. Den ökade användningen av naturgas var främst en följd av att vi förvärvade majoritetsandelen i kraftverket i Brigg. Kraftvärme stod för 18 procent av elproduktionen. Tunturituuli Oy:s produktion uppgick till 5,4 gigawattimmar. Vårt mål är att utöka andelen av miljöanpassade energikällor i energiproduktionen.

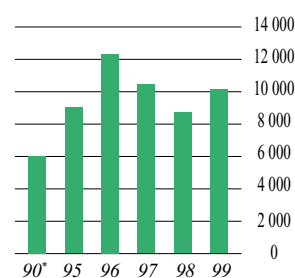
Fortum beslutade grunda en koldioxidfond, vars syfte är att främja kostnads-effektiva projekt i samverkan med andra länder i syfte att reducera utsläpp. Tankbara objekt kartlades i Ryssland, Estland och vissa andra länder.

Försurande utsläpp

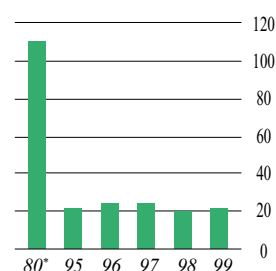
Fortums produktionsanläggningar har under drygt tio år satsat på att reducera försurande utsläpp. Såväl de absoluta utsläppen som de specifika utsläppen beräknade per producerad mängd energi har minskat kraftigt. Nedsänkningen av svavel- och kväveutsläppen vid Fortums produktionsanläggningar stämmer överens med vad man kan kräva av bästa tillgängliga teknik, och några större investeringsbehov är inte att vänta inom de närmaste åren.

Fortums svaveldioxidutsläpp uppgick under redovisningsperioden till samman-

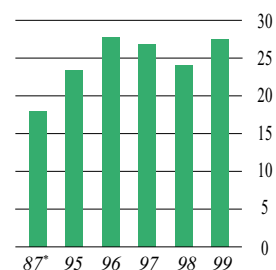
CO₂-utsläpp till luft
Kiloton/år

SO₂-utsläpp till luft
Kiloton/år

NO_x-utsläpp till luft
Kiloton/år

* Jämförelseår för Finland i internationella avtal.

Fortums materialbalans 1999¹⁾

Råmaterial och bränslen

Naturgas, milj. m ³	1 300
Råolja, milj. t	11
Övriga råmaterial, milj. t	2,2
Torv, milj. t	1,5
Stenkol, milj. t	0,9
Biobränslen, milj. t	1,1
Eldningsolja, milj. t	0,15
Övriga bränslen, milj. t	0,033
Uran, milj. t	0,000027

Utsläpp till luft

CO ₂ , t	10 000 000
SO ₂ , t	22 000
NO _x , t	27 000
VO _C , t	5 400
Stoft, t	1 300

Produkter

Oljeprodukter, t	12 000 000
Övriga produkter, t	440 000
El, TWh	31
Värme, TWh	11

Restprodukter

Aska, t	240 000
Gips, t	31 000
Svavel, t	41 000

Energi

Industriånga, TWh	3
El, TWh	12

Utsläpp till vatten

Värmeutsläpp, TWh	20
Avloppsvatten, m ³	22 000 000

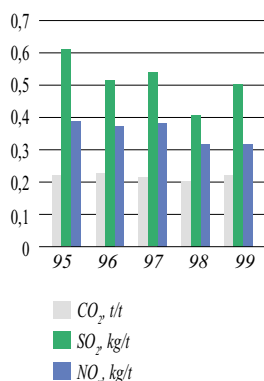
Avfall

Vanligt avfall, t	20 000
Återvinnbart avfall, t	36 000
Riskavfall, t	3 500
Låg- och medelaktivt avfall, m ³	156
Använt kärnbränsle, t	26

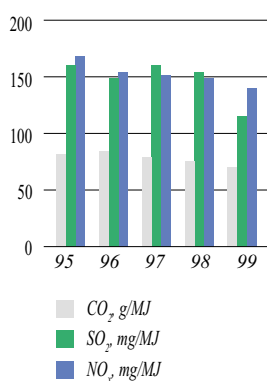
Materialbalansen beskriver i grova drag Fortums mest centrala material- och energiflöden samt utsläpp. De interna el- och bränslepartierna är eliminerade.

¹⁾ Inkluderar inte Birka Energis eller övriga intresseföretags andelar.

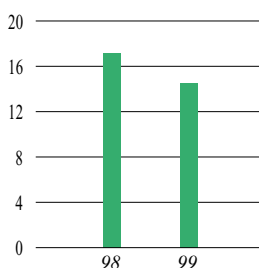
Specifika utsläpp från oljeraffineringen
utsläpp/producerad mängd

Specifika utsläpp från produktionen av el och värme
utsläpp/bränsleanvändning

Arbetsolycksfall 1998 och 1999
Arbetsolycksfall/milj. arbetstimmar

taget 21 000 ton och kväveoxidutsläppen till 27 000 ton. Utsläppen ökade jämfört med 1998 med 6-10 procent.

De specifika utsläppen av svaveldioxid och kväveoxider beräknade per bränslemängd i energiproduktionen minskade jämfört med 1998. Detta berodde bland annat på ökad användning av naturgas. Inom oljeraffineringen låg de specifika utsläppen beräknade per producerad mängd energi på samma nivå som tidigare år. Målet för de närmaste åren är att hålla de specifika utsläppen av svavel och kväve på den låga nivå som nu uppnåtts.

Ekoeffektivitet

Ekoeffektivitet mäts genom användningen av förnybara naturresurser, energieffektiviteten i produktionen samt graden av återvinning av avfall och restprodukter.

De förnybara energikällor som Fortum använder är inom elproduktionen vattenkraft, bibränslen och vindkraft och inom värmeproduktionen bibränslen. Andelen förnybara energikällor i elproduktionen minskade från föregående år, vilket var en följd av minskad produktion av vattenkraft. Inom värmeproduktionen användes cirka 7 procent mer bibränslen än året innan.

Både våra raffinaderier och våra kraftverk hör med avseende på energieffektiviteten till eliten i Europa. Utvecklingen av energieffektiviteten fortgår inom ramen för energisparavtalet mellan industrin och handels- och industriministeriet.

Av askan och gipsen som uppkommer som restprodukter vid produktionen av el och värme återvanns 71 respektive 100 procent. Även svavlet som uppkommer som restprodukt vid raffinering av olja kunde återvinnas till hundra procent.

Säkerhet

Fortum erbjuder sina medarbetare trygga arbetsförhållanden och minimerar de säkerhetsrisker som hänför sig till miljön.

Frekvensen av arbetsolycksfall som resulterade i frånvaro längre än en dag var under redovisningsperioden 14 arbetsolycksfall per en miljon arbetstimmar. Olycksfallsfrekvensen på 18 procent sjönk jämfört med 1998 då Fortum bildades. Den i sig positiva utvecklingen fördestraderades dock av fyra arbetsolycksfall med dödlig utgång. En av de förölyckade hörde till Fortums personal, medan de tre övriga hörde till entreprenörer som jobbade på Fortums arbetsplatser.

I fråga om eldsvådor var utvecklingen positiv; antalet eldsvådor som krävde utryckning av brandkåren sjönk från 13 till 10.

Antalet spill i miljön ökade från 17 till 23. Spillen gav inte upphov till några nämnvärda konsekvenser för miljön.

Vid Lovisa kraftverk inträffade en händelse som klassificerades som en säkerhetsavvikelse av lägsta graden enligt den internationella olycksklassificeringen. Incidenten hade ingen inverkan på miljön.

Vårt mål är att minska frekvensen av arbetsolycksfall samt antalet eldsvådor och spill till hälften av dagens nivå fram till 2003.

Miljö- och säkerhetssystem

För att säkerställa nivån på miljö- och säkerhetsledningen och fortlöpande förbättra den har enheterna vid Fortum utvecklat och certifierat miljösystem enligt standarden ISO 14001 och säkerhetssystem enligt standarden BS 8800. Arbetet under redovisningsåret resulterade i miljöcertifikat för Tidlands Oil Production Company (USA), Innogas Oy och enheterna Värme och Kraftproduktion inom koncernen. Säkerhetscertifikat enligt standarden BS 8800 tilldelades logistikfunktionerna inom enheten Oljeraffinering och partiförsäljning.

Vårt mål är att före utgången av 2003 ta i bruk och certifiera miljösystem i alla enheter med ansvar för operativ verksam-

het som hänför sig till produktion, transporter eller transmission.

Föreskriftsenlighet

Verksamheten inom enheterna i Fortum-koncernen uppfyllde med några få undantag gällande tillståndsvillkor och miljöbestämmelser under redovisningsperioden. Avvikelserna föranledde inga påvisbara miljö- eller hälsoeffekter. De ledde inte heller till böter eller andra ekonomiska påföljder för företagen i fråga.

Miljölagstiftningen utvecklas hela tiden inom Fortums verksamhetsområde. Våra nya koncessioner och de nya miljöbestämmelser som är att vänta inverkar inte väsentligt på anläggningarnas driftförutsättningar eller på kostnaderna för att bibehålla föreskriftsenligheten.

Vad beträffar Kyotoprotokollet har ännu inga beslut fattats om att på lagstiftningsväg utarbeta en ram för hur bestämmelserna skall verkställas. Effekterna av att verkställa bestämmelserna på företagsnivå kan ännu inte heller bedömas. Vi deltar aktivt i utvecklingen av klimatfrågorna för att kunna upprätthålla vår beredskap att handla i föränderliga situationer.

Ansvar och avsättningar

Fortum verkar i branscher som är förknippade med risker för miljökostnader och ansvarsförbindelser. Vi har bedömt miljöansvaret i anknytning till den tidigare verksamheten och i enlighet med redovisningsprinciperna avsatt nödvändiga medel för iståndsättning av konstaterade miljöskador. Ledningen har inte kännedom om fall som på ett anmärkningsvärt sätt skulle påverka Fortums ekonomi.

Fortum förbereder sig enligt kärnenergilagen för de kommande kostnaderna för kärnavfallshanteringen. Kostnaderna för hantering och slutförvaring av det kärnavfall som uppkommit fram till utgången av 1999 samt för att ta Lovisa kraftverk ur drift har uppskattats till sammantaget 471 mil-

joner euro. Av detta belopp har vi betalat 385 miljoner euro till statens kärnavfallshanteringsfond. Den resterande delen har bokförts som skuld i företagens balansräkning. Ansvaret torde bli täckt till fullt belopp inom 1–2 år. Vårt ansvar i fall av kärnskada har fastställts i lagstiftningen och uppgår till cirka 290 miljoner euro. Fortum har täckt ansvaret med en lagstadgad försäkring. Vi har dessutom avsatt 9 miljoner euro för stängning av våra olje- och gasfält. Avsättningen motsvarar våra andelar.

Investeringar och driftkostnader

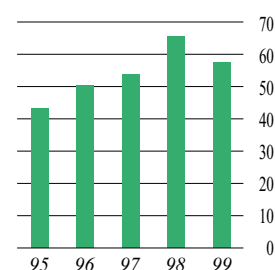
År 1999 uppgick våra EHS-investeringar till 28 miljoner euro. Driftkostnaderna för EHS utgjorde cirka 57 miljoner euro. Till driftkostnader räknas kostnaderna för skydd av luft och mark, hantering av avloppsvatten och avfall, brandvärn samt arbetarskydd och företagshälsovård. I driftkostnaderna ingår dessutom FoU-kostnaderna för verksamhet inom dessa områden.

Produkter och tjänster med låg miljöbelastning

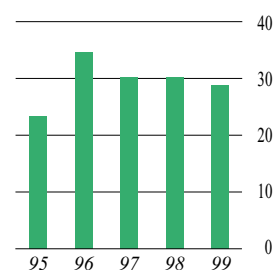
Miljöanpassade produkter och tjänster är en viktig del av Fortums EHS-program. Inom oljeraffineringen ligger tyngdpunkten på reformulerade drivmedel. Vid Borgå-raffinaderiet genomfördes en investering på 28 miljoner euro i syfte att fördubbla produktionen av Citydiesel. Målet för de närmaste åren är att utveckla och ta i bruk biokomponenter i drivmedel och eldningsbränslen.

Tyngdpunkten inom produktionen av el och värme ligger på att utöka produktionen av kraftvärme och användningen av biobränslen. Värme producerad med biobränslen beviljades miljömärket "Sälen rekommenderar grön energi" av Finlands Naturskyddsförbund. Produkterna Vindel och Vikarel lanserades på elmarknaden. I planerna för de närmaste åren ingår att bygga ut produktionskapaciteten för vindkraft.

*EHS-driftkostnader
milj. euro/år*

*EHS-investeringar
milj. euro/år*

Styrelsens verksamhetsberättelse

för den redovisningsperiod som gick ut 31.12.1999

Fortum koncentrerar sig på energi. År 1999 avyttrade vi ett flertal funktioner och aktieinnehav som inte var energirelaterade. Dessutom genomförde vi det arrangemang som EU hade förutsatt avseende ägandet av Gasum Oy. Avyttringen inbringade sammantaget cirka 1,1 miljarder euro och realisationsvinsten utgjorde 646 miljoner euro.

Organisationen effektiviserades på så sätt att vi den 1 januari 2000 frångick den divisionsbaserade strukturen och övergick till en plattare och mer decentraliserad lednings- och förvaltningsmodell. Samtidigt lades koncernstaben och divisionernas staber samman, och som en följd av detta minskade tjänsterna i staberna med cirka en fjärdedel. Fortums koncernledning flyttade i december till Kägeludden i Esbo.

Läget på huvudmarknaderna

Utvinning av olja och gas

Priset på råolja nästan trefaldigades under 1999. I början av året låg priset på lätt Brent-råolja från Nordsjön nära 10 dollar fatet. I mars började priset gå upp och var före årsskiftet som högst nästan 27 dollar per fat. Medelpriset på Brentolja var 1999 cirka 18 dollar fatet mot cirka 13 dollar fatet året innan.

Fortums utvinning av olja och gas utgjorde 1999 i snitt 32 700 fat oljeekvivalenter om dagen, dvs. 1,65 miljoner ton om året. Vi har en 7 procents andel av utvinningen i Åsgardfältet, som startade i maj. Utvinningen av gas i fältet inleds enligt planerna i slutet av 2000.

Oljeraffinering och marknadsföring

De internationella raffineringsmarginalerna för olja var i början av året ytterst snäva. Vid årets slut närmade sig marginalerna normal nivå. Årsmedeltalet var cirka hälften av årsmedeltalet året innan, och det stannade på under en dollar per fat. Vid Fortums raffinaderier var raffineringsmar-

ginalen högre än den internationella marginalen.

Partiförsäljningen av våra oljeprodukter i Finland var cirka 7,9 miljoner ton (8,3 miljoner ton 1998). Försäljningen av våra oljeprodukter i andra länder ökade med 8 procent och utgjorde 4,8 miljoner ton.

Oljetradningen har anpassats till behoven inom oljeupphandlingen och exporten. Omsättningen inom trading var 1999 cirka 790 miljoner euro, vilket är 27 procent mindre än föregående år.

Vår försäljning av oljeprodukter inom detaljhandel och direktförsäljning ökade på marknaden i Finland till 3,8 miljoner ton (3,5 miljoner ton). Även i Baltikum och Polen utvecklades försäljningen gynnsamt, medan den i Ryssland minskade avsevärt.

Produktion och försäljning av el och värme

Systempriset på elmarknaden var fortsättningsvis på en låg nivå och utgjorde i snitt 13,5 euro (13,8 euro) per megawattimme. Elförbrukningen i Norden var i samma storleksklass som året innan och uppgick till 375 terawattimmar.

Fortum sålde 41,6 terawattimmar el (44,3 terawattimmar) i Norden, varav försäljningen i Finland utgjorde 29,6 terawattimmar (29,1 terawattimmar). I Sverige gick försäljningen av el ned till 12,0 terawattimmar (15,2 terawattimmar). I denna mängd ingår 50 procent av Birka Energi AB:s elförsäljning. Koncernens elförsäljning i andra länder ökade sammantaget till 2,2 terawattimmar (0,2 terawattimmar). Medelpriset på Fortums el sjönk med 11 procent från 1998.

Fortums värmeförsäljning gick upp till 15,7 terawattimmar (13,4 terawattimmar).

Eldistribution

Inom eldistributionen var prisutvecklingen stabil. Fortums dotterföretag och intresseföretag överförde i sina distributionsnät 4,0 terawattimmar (3,5 terawattimmar) el till sina kunder i Finland och 8,6 terawat-

timmar (6,9 terawattimmar) el till sina kunder i Sverige. Överföringsvolymen i Sverige innehåller 50 procent av Birka Energi AB:s eldistribution. I Estland överfördes 0,1 terawattimmar el.

Omsättning

Koncernens omsättning för räkenskapsperioden gick ned med 3 procent från året innan och utgjorde 8 232 miljoner euro (8 494 miljoner euro). Nedgången i omsättningen var främst en följd av att affärsfunktioner som inte hörde till kärnverksamheten avyttrades, att Gasum blev intresseföretag efter att ha varit dotterföretag, att oljetradingen krympte och att elpriset sjönk. De mest betydande enheterna som avyttrades var Neste Chemicals och Enermet. En gynnsam inverkan på omsättningen hade för sin del att priset på råolja gick upp och att US-dollar förstärktes.

Fördelningen av omsättningen per marknadsområde uppvisade inga nämnvärda förändringar. Finland och de övriga nordiska länderna är koncernens viktigaste marknadsområde. Dessa länder står tillsammans för 61 procent av koncernens omsättning.

Resultat

Räkenskapsperiodens vinst ökade betydligt. Resultatutvecklingen påverkades i synnerhet av att priset på råolja gick upp under redovisningsåret, att dollarn förstärktes och att realisationsvinsterna på anläggningstillgångar ökade. Till resultatförbättringen bidrog ytterligare att Birka Energi bildades och att effektiviseringsåtgärderna ledde till inbesparingar. Resultatet belastades av det låga marknadspriset på el och den minskade realisationsvolymen.

Koncernens rörelsevinst för 1999 ökade med 21 procent och utgjorde 721 miljoner euro. Rörelsevinsten förbättrades av en lagervinst som främst hänför sig till det lagstadgade obligatoriska oljeupplaget och som föranleddes av uppgången i råoljepri-set. En ytterligare orsak till den förbättra-

Omsättning

milj. euro	1999	1998	Förändring, %
<i>Utvinning av olja och gas</i>	230	146	58
<i>Oljeraffinering och marknadsföring ¹⁾</i>	5 200	4 886	6
<i>Produktion och försäljning av el och värme</i>	1 443	1 456	-1
<i>Eldistribution</i>	347	340	2
<i>Service</i>	290	250	16
<i>Engineering</i>	479	411	17
<i>Övrig verksamhet</i>	137	115	19
<i>Försäljning mellan affärsområden</i>	-717	-451	59
<i>Summa</i>	7 409	7 153	4
<i>Avyttrade affärsverksamheter</i>	823	1 341	-39
<i>Koncernen</i>	8 232	8 494	-3
¹⁾ <i>Inkluderar omsättningen inom oljetrading</i>	786	1 078	-27

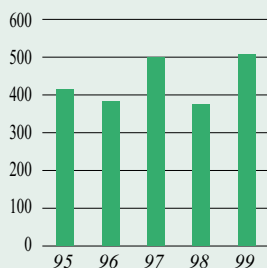
Omsättning per marknadsområde

	1999		1998	
	milj. euro	%	milj. euro	%
<i>Finland</i>	3 691	45	3 895	46
<i>Sverige</i>	1 206	15	1 140	13
<i>Övriga Norden</i>	121	1	127	2
<i>Övriga Europa</i>	1 544	19	1 625	19
<i>USA och Kanada</i>	1 068	13	873	10
<i>Övrig internationell handel</i>	602	7	834	10
<i>Koncernen</i>	8 232	100	8 494	100

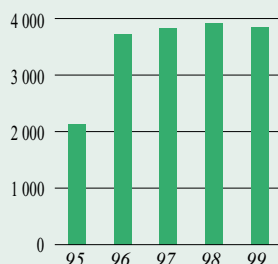
Rörelsevinst

milj. euro	1999	1998	Förändring, %
<i>Utvinning av olja och gas</i>	82	9	811
<i>Oljeraffinering och marknadsföring</i>	182	108	69
<i>Produktion och försäljning av el och värme</i>	245	241	2
<i>Eldistribution</i>	122	123	-1
<i>Service</i>	12	8	50
<i>Engineering</i>	12	16	-25
<i>Övrig verksamhet</i>	-24	10	-340
<i>Elimineringar</i>	-17	-12	42
<i>Summa</i>	614	503	22
<i>Avyttrade affärsverksamheter</i>	107	92	16
<i>Koncernen</i>	721	595	21

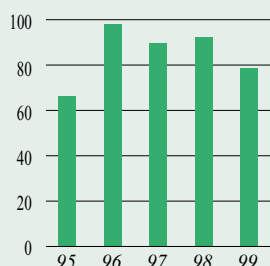
Vinst före extraordinära poster
milj. euro

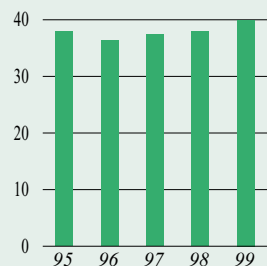
Räntebärande nettoskulder
milj. euro

Gearing
%

Soliditet
%

de rörelsevinsten var att även värdet på stenkolsupplagen steg till följd av högre stenkolspriser. De totala effekterna var 81 miljoner euro (lagerförlust och värde-minskning 46 miljoner euro 1998).

Realisationsvinsterna på avyttringen av anläggningstillgångar och aktier ingår i rörelsevinsten och utgjorde totalt 155 miljoner euro (81 miljoner euro). De mest betydande av dessa var försäljningen av aktierna i Asko och av tankfartyg och gasturbiner. Redovisningsårets rörelsevinst inkluderar även en derivatförlust som Birka Energi bokfört. Fortums andel av derivatförlusten var 18 miljoner euro. I rörelsevinsten för jämförelseåret 1998 ingick en extra kostnad på 34 miljoner euro som bokfördes för att täcka ansvaret för hantering av kärnavfall.

Med undantag för Birka Energi har intresseföretagen konsoliderats enligt kapitalandelsmetoden. Fortums andel av dessa intresseföretags resultat var totalt 36 miljoner euro (42 miljoner euro). Birka Energi har konsoliderats enligt klyvningsmetoden utifrån en ägarandel på 50 procent.

Koncernens nettofinansieringskostnader utgjorde 211 miljoner euro (218 miljoner euro). Vinsten före extraordinära poster var 510 miljoner euro (377 miljoner euro).

Vinsten före skatter uppgick till 970 miljoner euro (372 miljoner euro). De extraordinära posterna inkluderade främst avyttringar som föranleddes av ändringar i koncernstrukturen. Försäljningen av aktier i Gasum och affärverksamheten i Enermet och Neste Chemicals hade en sammanlagd resultat inverkan på 491 miljoner euro. Vi bokförde en extra avsättning på 26 miljoner euro till följd av ett myndighetsbeslut om MTBE-anläggningen i Edmonton i Kalifornien. Beslutet hänförde sig till miljöfrågor.

Redovisningsårets skatter uppgick till 245 miljoner euro (132 miljoner euro).

Redovisningsårets vinst utgjorde 703 miljoner euro (213 miljoner euro) och re-

sultatet per aktie var 0,41 euro (0,27 euro). Avkastningen på sysselsatt kapital var 8,6 procent (7,8 procent) och på eget kapital 7,7 procent (5,7 procent).

Finansiering och ekonomisk ställning

Koncernens ekonomiska ställning förbättrades under redovisningsåret. Skuldsättningsgraden var vid årets utgång 79 procent (93 procent).

Den räntebärande nettoskulden utgjorde vid årets slut 3 818 miljoner euro (3 898 miljoner euro). Beloppet påverkades i beaktansvärd grad å ena sidan av aktieförvärven under året och å andra sidan av avyttringen av betydande tillgångar som ökade kassatillgångarna. Fortums inhemska certifikatprogram samordnades till ett enhetligt program på 500 miljoner euro samtidigt som ECP-programmet på 200 miljoner US-dollar lades ned.

Koncernens nettofinansieringskostnader stannade på samma nivå som 1998. De utgjorde 2,6 procent (2,6 procent) av omsättningen.

Koncernens likviditet var fortsatt god. De likvida medlen uppgick i slutet av året till 775 miljoner euro (564 miljoner euro). Beloppet ökade till följd av avyttringen av Neste Chemicals i november. Utöver de likvida medlen hade koncernen tillgång till totalt cirka 630 miljoner euro i olyfta likviditetskrediter.

Koncernens viktigaste lånevalutor, finansieringsleasingkontrakten inräknade, var svenska kronor (andel ca 63 procent av alla lån), euro (andel ca 18 procent) och US-dollar (ca 17 procent). Cirka hälften av andelen svenska kronor härrörde från Birka Energi. Medelräntan på lånen efter säkring av ränteriskerna var vid årets slut 5,5 procent.

Investeringar

Koncernens investeringar utgjorde 1999 sammantaget 1 059 miljoner euro (1 702

miljoner euro). Investeringarna inriktade sig huvudsakligen på aktieförvärv inom elaffärsverksamheten. Beloppet innefattar räntebärande nettoskulder på totalt 8 miljoner euro (785 miljoner euro) som förvärvade dotterföretag hade vid förvärvstidpunkten.

Aktieförvärven 1999 utgjorde totalt 328 miljoner euro (1 064 miljoner euro). De största aktieförvärven var:

Esbo Elektriska Abp	87 milj. euro
Västkraft Abp	39 milj. euro
Koillis-Pohjan Sähkö Oy	21 milj. euro
Lahden Lämpövoima Oy	91 milj. euro
Lidingö Energi AB, Sverige	34 milj. euro

De mest betydande bland investeringarna var olje- och gasfältet i Åsgard i Norge och kraftverket i Grangemouth i Storbritannien. Fram till utgången av 1999 hade vi investerat 500 miljoner euro i Åsgard. Utöver detta räknar vi med att investera ytterligare cirka 50 miljoner euro för att starta utvinning av gas i slutet av 2000.

Vid utgången av 1999 hade Fortum investerat 107 miljoner euro i kraftvärmeverket som byggs i Grangemouth. Kraftverket färdigställs enligt planerna år 2000 och det har en elektrisk effekt på 130 MW och en ångeffekt på 250 MW.

Försäljning av tillgångar

I maj sålde vi 50 procent av vår ägarandel i Gasum Oy till finska staten, Ruhrgas Energie Beteiligungs-AG och en finländsk industriallians. Avyttringen var en följd av det arrangemang EU-kommissionen hade förutsatt avseende ägandet av Gasum. Efter aktieaffären äger vi 25 procent av Gasum. Den totala köpesumman uppgick till 290 miljoner euro och realisationsvinsten till 324 miljoner euro.

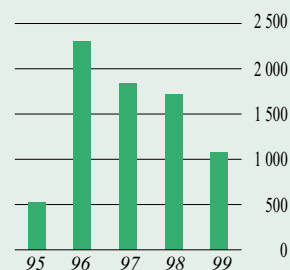
I augusti avyttrade vi Enermet Oy:s affärsverksamhet till kapitalfonden Industri Kapital. Köpesumman utgjorde sammantaget 98 miljoner euro och realisationsvinsten 68 miljoner euro. Samtidigt förvärvade vi en 30 procents ägarandel i nygrundade Enermet Group Oy.

I oktober sålde vi fyra av våra tankfartyg och befraktade dem därefter på nytt för rederiets bruk. Den totala köpesumman var 43 miljoner euro och som realisationsvinst bokfördes 27 miljoner euro.

I februari 1999 bolagiserades kemi-affärsverksamheten till Neste Chemicals Oy. I november avyttrade vi Neste Chemicals till Industri Kapital. Köpesumman utgjorde totalt 505 miljoner euro och realisationsvinsten var 99 miljoner euro.

Härutöver avyttrades under året börsaktier och bland annat gasturbiner för topplast.

Investeringar
milj. euro

Investeringar

milj. euro	1999	1998
Utvinning av olja och gas	199	230
Oljeraffinering och marknadsföring	140	111
Produktion och försäljning av el och värme	445	1 138
Eldistribution	226	147
Service	9	6
Engineering	12	11
Övrig verksamhet	18	15
Elimineringar	-13	-16
Summa	1 036	1 642
Avyttrade affärsverksamheter	23	60
Koncernen	1 059	1 702

Ändringar i koncernstrukturen

I början av 1999 bytte Neste Oyj namn till Fortum Oil and Gas Oy, Imatran Voima Oy till Fortum Power and Heat Oy, IVO Generation Services Ltd till Fortum Service Oy och IVO Power Engineering Ltd till Fortum Engineering Ltd.

Efter aktieaffärerna i januari 1999 ökade vår ägarandel i Koillis-Pohjan Sähkö Oy till 99 procent. I februari förvärvade vårt dotterföretag Västkraft Abp 28 procent av aktierna i Esbo Elektriska Abp.

I augusti 1999 förvärvade vi drygt 10 procent av Kemijoki Oy:s aktier i Västkraft. Vår ägarandel av aktierna i Västkraft ökade till 78 procent efter ett inlösningsanbud i slutet av året.

Birka Energi förvärvade under året aktierna i Lidingö Energi AB.

Fortum och Birka Energi grundade i slutet av året ett nytt företag, Svensk Naturgas AB, som skall utreda naturgasmarknaden i Stockholmsregionen.

Forskning och utveckling

För forskning och produktutveckling använde Fortumkoncernen 72 miljoner euro, vilket var 0,9 procent av omsättningen.

Inom Oljeraffinering och marknadsföring fortsatte vi med utvecklingen av drivmedel med lägre utsläpp och miljöanpassade motoroljor. Arbetet på att utveckla produktionen och försäljningen av el och värme koncentrerades på tilläggstjänster för kunderna som bygger på tillämpning av ny informations- och telekommunikationsteknologi.

Miljö

Vid Fortums produktionsanläggningar fortsatte utvecklingen av miljösystem enligt standarden ISO 14001 och säkerhetssystem enligt standarden BS 8800. Processsäkerheten vid produktionsanläggningarna utvecklades gynnsamt. Antalet arbetsolycksfall och säkerhetsavvikelser minskade från föregående år.

Fortums verksamhet under redovisningsåret bedrevs med några få undantag i överensstämmelse med gällande tillståndsvillkor och miljöbestämmelser. Några händelser som hänför sig till miljöansvaret och som skulle ha en betydande inverkan på koncernens ekonomi har inte kommit till vår kännedom.

Affärsutveckling

Fortum fortsätter att förankra sin strategi med avseende på innehåll och geografisk fördelning. Vår ambition är en fortsatt fokusering av verksamheten inom energisektorn genom att vi koncentrerar oss på de delområden där vår konkurrenskraft och våra förutsättningar för att skapa värde är bäst. Detta för med sig ett behov av att utveckla affärsområdena speciellt i Nordeuropa.

Den geografiska tyngdpunkten i fråga om tillväxtstödjande investeringar ligger i Norden och i Tyskland. Tillväxtpotentialerna i de övriga länderna kring Östersjön skall i mån av möjlighet utnyttjas. Investeringarna inriktas på såväl distribution och produktion av el som på miljöanpassade drivmedel och specialprodukter inom raffineringen.

Fortums mål är att bygga upp flexibla och marknadsanpassade företagsstrukturer inom koncernen. Som ett led i utvecklingen av dessa strukturer avser vi att lägga samman Västkraft Abp och Fortums energi- och eldistributionsfunktioner.

Enligt den föränderliga marknadssituationen på energiområdet riktas fokus inom affärsutvecklingen in på slutkunderna. Fortums energivaruhus Fortum Energy House Ltd fortsätter arbetet med att utveckla koncept för kundtjänster och därmed förknippade IT-applikationer.

Som ett led i den strategiska utvecklingen av våra kärnaffärsområden riktar vi in oss på att utveckla affärsfunktionerna inom engineering så att de svarar mot de strategiska behoven inom Olja och gas

samt El och värme. Verksamhetsalternativen för den övriga engineeringverksamhetens del avgörs under år 2000.

Tyngdpunkten inom prospektering och utvinning av olja och gas (E&P) förskjuts till gassidan, och denna verksamhet utvecklas i samarbete med Fortums gasaffärsverksamhet med hänsyn till att kraftproduktionen och gasaffärsverksamheten närmar sig varandra på marknaden.

Optionssystem

I början av året genomfördes två arrangemang som hänför sig till vårt personalpremieringssystem. Optionsrätter tecknades inom ramen för ledningens optionssystem av 130 personer utsedda av styrelsen. Optionsrätterna berättigar till teckning av Fortums aktier under perioden 1.10.2002–1.10.2005. Teckningspriset är minst 5,61 euro och förutsättningen för teckning är att såväl Fortums resultat per aktie som aktiens kursutveckling är lika bra som eller bättre än genomsnittresultatet i en referensgrupp sammansatt av europeiska börsbolag. Företagets aktiekapital kan till följd av teckning inom ramen för ledningens optionssystem öka med högst 300 miljoner mark eller högst 15 miljoner aktier.

I april riktades ett optionslån till personalen. Lånets maximibelopp var 25 miljoner mark. Låneandelar tecknades av 1 859 medarbetare i Fortum för totalt 41 miljoner mark, vilket ledde till att det blev

nödvändigt att begränsa teckningen. Aktier inom ramen för detta arrangemang kan tecknas under perioden 17.5.2002–17.5.2005. Teckningspriset på aktien är högst 5,03 euro. Fortums aktiekapital kan öka med högst 148 miljoner mark eller 7,4 miljoner nya aktier.

Personal

Medelantalet anställda i koncernen 1999 var 17 461 personer (19 003) och antalet anställda i slutet av året 15 048 personer (18 201). Minskningen härrörde främst från Gasum, Enermet och Neste Chemicals. Den sammantagna effekten var att antalet anställda i koncernen minskade med cirka 3 500 personer. Moderföretaget Fortum Abp hade vid utgången av året 37 anställda. I början av år 2000 flyttade totalt 348 personer från dotterföretagen över till Fortum Abp.

Koncernförvaltning

Förvaltningsrådet består av 17 ledamöter. Ordförande för förvaltningsrådet är Ilkka-Christian Björklund och vice ordförande Ben Zyskowicz. I förvaltningsrådets sammanträden deltar fyra personalrepresentanter.

Till styrelsen hör Matti Vuoria (ordförande), Krister Ahlström (vice ordförande), Jaakko Ihamuotila, L.J. Jouhki, Heikki Marttinen, Heikki Pentti och Erkki Virtanen. Gerhard Wendt avgick från styrelsen efter att han fyllt 65 år.

Fortum Abp:s verkställande direktör är koncernchef Heikki Marttinen.

I anslutning till den nya lednings- och förvaltningsmodellen utnämnde styrelsen fyra sektordirektörer, Veli-Matti Roppo-nen, Tapio Kuula, Pekka Päätiläinen och Anders Palmgren. Utnämningarna trädde i kraft vid ingången av år 2000.

Bolagsstämman 1999

Ordinarie bolagsstämman 1999 hölls den 20 april 1999. Stämman beslutade att 0,75 mark (cirka 0,13 euro) per aktie eller sammantaget 589 miljoner mark (cirka 99 miljoner euro) betalas i utdelning.

Hänt efter redovisningsperioden

Fortum förvärvade enligt ett avtal som slöts i september 1999 hela aktiestocken i det tyska energibolaget Elektrizitätswerk Wersertal GmbH. Energibolaget Wersertal säljer el, värme och gas och förfogar via sina andelar över cirka 550 megawatt elektrisk effekt. Affären slutfördes i januari 2000. Köpesumman uppgick till 390 miljoner euro.

I januari 2000 tecknade Fortum ett intentionsavtal med Stora Enso om att förvärva krafttillgångarna utanför Stora Ensos fabriker. Avtalet berör inte Stora Ensos aktier i Pohjolan Voima Oy. Intentionsavtalet omsluter 1 511 megawatt elproduktionskapacitet, med vilken 6,7 terawattimmar el producerats om året. Avtalet omfattar dessutom eldistribution i Sverige. Den skuld-fria köpesumman är 1,85 miljarder euro. För att transaktionen skall kunna slutföras krävs godkännande av bland annat konkurrensmyndigheterna. Avsikten är att affären skall slutföras under vårens lopp.

Utsikter för 2000

Marknadspriset på råolja antas gå ned från den nuvarande höga nivån och marknadspriset på el väntas stanna på samma låga nivå som hittills. Utgående från detta bedömer Fortums ledning att resultatet för år 2000 före extraordinära poster kommer att vara något mindre än året innan.

Medelantal anställda

	1999	1998
Utvinning av olja och gas	233	231
Oljeraffinering och marknadsföring	4 311	4 381
Produktion och försäljning av el och värme	2 087	2 531
Eldistribution	697	669
Service	3 387	3 191
Engineering	3 254	3 138
Övrig verksamhet	1 037	1 103
Summa	15 006	15 244
Avytttrade affärsverksamheter	2 455	3 759
Koncernen	17 461	19 003

Koncernens resultaträkning

milj. euro	Not	1999	1998
Omsättning	2,3,4	8 232	8 494
Andel av koncernföretagens vinst (förlust)	5	36	42
Övriga rörelseintäkter	6	187	102
Avskrivningar och nedskrivningar	2,7	-507	-496
Övriga rörelsekostnader	8	-7 227	-7 547
Rörelsevinst	2	721	595
Finansiella intäkter och kostnader	10	-211	-218
Vinst före extraordinära poster		510	377
Extraordinära poster	11	460	-5
Vinst före skatter		970	372
Direkta skatter	12,24	-245	-132
Minoritetsandel		-22	-27
Räkenskapsperiodens vinst		703	213

Koncernens balansräkning

milj. euro	Not	1999	1998
AKTIVA			
Bestående aktiva	13,14,15		
Immateriella tillgångar		316	307
Materiella tillgångar		7 291	7 005
Placeringar		1 654	1 533
		9 261	8 845
Rörliga aktiva			
Omsättningstillgångar	16	661	576
Långfristiga fordringar	17	27	64
Kortfristiga fordringar	18	1 352	1 128
Finansiella värdepapper	20	141	233
Kassa och bank		634	331
		2 815	2 332
		12 076	11 177

milj. euro	Not	1999	1998
PASSIVA			
Eget kapital	22		
Aktiekapital		2 640	2 640
Överkursfond		3	3
Vinst från tidigare räkenskapsperioder		1 359	1 119
Räkenskapsperiodens vinst		703	213
		4 705	3 975
Minoritetsandel		126	210
Avsättningar	23	83	64
Latent skatteskuld	24	665	679
Skulder	25,26		
Långfristiga skulder			
Räntebärande		3 241	3 482
Räntefria		403	479
		3 644	3 961
Kortfristiga skulder			
Räntebärande		1 352	980
Räntefria		1 501	1 308
		2 853	2 288
		12 076	11 177

Koncernens kassaflöde

milj. euro	1999	1998
Affärsrörelse		
Rörelsevinst	721	595
Avskrivningar och nedskrivningar	507	496
Förändring av avsättningar	27	31
Andel av intresseföretagens resultat korrigerad med erhållen utdelning	-17	34
Realisationsvinster och -förluster på anläggningstillgångar	-145	-59
Övriga	-3	5
Summa internt tillförda medel	1 090	1 102
Förändring av rörelsekapital		
Kortfristiga affärsfordringar, ökning (-), minskning (+)	-218	275
Omsättningstillgångar, ökning (-), minskning (+)	-161	137
Räntefria kortfristiga skulder, ökning (+), minskning (-)	327	-277
	-52	135
Affärsrörelsens kassaflöde	1 038	1 237
Erlagda räntor	-212	-250
Realiserade kursdifferenser	-63	61
Erlagda skatter	-269	-215
Affärsrörelsens nettokassaflöde	494	833
Investeringar		
Förvärvade aktier i dotterföretag	-151	-117
Förvärvade aktier i ägarintresseföretag	-158	-70
Förvärvade övriga aktier	-10	-17
Erlagda överlåtelseskatter	-8	-80
Investeringar i övriga anläggningstillgångar	-731	-638
Avytttrade aktier i dotterföretag	555	4
Avytttrade aktier i ägarintresseföretag	163	625
Försäljning av övriga aktier	43	57
Försäljning av övriga anläggningstillgångar	211	83
Investeringarnas kassaflöde	-86	-153
Kassaflöde före finansiering	408	680
Finansiering		
Förändring av minoritetsandelen, ökning (+), minskning (-)	-6	-8
Amorteringar av långfristiga lån	-691	-772
Uttag av långfristiga lån	162	315
Förändring av kortfristiga skulder, ökning (+), minskning (-)	375	-273
Förändring av räntebärande fordringar, ökning (-), minskning (+)	59	49
Utdelning	-99	-99
Emission	-	11
Övriga finansiella poster	0	-1
Finansieringens kassaflöde	-200	-778
Förändring av likvida medel enligt analysen, ökning (+), minskning (-)	208	-98
Likvida medel 1.1	564	663
Kursdifferenskorrigeringar	3	-1
	567	662
Likvida medel 31.12	775	564
Förändring av likvida medel enligt balansräkningen, ökning (+), minskning (-)	208	-98

Noter till koncernens bokslut

1. Redovisningsprinciper

Bokslutet har upprättats enligt bokföringslagen och andra gällande föreskrifter i Finland.

Den ekonomiska informationen om Fortumkoncernen för jämförelseåren 1995–1997 presenteras som om Fortum Power and Heat Oy (tidigare Imatran Voima Oy) och Fortum Oil and Gas Oy (tidigare Neste Oyj) hade fusionerats i Fortum 1.1.1995.

Fortum Power and Heats och Fortum Oil and Gas' redovisningsprinciper har för enhetligats och boksluten för 1995–1997 har omräknats på motsvarande sätt.

Konsolidering

Koncernbokslutet omfattar moderföretaget Fortum Abp och alla de företag i vilka moderföretaget direkt eller indirekt äger mer än 50 procent av aktiernas röstvärde, med undantag för vissa bostadsaktiebolag. Att inkludera dessa bostadsaktiebolag i koncernredovisningen är inte nödvändigt för att ge en rättvisande bild av koncernens resultat och ekonomiska ställning.

Fortum Abp:s koncernbokslut har upprättats enligt poolningsmetoden. Anskaffningsutgifterna för Fortum Power and Heat och Fortum Oil and Gas har eliminerats mot deras aktiekapital, och skillnaden mellan anskaffningsvärdet och värdet av eget kapital redovisas som minskning av eget kapital.

Fortum Power and Heats och Fortum Oil and Gas' koncernbokslut har upprättats enligt förvärvsmetoden. Den skillnad mellan dotterföretagens anskaffningsvärde och deras eget kapital vid förvärvstidpunkten som uppstår vid eliminering av inbördes aktieinnehav, har upptagits bland anläggningstillgångarna vid förvärvstidpunkten till den del dessas gängse värde överstiger bokföringsvärdet. Den del av skillnaden som upptagits bland anlägg-

ningstillgångarna avskrivs enligt avskrivningsplanen för anläggningstillgångarna i fråga. Den återstående delen redovisas som goodwill, vilken avskrivs under sin verkningstid, dock maximalt på 20 år. Vid uträkningen av koncernens goodwill har till eget kapital hänförs också reserver och överavskrivningar med avdrag av latent skatteskuld. I dotterföretag som koncernen Fortum Oil and Gas förvärvade före 1997 upptogs skillnaden mellan anskaffningsvärdet och eget kapital vid förvärvstidpunkten i regel som goodwill och avskrevs i enlighet med detta. Eget kapital vid förvärvstidpunkten omfattade då inte inom koncernen Fortum Oil and Gas den del av eget kapital som hänföorde sig till reserver och avskrivningsdifferens. Skillnaden mellan dessa två sätt att beräkna koncerngoodwill har inte någon inverkan av betydelse för koncernens resultat.

Dotterföretag som förvärvats under året ingår i koncernredovisningen från tidpunkten för köpet och avyttrade dotterföretag beaktas på motsvarande sätt fram till försäljningstidpunkten.

Koncerninterna affärstransaktioner, fordringar och skulder, interna bidrag och intern vinstutdelning har eliminerats och minoritetsandelar har upptagits som egna poster i resultaträkningen och balansräkningen.

Intresseföretag av betydelse, i vilka koncernens ägar- och röstandel är 20–50 procent, har konsoliderats enligt kapitalandelsmetoden. Koncernens andel av intresseföretagets resultat och andra förändringar av eget kapital, med avdrag för avskrivningarna på koncerngoodwill, upptas som intäkt i resultaträkningen och adderas till aktiernas värde i koncernbalansräkningen. Utdelad andel av intresseföretagets resultat bokförs som minskning av aktiernas

balansvärde. Ett undantag utgör koncernen Birka Energi, eftersom den har en väsentlig inverkan på Fortumkoncernens ställning och ansvarsförbindelser. Birka Energis resultat- och balansposter samt noter konsolideras i koncernens bokslut i proportion till ägarandelen enligt klyvningsmetoden. Resultatandelen i de intresseföretag som står utanför koncernens egentliga affärsverksamhet upptas bland finansiella intäkter och kostnader.

Omsättning

Omsättningen består av försäljningsintäkter och kursdifferenser vid försäljning minus rabatter samt indirekta skatter såsom mervärdesskatt på försäljningen, acciser betalda i egenskap av tillverkare och försörjningsberedskapsavgift.

Tradingomsättningen innefattar värdet på fysiska leveranser och nettoresultatet av derivathandel.

Övriga rörelseintäkter

Som övriga rörelseintäkter upptas realisationsvinster på affärsrelaterade tillgångar och regelbundna intäkter från annat än den egentliga försäljningen, t.ex. hyror.

Poster i utländsk valuta

Fordringar och skulder i utländsk valuta upptas till bokslutsdagens kurs. Kursdifferenserna har bokförts i resultaträkningen. Kursdifferenser som hänför sig till finansieringen upptas till nettobelopp bland finansiella intäkter eller kostnader. Kalkylerade kursvinster på Fortum Power and Heats långfristiga lån, valutadepositioner och lånefordringar har upptagits som resultatregleringar i balansräkningen åren före 1998.

Omräkningsdifferenser som hänför sig till utländska dotterföretags och intresse-

företags eget kapital har bokförts som koncernens eget kapital och kvittats mot valutakursdifferenser uppkomna genom kurssäkringar.

Utländska företags resultaträkningar har omräknats i finska mark enligt genomsnittskursen för året, uträknad enligt kursen på månadernas sista dag, och deras balansräkningar enligt bokslutsdagens kurs. Dessa omräkningsdifferenser har upptagits som fritt eget kapital. I höginflationsländer som Ryssland och de baltiska länderna har värdet på dotterföretagens anläggningstillgångar korrigerats så att det motsvarar kursnivån vid förvärvstidpunkten.

Derivatkontrakt

För att skydda sina valutaspositioner utnyttjar koncernen derivatkontrakt såsom terminskontrakt, optioner och valutaswapkontrakt. Den räntefaktor som ingår i derivatinstrumenten periodiseras över avtalsperioden som ränteintäkt eller räntekostnad. Kontrakt som kurssäkrar skulderna och fordringarna i balansräkningen och andra avtal som eventuellt bildar en öppen position värderas till bokslutskurserna. Kursdifferenserna upptas i resultaträkningen. Lån med tillhörande valutaswapkontrakt redovisas netto i balansräkningen. Kursdifferenserna för avtal som säkrar det kommande kassaflödet beaktas när motsvarande intäkt eller utgift realiseras.

Premiebetalningarna för optionsavtalen betraktas som förskott tills de realiseras eller lämnas utnyttjade. Skillnaden mellan dessa och optionernas stängningspris på bokslutsdagen upptas i resultaträkningen. Som intäkt beaktas dock högst ett belopp motsvarande den kostnad som bokförts för det säkrade objektet.

Räntorna för derivatinstrument utnytt-

jade som säkring mot ränterisker periodiseras över kontraktstiden och kvittas mot räntorna för den säkrade posten. I fråga om andra räntederivat än de som upptagits i säkringssyfte bokförs förlusten, värderad enligt marknadsräntorna på bokslutsdagen, som kostnad.

Koncernen bedriver handel också med råvarurelaterade derivatinstrument. Kontrakten värderas till marknadspriset på bokslutsdagen och en eventuell förlust från kontrakt som ingåtts i annat syfte än säkring upptas som kostnad. Resultatet av säkringskontrakt upptas som intäkt eller kostnad när motsvarande intäkt eller kostnad realiseras. Råvarurelaterade optioner behandlas i boksluten på samma sätt som valutaoptioner. Före år 1997 kostnadsförde Fortum Oil and Gas bara den eventuella förlust som förföll under året därpå.

Sälj- och köpkontrakt

Eventuella förluster från sälj- och köpkontrakt har värderats och upptagits som kostnader. Före år 1997 kostnadsförde Fortum Oil and Gas bara sannolika förluster som förföll under året därpå.

Anläggningstillgångar och avskrivningar

Värdet på anläggningstillgångarna i balansräkningen utgörs av anskaffningsvärdet minskat med avskrivningar och andra nedsättningar samt ökat med eventuella uppskrivningar enligt lokala regler. I vissa utländska företag har utöver den direkta anskaffningsutgiften även räntorna under byggtiden aktiverats och hänförs till anläggningstillgångarna.

På anläggningstillgångar som är utsatta för slitage görs planenliga linjära avskrivningar baserade på uppskattad ekonomisk livslängd. På olje- och gasresurser

och utrustning för utvinning görs substansavskrivningar. Torvmossar avskrivas i takt med användningen. Avskrivningstiden för de olika kategorierna av tillgångar är följande:

Vattenkraftverkens byggnader, konstruktioner och maskinerier	40–50 år
Övriga kraftverks byggnader, konstruktioner och maskiner	25 år
Transformatorstationernas byggnader, konstruktioner och maskiner	30–40 år
Kraftledningar	15–40 år
Övriga byggnader och konstruktioner	20–40 år
Övriga materiella nyttigheter	20–40 år
Övriga maskiner och inventarier	5–20 år
Övriga utgifter med lång verkningstid	5–10 år

Om den konstaterade livslängden är kortare än den uppskattade bokförs restvärdet som försäljnings- eller skrotning förlust bland antingen rörelsekostnader eller extraordinära kostnader.

Värdet på olje- och gasreserver justeras fält för fält utifrån de inkommande kassaflödena enligt praxis i respektive land. Vid behov skrivs balansvärdet på aktiverade kostnader ned genom extra avskrivningar.

Finansieringsleasingkontrakt

I koncernbokslutet upptas tillgångar anskaffade genom finansieringsleasingkontrakt i balansräkningen som anläggningstillgångar och räntebärande skulder. Leasinghyrorna upptas i resultaträkningen som avskrivningar på anläggningstillgångar och som räntor på lån.

Investeringar

Investeringarna inkluderar räntebärande nettoskulder i förvärvade dotterföretag.

Omsättningstillgångar

Omsättningstillgångarna har värderats till anskaffningsutgift enligt först-in-först-ut-principen eller till ett lägre sannolikt överlåtelsepris, med beaktande av inverkan av eventuella säkringskontrakt. I vissa utländska dotterföretag innefattar anskaffningsutgifterna även indirekta kostnader enligt praxis i respektive land. Värderingsskillnadernas inverkan på koncernboksluten är försumbar.

Bundet kapital

Bundet kapital innefattar anläggningstillgångar och rörelsekapital.

Värdepapper bland finansieringstillgångarna

Värdepapper bland finansieringstillgångarna upptas till anskaffningsutgiften eller till ett lägre marknadsvärde på bokslutsdagen.

Utgifter för oljepropektering

Utgifterna för oljepropektering upptas enligt den s.k. successful efforts-principen, så att projekten aktiveras bland anläggningstillgångar och avskrivs i takt med utvinningen eller upptas som kostnader när det visar sig att man inte funnit utvinningsvärda olje- eller gasreserver.

Forskning och produktutveckling

Utgifter för forskning och produktutveckling bokförs som årskostnader med undantag för investeringar i byggnader och anläggningar.

Intäktsföring av projekt

Långvariga projekt intäktsförs enligt löpande avräkning i förhållande till upparbetningen. För förluster som kan väntas uppkomma av projekten liksom för kostnader under garantitiden har gjorts avsättningar.

Pensionskostnader

Pensionskostnaderna har upptagits i resultaträkningen enligt praxis i respektive land. Det obligatoriska ansvarsunderskottet för den finländska pensionsstiftelsen Nsteen Eläkesäätiö, liksom de pensionsförmånsansvar som koncernen själv har beviljat, har upptagits som kostnad och som avsättning i balansräkningen.

Extraordinära poster

Som extraordinära intäkter och utgifter bokförs realisationsvinster, realisationsförluster och nedskrivningar som hänför sig till nedlagd eller väsentligt inskränkt affärsverksamhet.

Latent skatteskuld

I koncernbokslutet har den ackumulerade avskrivningsdifferensen och reserverna uppdelats i fritt eget kapital och latent skatteskuld. Från och med 1.1.1998 har vid uträkning av latent skatt beaktats också skattefordringar som hänför sig till förluster samt skatteverkningar av koncerninterna köp och försäljningar av anläggnings- och omsättningstillgångar.

Avsättningar

Framtida utgifter och uppenbara förluster, som inte längre genererar motsvarande intäkter och som koncernen är förpliktad att stå för, och vars värde skäligen kan uppskattas i pengar, upptas i resultaträkningen som kostnader och i balansräkningen som avsättningar. Hit hör bl.a. utgifter för nedmontering av oljeutvinningsutrustning, borgensförbindelser, kommande utgifter för rengöring av konstaterade miljöskador, pensionsansvarsförbindelser och utgifter som hänför sig till långvariga projekt.

Valutakurser 1995-1999

De viktigaste valutakurserna som förekommer i boksluten har under åren 1995-1999 varit följande:

	Bokslutsdagens kurser					Årets medelkurser				
	1995	1996	1997	1998	1999	1995	1996	1997	1998	1999
FIM	5,9457	5,9457	5,9457	5,9457	5,9457	5,9457	5,9457	5,9457	5,9457	5,9457
USD	1,3641	1,2803	1,0969	1,1667	1,0046	1,3601	1,2970	1,1507	1,1102	1,0653
CAD	1,8604	1,7539	1,5721	1,8061	1,4608	1,8675	1,7702	1,5967	1,6449	1,5857
GBP	0,8820	0,7556	0,6612	0,7055	0,6217	0,8600	0,8275	0,7005	0,6692	0,6589
SEK	9,0830	8,8111	8,6635	9,4874	8,5625	9,6631	8,7015	8,7669	8,8373	8,8281
NOK	8,6182	8,2476	8,0413	8,8716	8,0765	8,6095	8,3590	8,1004	8,3731	8,3344
DKK	7,5626	7,6139	7,4808	7,4489	7,4433	7,6130	7,5082	7,5626	7,4555	7,4368
DEM	1,9536	1,9899	1,9639	1,9558	1,9558	1,9457	1,9481	1,9846	1,9576	1,9558
NLG	2,1871	2,2332	2,2135	2,2037	2,2037	2,1798	2,1831	2,2336	2,2068	2,2037
BEF	40,1196	41,0333	40,5022	40,3374	40,3399	40,0116	40,0926	40,9486	40,3922	40,3399
FRF	6,6761	6,7092	6,5728	6,5597	6,5596	6,7650	6,6189	6,6798	6,5626	6,5596

Noter till koncernens bokslut

milj. euro	1999	1998
2. Uppgifter per affärsområde		
Omsättning		
Utvinning av olja och gas	230	146
Oljeraffinering och marknadsföring	5 200	4 886
Produktion och försäljning av el och värme	1 443	1 456
Eldistribution	347	340
Service	290	250
Engineering	479	411
Övrig verksamhet	137	115
Försäljning mellan affärsområden	-717	-451
Summa	7 409	7 153
Avyttrade affärsverksamheter ^{*)}	823	1 341
Koncernen	8 232	8 494
^{*)} Inkluderar Gasum, Enermet, Infrarödteknik och Neste Chemicals.		
Avskrivningar och nedskrivningar		
Utvinning av olja och gas	77	65
Oljeraffinering och marknadsföring	137	149
Produktion och försäljning av el och värme	157	139
Eldistribution	68	62
Service	7	5
Engineering	8	7
Övrig verksamhet	14	12
Elimineringar	-2	-3
Summa	466	436
Avyttrade affärsverksamheter ^{*)}	41	60
Koncernen	507	496
^{*)} Inkluderar Gasum, Enermet, Infrarödteknik och Neste Chemicals.		
Rörelsevinst		
Utvinning av olja och gas ^{*)}	82	9
Oljeraffinering och marknadsföring	182	108
Produktion och försäljning av el och värme	245	241
Eldistribution	122	123
Service	12	8
Engineering	12	16
Övrig verksamhet	-24	10
Elimineringar	-17	-12
Summa	614	503
Avyttrade affärsverksamheter ^{**)}	107	92
Koncernen	721	595
^{*)} Rapporteringen av Gasumkoncernen ändrad från dotterföretag till intresseföretag för alla perioder som rapporteras.		
^{**)} Inkluderar effekten av den ändrade ägarandelen i Gasum samt Enermet, Infrarödteknik, Neste Chemicals och Asko.		
Investeringar		
Utvinning av olja och gas	199	230
Oljeraffinering och marknadsföring	140	111
Produktion och försäljning av el och värme	445	1 138
Eldistribution	226	147
Service	9	6
Engineering	12	11
Övrig verksamhet	18	15
Elimineringar	-13	-16
Summa	1 036	1 642
Avyttrade affärsverksamheter ^{*)}	23	60
Koncernen^{**)}	1 059	1 702
^{*)} Inkluderar Gasum, Enermet, Infrarödteknik och Neste Chemicals.		
^{**)} Inkluderar räntebärande nettoskulder på 8 miljoner euro 1999 och 785 miljoner euro 1998 som de förvärvade koncernföretagen hade vid tidpunkten för förvärvet.		

milj. euro	1999	1998
Bundet kapital		
Utvinning av olja och gas	1 154	850
Oljeraffinering och marknadsföring	1 681	1 620
Produktion och försäljning av el och värme	4 822	4 523
Eldistribution	1 419	1 023
Service	42	20
Engineering	43	68
Övrig verksamhet	277	342
Elimineringar	-45	-94
Summa	9 393	8 352
Avytttrade affärsverksamheter ^{*)}	-	696
Koncernen	9 393	9 048
^{*)} Inkluderar Gasum, Enermet, Infrarödteknik, Neste Chemicals och Asko.		
Medelantal anställda		
Utvinning av olja och gas	233	231
Oljeraffinering och marknadsföring	4 311	4 381
Produktion och försäljning av el och värme	2 087	2 531
Eldistribution	697	669
Service	3 387	3 191
Engineering	3 254	3 138
Övrig verksamhet	1 037	1 103
Summa	15 006	15 244
Avytttrade affärsverksamheter ^{*)}	2 455	3 759
Koncernen	17 461	19 003
^{*)} Inkluderar Gasum, Enermet, Infrarödteknik och Neste Chemicals.		
Medelantal anställda i samföretag konsoliderade enligt klyningsmetoden, varav i koncernen ingår	3 228 1 614	3 982 1 991
3. Den partiella intäktsföringens inverkan på omsättningen		
Den enligt upparbetningsgraden intäktsförda omsättningens andel av räkenskapsperiodens hela omsättning	9	99
Omsättning från icke överlåtna projekt som intäktsförts enligt upparbetningsgraden		
Under räkenskapsperioden	114	122
Under tidigare räkenskapsperioder	201	187
Summa	315	309
4. Omsättning per marknadsområde		
Finland	3 691	3 895
Sverige	1 206	1 140
Övriga Norden	121	127
Övriga Europa	1 544	1 625
USA och Kanada	1 068	873
Övrig internationell handel	602	834
Omsättning	8 232	8 494
5. Andel av intresseföretagens vinst (förlust)		
Askokoncernen	12	11
Fingrid Oyj	8	8
Nynäs Petroleum-koncernen	6	9
Gasumkoncernen	5	-
Industrins Kraft Ab (TVO)	0	4
Koncernen Esbo Elektriska	4	-
Övriga intresseföretag	1	10
Summa	36	42
6. Övriga rörelseintäkter		
Hysesintäkter	14	12
Realisationsvinster på anläggningstillgångar	156	80
Övriga	17	10
Summa	187	102

Noter till koncernens bokslut

milj. euro	1999	1998
7. Avskrivningar och nedskrivningar		
Avskrivningar enligt plan	511	490
Nedskrivningar av tillgångar bland bestående aktiva	-4	6
Summa	507	496
8. Övriga rörelsekostnader		
Övriga rörelsekostnader		
Förändring av lager av färdiga varor och varor under tillverkning	-80	15
Tillverkning för eget bruk	-1	-3
Material och tjänster		
Material, förnödenheter och varor		
Inköp under räkenskapsperioden	5 750	5 650
Förändring av lager	-89	141
Köpta tjänster	208	230
Personalkostnader		
Löner och arvoden	552	578
Lönebikostnader		
Pensionskostnader	77	70
Övriga lönebikostnader	102	91
Övriga rörelsekostnader	708	775
Summa	7 227	7 547
I övriga rörelsekostnader ingående realisationsförluster på anläggnings-tillgångar samt nedskrotningar		
Realisationsförluster	2	9
Nedskrotningar och återföringsförluster	23	11
Summa	25	20
Löner och arvoden		
Till verkställande direktörerna och styrelseledamöterna	13	15
Till förvaltningsrådets ledamöter	0	0
Summa	13	15
9. Förändring av avsättningar		
Avsättningar för underhållsstopp vid raffinaderier	13	13
Neste Chemicals miljö- och övriga ansvarsförbindelser	8	-
Avsättning för anskaffning av fartyg	3	-
Övriga avsättningar	8	14
Summa	32	27
10. Finansiella intäkter och kostnader		
Finansiella intäkter och kostnader		
Intäkter från andelar i ägarintresseföretag	0	0
Intäkter från övriga placeringar bland bestående aktiva		
Utdelningsintäkter	2	6
Ränteintäkter	19	18
Andel av intresseföretagens vinst (förlust)	0	0
Övriga ränteintäkter och finansiella intäkter	32	47
Kursdifferenser	-3	9
Nedskrivningar av placeringar bland bestående aktiva	2	-7
Räntekostnader och övriga finansiella kostnader	-263	-291
Summa	-211	-218
Summa ränteintäkter och -kostnader		
Ränteintäkter	48	61
Räntekostnader	-257	-285
Nettoräntor	-209	-224

milj. euro	1999	1998
11. Extraordinära poster		
Extraordinära intäkter		
Realisationsvinster på anläggningstillgångar	491	11
Övriga	2	0
Summa	493	11
Extraordinära kostnader		
Nedskrivningar och realisationsförluster	-31	-10
Övriga	-2	-6
Summa	-33	-16
Summa extraordinära poster	460	-5
12. Direkta skatter		
Skatter från den ordinarie verksamheten	162	136
Skatter på extraordinära poster	83	-4
Summa	245	132
Räkenskapsperiodens skatter	232	117
Tidigare räkenskapsperioders skatter	-1	13
Förändring av den latent skatteskulden	14	2
Summa	245	132
13. Bestående aktiva		
Immateriella tillgångar		
Immateriella rättigheter	27	28
Goodwill	41	49
Koncerngoodwill	125	109
Övriga utgifter med lång verkningstid	122	121
Förskottsbetalningar	1	0
Summa	316	307
Materiella tillgångar		
Mark- och vattenområden	1 288	1 181
Byggnader och konstruktioner	1 201	1 366
Maskiner och inventarier	4 004	3 727
Övriga materiella tillgångar	265	230
Förskottsbetalningar och pågående nyanläggningar	533	501
Summa	7 291	7 005
Placeringar		
Andelar i ägarintresseföretag	1 159	1 115
Fordringar hos ägarintresseföretag	261	198
Övriga aktier och andelar	151	149
Övriga fordringar	83	71
Summa	1 654	1 533

14. Förändring av anskaffningsutgiften

Immateriella tillgångar		Immateriella rättigheter	Goodwill	Koncern-goodwill	Koncern-reserv	Övriga utgifter med lång verknings-tid	Förskotts-betalningar	Summa
milj. euro								
Anskaffningsutgift 1.1		56	130	188	-6	264	0	632
Kursdifferenser och övriga regleringar		3	1	2	-	1	-	7
Ökningar		7	5	93	0	25	1	131
Minskningar		10	16	117	0	16	0	159
Överföringar mellan posterna		4	8	-10	-	-2	-	0
Anskaffningsutgift 31.12		60	128	156	-6	272	1	611
Ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar 1.1		28	82	76	-4	143	-	325
Kursdifferenser och övriga regleringar		3	0	0	-	0	-	3
Ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar av minskningar och överföringar		3	4	60	-	12	-	79
Räkenskapsperiodens avskrivning		5	9	13	0	19	-	46
Ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar 31.12		33	87	29	-4	150	-	295
Balansvärde 31.12		27	41	127	-2	122	1	316
Materiella tillgångar								
milj. euro			Mark- och vattenområden	Byggnader och konstruktioner	Maskiner och inventarier	Övriga materiella tillgångar	Förskotts-betalningar och pågående nyanläggningar	Summa
Anskaffningsutgift 1.1			1 205	2 276	6 904	344	501	11 230
Kursdifferenser och övriga regleringar			113	95	373	44	57	682
Ökningar			26	84	640	36	126	912
Minskningar			17	341	874	14	41	1 287
Överföringar mellan posterna			-11	1	148	0	-110	28
Anskaffningsutgift 31.12			1 316	2 115	7 191	410	533	11 565
Ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar 1.1			39	980	3 180	115	-	4 314
Kursdifferenser och övriga regleringar			4	15	136	14	-	169
Ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar av minskningar och överföringar			-	117	485	9	-	611
Räkenskapsperiodens avskrivning			2	80	358	25	-	465
Räkenskapsperiodens nedskrivningar			1	25	-	-	-	26
Ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar 31.12			46	983	3 189	145	-	4 363
Uppskrivningar			18	69	2	0	-	89
Balansvärde 31.12			1 288	1 201	4 004	265	533	7 291
Placeringar								
milj. euro				Andelar i ägarintresse-företag	Fordringar hos ägarintresse-företag	Övriga aktier och andelar	Övriga fordringar	Summa
Anskaffningsutgift 1.1				997	198	157	71	1 423
Kursdifferens och övriga regleringar				59	12	2	9	82
Ökningar				106	88	17	36	247
Minskningar				91	109	20	33	253
Överföringar mellan posterna				45	72	0	0	117
Anskaffningsutgift 31.12				1 116	261	156	83	1 616
Ackumulerade nedskrivningar 1.1				4	1	10	0	15
Kursdifferenser och övriga regleringar				0	-	0	0	0
Ackumulerade nedskrivningar av minskningar och överföringar				-	1	1	0	2
Räkenskapsperiodens nedskrivningar				-	-	0	0	0
Annulleringar av nedskrivningar				-	-	2	-	2
Ackumulerade nedskrivningar 31.12				4	0	7	0	11
Uppskrivningar				6	-	2	-	8
Ackumulerade vinstandelar				41	-	-	-	41
Balansvärde 31.12				1 159	261	151	83	1 654

milj. euro	1999	1998
Koncernaktiva ingående i intresseföretags aktier	135	95
Koncernreserv ingående i intresseföretags aktier	0	0
Aktiveringar av räntor under räkenskapsperioden	18	13
Oavskrivna aktiverade räntor		
Byggnader och konstruktioner	3	2
Maskiner och inventarier	54	41
Förskottsbetalningar och pågående nyanläggningar	18	19
Summa	75	62
Aktier i börsnoterade ägarintresseföretag		
Marknadsvärde	100	141
Bokföringsvärde	87	107
Differens	13	34
Börsnoterade övriga aktier och andelar		
Marknadsvärde	26	56
Bokföringsvärde	15	24
Differens	11	32
15. Uppskrivningar		
Jordområden		
Uppskrivningar 1.1	15	16
Omräkningsdifferenser	0	0
Företagna uppskrivningar	3	1
Återföring av uppskrivningar	0	2
Uppskrivningar 31.12	18	15
Byggnader		
Uppskrivningar 1.1	71	70
Omräkningsdifferenser	0	0
Företagna uppskrivningar	0	1
Återföring av uppskrivningar	2	0
Uppskrivningar 31.12	69	71
Maskiner och inventarier		
Uppskrivningar 1.1	2	2
Omräkningsdifferenser	-	-
Företagna uppskrivningar	-	-
Återföring av uppskrivningar	-	-
Uppskrivningar 31.12	2	2
Andelar i ägarintresseföretag		
Uppskrivningar 1.1	6	12
Omräkningsdifferenser	0	-1
Återföring av uppskrivningar	-	5
Uppskrivningar 31.12	6	6
Övriga aktier och andelar		
Uppskrivningar 1.1	1	7
Företagna uppskrivningar	1	-
Återföring av uppskrivningar	0	6
Uppskrivningar 31.12	2	1
Summa uppskrivningar		
Uppskrivningar 1.1	95	107
Omräkningsdifferenser	0	-1
Företagna uppskrivningar	4	2
Återföring av uppskrivningar	2	13
Uppskrivningar 31.12	97	95

Uppskrivningarna grundar sig på det kalkylmässiga nuvarande bruksvärdet och för börsnoterade aktiers del på marknadsvärdet.

Noter till koncernens bokslut

milj. euro	1999	1998
16. Omsättningstillgångar		
Material och förnödenheter	318	306
Halvfärdiga produkter	103	60
Färdiga produkter/varor	198	162
Övriga omsättningstillgångar	34	42
Förskottsbetalningar	8	6
Summa omsättningstillgångar	661	576
Skillnaden mellan återanskaffningspriset och den aktiverade anskaffningsutgiften för anläggningstillgångarna är oväsentlig.		
17. Långfristiga fordringar		
Långfristiga fordringar		
Kundfordringar	0	0
Fordringar hos ägarintresseföretag		
Övriga fordringar	1	1
Resultatregleringar	0	1
Summa	1	2
Lånefordringar	1	0
Övriga fordringar	2	51
Resultatregleringar	23	11
Summa	27	64
Summa långfristiga resultatregleringar	23	12
18. Kortfristiga fordringar		
Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	800	848
Fordringar hos ägarintresseföretag		
Kundfordringar	20	22
Övriga fordringar	4	17
Resultatregleringar	4	10
Summa	28	49
Lånefordringar	6	6
Övriga fordringar	264	66
Resultatregleringar	254	159
Summa	1 352	1 128
Kortfristiga resultatregleringar		
Räntor	8	15
Skatter	22	27
Övriga	228	127
Summa	258	169
19. Hantering av balansposter som hänför sig till partiell intäktsföring		
Halvfärdiga arbeten, erlagda förskott och resultatregleringar i den partiella intäktsföringen som hänför sig till partiellt intäktsförda projekt samt erhållna förskott och resultatregleringar i den partiella intäktsföringen har i balansräkningen projektvis kvittats mot aktiva eller passiva resultatregleringar.		
Förskottsbetalningar av omsättningstillgångar	56	40
Resultatregleringar	259	286
Minskningar i fordringar	315	326
Erhållna förskott	259	286
Resultatregleringar	56	40
Minskningar i skulder	315	326
20. Finansiella värdepapper		
Marknadsvärde	142	235
Bokföringsvärde	141	233
Differens	1	2
21. Pensionsförbindelser för ledningen		
Fortum Abp:s arbetande styrelseledamöter har möjlighet att gå i pension vid 60 års ålder. Även de övriga företagen inom koncernen har motsvarande pensionsarrangemang.		

milj. euro	1999	1998
22. Förändring i eget kapital		
Aktiekapital 1.1	2 640	2 633
Aktieemission	-	7
Aktiekapital 31.12	2 640	2 640
Överkursfond 1.1	3	-
Emissionsvinst	-	3
Överkursfond 31.12	3	3
Akkumulerade vinstmedel 1.1	1 332	1 297
Erlagd utdelning	99	99
Överföring till bundet kapital	3	8
Övrig disponering av vinstmedel	0	1
Omräkningsdifferenser	129	-90
Övriga förändringar	0	20
Räkenskapsperiodens vinst	703	213
Akkumulerade vinstmedel 31.12	2 062	1 332
Utdelningsbara medel 31.12	2 062	1 332
23. Avsättningar		
Avsättningar för pensioner	14	16
Övriga avsättningar		
Avsättningar för underhållsstopp vid raffinaderierna	26	13
Avsättningar för prospektering och utvinning	13	11
Neste Chemicals miljö- och övriga ansvarsförbindelser	8	-
Avsättning för anskaffning av fartyg	3	-
Övriga avsättningar	19	24
Summa	83	64
24. Latent skatteskuld		
Förändring av den latent skatteskulden		
Grundad på bokslutsdispositioner	15	-6
Sammanställningsåtgärder	9	6
Koncernföretagens separata bokslut	-10	2
Summa	14	2
Latent skatteskuld		
Grundad på bokslutsdispositioner	672	663
Sammanställningsåtgärder	-32	-4
Koncernföretagens separata bokslut	25	20
Summa	665	679
25. Skulder		
Långfristiga skulder		
Masskuldebrevslån	1 033	554
Konverteringslån	8	8
Lån hos kreditinstitut	920	1 656
Pensionslån	192	242
Erhållna förskott	2	12
Leverantörsskulder	0	0
Skulder till ägarintresseföretag		
Övriga skulder	130	302
Resultatregleringar	-	6
Summa	130	308
Övriga långfristiga skulder	1 267	1 095
Resultatregleringar	92	86
Summa	3 644	3 961
varav räntebärande	3 241	3 482

Noter till koncernens bokslut

milj. euro	1999	1998
Kortfristiga skulder		
Masskuldebrevslån	15	327
Lån hos kreditinstitut	718	431
Pensionslån	1	10
Erhållna förskott	67	58
Leverantörsskulder	548	447
Skulder till ägarintresseföretag		
Erhållna förskott	7	0
Leverantörsskulder	27	13
Övriga skulder	9	5
Resultatregleringar	7	8
Summa	50	26
Övriga kortfristiga skulder	971	602
Resultatregleringar	483	387
Summa	2 853	2 288
varav räntebärande	1 352	980
Summa räntebärande och räntefria skulder		
Räntebärande skulder	4 593	4 462
Räntefria skulder	1 904	1 787
Summa	6 497	6 249
Räntebärande skulder		
I eurovalutor	922	1 102
I övriga valutor	3 671	3 360
Summa	4 593	4 462
Förfallotider för långfristiga skulder		
År		
2000	961	
2001	311	
2002	655	
2003	134	
2004	376	
2005 och senare	2 168	
Summa	4 605	
Skulder som förfaller efter fem år och senare		
Masskuldebrevslån	496	223
Lån hos kreditinstitut	180	388
Pensionslån	167	267
Övriga långfristiga skulder	1 325	903
Summa	2 168	1 781
Långfristiga resultatregleringar		
Avtalsenliga periodiseringsdifferenser	89	91
Övriga resultatregleringar	3	1
Summa	92	92
Kortfristiga resultatregleringar		
Räntor	86	83
Skatter	113	55
Övriga resultatregleringar	291	257
Summa	490	395

26. Obligations-, debentur- och övriga masskuldebrevslån

Emitteringsår		Förfaller		
Fortum Power and Heat Oy				
		2001	32	31
		2002-2011	65	58
		2011	32	31
		2002	42	38
		2005	40	36
		2007	51	45
Birka Energi AB				
		2002	3	-
		2002	1	-
		2004	3	-
		2004	41	-
		2003	9	-
		2004	5	-
		2004	17	-
		2002	6	-
		2002	3	-
		2002	4	-
		2005	3	-
		2002	6	-
		2002	5	-
		2002	6	-
		2002	6	-
		2004	21	-
		2004	17	-
		2004	6	-
		2004	6	-
		2004	2	-
		2004	6	-
		2006	251	-
Gullspång Kraft AB				
	reg. nr SE 0000209488	2003	17	16
	reg. nr SE 0000310708	1999	-	11
	reg. nr SE 0000325714	2001	12	11
	reg. nr SE 0000337651	1999	-	11
	reg. nr SE 0000384323	2000	12	11
	reg. nr SE 0000386088	1999	-	16
Stockholm Energi AB				
		1995-1999	-	0
		1995-1999	-	0
		2000	3	3
		1995-2000	1	1
		1997-2006	1	1
Neste Finance B.V.				
	1992	1999-2007	296	330
Fortum Oil and Gas Oy				
	1989 USD-lån	reg. nr 4/89/550	1999	214
	1992 I	2002	17	17
Summa			1 048	881

Noter till koncernens bokslut

milj. euro	1999		1998	
27. Givna säkerheter och ansvarsförbindelser				
Säkerheter givna för egen del	Skuld	Säkerhetens värde	Skuld	Säkerhetens värde
Skulder för vilka getts panter som säkerhet				
Lån hos kreditinstitut	226	175	225	163
Pensionslån	56	57	62	68
Övriga skulder	359	58	419	106
Resultatregleringar	-	-	4	4
Summa	641	290	710	341
Skulder för vilka getts fastighets-inteckningar som säkerhet				
Lån hos kreditinstitut	113	122	122	129
Pensionslån	1	2	2	2
Leverantörsskulder	0	8	0	8
Övriga skulder	2	2	6	11
Resultatregleringar	-	-	0	0
Summa	116	134	130	150
Skulder för vilka getts företags-inteckningar som säkerhet				
Lån hos kreditinstitut	34	43	44	50
Pensionslån	1	1	3	3
Summa	35	44	47	53
Skulder för vilka getts lösöre-inteckningar som säkerhet				
Lån hos kreditinstitut	40	54	52	52
Resultatregleringar	1	0	-	-
Summa	41	54	52	52
Säkerheter givna för övriga egna förbindelser				
Panter		86		70
Fastighetsinteckningar		96		138
Företagsinteckningar		6		0
Summa		188		208
Säkerheter givna för andras del				
Panter		4		8
Fastighetsinteckningar		1		0
Lösöreinteckningar		0		0
Summa		5		8
Summa säkerheter		715		812
Ansvar för kärnavfallshanteringen		471		459
Fondandel i kärnavfallshanteringsfonden		-385		-330
Som skuld i balansräkningen		86 ^{*)}		129 ^{*)}
Överskottssäkerhet för ingångna förbindelser		1		-
^{*)} Som säkerhet intecknade innehavarskuldseklar				
Övriga ansvarsförbindelser				
Ansvar för operativ leasing				
Förfaller inom ett år		50		41
Förfaller efter mer än ett år		138		158
Summa		188		199
Finansieringsleasingavtalen har i koncernen bokförts som anläggningstillgångar och räntebärande skuld i balansräkningen.				
Återköpsförbindelser		28		11
Övriga ansvarsförbindelser för egen del		748		682
Ansvarsförbindelser för intresseföretag				
Borgensförbindelser		261		249
Ansvarsförbindelser för koncernföretagens ledning				
Borgensförbindelser		0		0
Ansvarsförbindelser för andras del				
Borgensförbindelser		91		37
Övriga ansvarsförbindelser		2		38
Summa		93		75
Summa ansvarsförbindelser		1 318		1 216

Derivatkontrakt

milj. euro

	Portfölj- värdering	1999		Portfölj- värdering	1998	
		Gångse värde	Icke intäkts- förda		Gångse värde	Icke intäkts- förda
Ränte- och valutaderivat						
Ränteswappar	1 975	0	17	1 080	-20	-20
Köpta ränteoptioner	2	0	0	33	0	0
Utställda ränteoptioner	-	-	-	236	-3	-3
Valutaterminer ^{1) 2)}	1 767	-18	-19	1 887	9	-1
Valutaswappar	885	1	-27	535	17	-13
Köpta valutaoptioner	54	-1	-1	93	-1	-1
Utställda valutaoptioner	54	-1	-1	93	1	1

¹⁾ Inkluderar även stängda terminskontrakt.

²⁾ Inkluderar även kontrakt som säkrar eget kapital i utländska dotterföretag.

	Mängd 1000 fat	Gångse värde	Icke in- täkts- förda	Mängd 1000 fat	Gångse värde	Icke in- täkts- förda
Säljavtal	22 154	-26	-4	9 585	5	5
Köpvartal	17 063	7	3	2 586	-2	-2
Optioner						
Köpta	1 477	0	0	325	0	0
Utställda	1 546	-1	0	425	0	0
Elderivat						
	Mängd TWh	Gångse värde	Icke in- täkts- förda	Mängd TWh	Gångse värde	Icke in- täkts- förda
Säljavtal	21	44	44	19	33	37
Köpvartal	21	-61	-43	22	-41	-41
Optioner						
Köpta	0	0	0	0	0	0
Utställda	2	0	0	1	0	0

Förutom de övriga ansvarsförbindelserna har för Gasum Oy:s del ställts en säkerhet som täcker 75 % av betalningsförbindelserna i anslutning till avtalet om naturgastillförsel mellan Gasum och OOO Gazexport.

Derivatinstrumentens gängse värden grundar sig på bokslutdagens marknadspriser till den del kontrakten är föremål för offentlig handel. Gängse värdet av övriga kontrakt grundar sig på nuvärdet av de kassaflöden de förorsakar och för optionernas del på värderingsmodellerna.

28. Hantering av finansiella risker

Principerna för riskhantering

Hantering av koncernens finansiella risker grundar sig på en riskhanteringspolicy som styrelsen godkänt. Huvudmålet för riskhanteringen är enligt policyn att identifiera och mäta de finansiella riskerna samt gardera sig mot dem. De finansiella riskerna hanteras centraliserat inom koncernfinansieringen, vars ambition är att minimera de negativa effekterna av förändringar på finansieringsmarknaden på koncernens kassaflöden, resultat och balans.

Marknadsrisker

Valutarisk

På alla sina kärnverksamhetsområden är Fortum utsatt för valutarisker. En betydande del av valutariskerna i affärsverksamheten hänförs till att världsmarknadspriset på råolja och oljeprodukter är så kraftigt bundet till dollarn medan priserna på den nordiska elmarknaden är bundna till den norska kronan. Övriga viktiga fakturerings- eller prissättningsvalutor är SEK, GBP och CAD.

Syftet med valutariskhanteringen är att stödja koncernen så att den kan uppnå sina mål i affärsverksamheten. Detta sker till exempel genom att fluktuationerna av värdet i euro dämpas för kassaflöden i utländsk valuta eller bundna till utländsk valuta inom affärsverksamheten. Koncernens riskhanteringspolicy förpliktar enheterna att säkra alla sina betydande valutarisker. Koncernfinansieringen kan justera koncernens valutariskposition inom ramen för de Value at Risk-baserade riskgränser som fastställs i finansieringspolicyn.

Valutapositionen omfattar förutom posterna i balansräkningen också en del av de uppskattade kassaflödena i utländsk valuta. Prognosperioden varierar beroende på affärsområde mellan 6 och 18 månader. Transaktionsvalutapositionen är indelad i avtalade och uppskattade poster samt anbud. För säkring av valutarisken används huvudsakligen valutaterminer och valutaoptioner. Valutarelaterade derivatkontrakt gäller i regel för perioder under ett år.

Utöver de risker som uppkommer i samband med affärsverksamheten exponeras koncernen också för balansrisker försakade av placeringar i utländska dotter- och intresseföretag. För säkring av balansrisker används valutalån och valutaterminer. De viktigaste valutorna är SEK, USD och GBP.

Ränterisk

Fortum utsätts för ränterisk närmast via de räntebärande nettoskulderna i balansräkningen. De viktigaste valutorna med avseende på ränterisken är euro, SEK och USD. Målet med hanteringen av ränterisken är att på sikt minimera koncernens finansieringskostnader inom ramen för fastställda riskgränser. Vid hanteringen av ränterisker används både depositionsinstrument och derivatkontrakt.

Syftet med säkringsåtgärderna är att hålla ränterisken så nära den definierade neutrala positionen som möjligt. Den förändring i koncernens finansieringskostnader som föranleds av fluktuationer i den allmänna räntenivån kan då antas bli eliminerad genom att den balanseras upp av den samtidiga förändringen i koncernens resultat. Den neutrala räntepositionen fastställs per valuta med hjälp av referensindex.

Ränterisken mäts och analyseras för marknadsriskens del med hjälp av en känslighetsanalys som beskriver hur förändringen av räntenivån inverkar på räntepositionens marknadsvärde. När det gäller flödesrisken följer man upp den genomsnittliga räntebindningstiden för att kunna beskriva hur förändringen av räntenivån inverkar på koncernens räntekostnader. Ränteriskgränserna har fastställts med hjälp av ett mått som baserar sig på löptiden. Resultatet av ränteriskhanteringen utgörs av nettoräntekostnaderna och förändringen av nettoskuldens marknadsvärde.

Kreditrisk

Med kreditrisk avses att koncernen eventuellt lider ekonomisk skada ifall motparten helt eller delvis inte uppfyller sina förpliktelser som hänförs till finansieringstransaktionerna. Den kreditrisk som koncernfinansieringen hanterar uppkommer genom både placeringar och derivatkontrakt.

Målet med hanteringen av kreditrisken är att minimera sannolikheten för att en kreditrisk förverkligas samt de därmed förknippade negativa effekterna på kassaflödet. Detta innebär i praktiken att motparten

när det gäller avtal och placeringar alltid är en part i ledande ställning som uppfyller koncernens kriterier för kreditrisk.

Likviditets- och återfinansieringsrisk

Med likviditetsrisk avses att koncernens kontanta tillgångar inte räcker till för koncernens behov eller att tillräckliga medel kan arrangeras enbart till betydande tilläggskostnader. Målet med hanteringen av likviditetsrisken är att trygga att likviditeten svarar mot behoven inom koncernens affärsverksamheter samtidigt som räntekostnader och övriga kostnader som föranleds av detta minimeras. Riskerna hanteras med hjälp av tillräckliga kontantreserver och likviditetskrediter.

Med återfinansieringsrisk avses den risk som är förknippad med tillgången till finansiering och kostnaderna för denna finansiering. Risken kan förverkligas ifall en del av koncernens skulder förfaller utan att koncernen får ersättande finansiering eller att kostnaderna för den ersättande finansieringen är höga. Målet med hanteringen av återfinansieringsrisken är att minimera risken genom kontroll av instrumentens fördelning enligt löptid i skuldportföljen. Detta sker i praktiken genom att man ställer upp maximigränser för de årliga återbetalningarna av långfristiga räntebärande skulder.

29. Rättsprocesser och myndighetsförfarande

Elmarknadscentralen meddelade i februari sitt beslut avseende prissättningen av nättjänster vid Megavoima Oy, som hör till Västkraftkoncernen. I beslutet konstateras att Megavoimas prissättning överskridit en skälig avkastning med 2,8 miljoner mark år 1996 och med 1,9 miljoner mark år 1997. Elmarknadscentralen förpliktar i sitt beslut Megavoima att korrigera sin prissättning. Megavoima har överklagat beslutet hos högsta förvaltningsdomstolen.

Finlands Elenergiförbund bad 1998 konkurrensverket undersöka Fortum Power and Heat Oy:s verksamhet och de avtalsvillkor som tillämpas på långfristiga elkontrakt. Konkurrensverket anser i sitt beslut som offentliggjordes i april 1999 att Fortum inte gjort sig skyldigt till brott mot konkurrenslagen. Verket fastställer genom sitt beslut att den avtalspraxis Fortum iakttagit var laglig.

Fortum utnyttjade i mars sin rätt enligt bolagsordningen och löste in 40 procent av Lahden Lämpövoima Oy, som Lahtis stad år 1998 avyttrat till Lahti Energia Oy. Fortums andel av Lahden Lämpövoima Oy ökade därmed från 50 procent till 90 procent. Inlösningspriset var 500 miljoner mark. I slutet av juni lämnade Fortum in ett käromål till tingsrätten i Lahtis med kravet att inlösningspriset på aktierna i Lahden Lämpövoima Oy skall jämkas.

Fortum har anhängiggjort ett förvaltningstvistemål vid förvaltningsdomstolen i Åbo. Fortum kräver att Nådendals stad återbetalar hamnavgifter uppgående till högst 200 miljoner mark inklusive räntor, som enligt Fortum Oil and Gas Oy uppburits och betalats obehörigt eftersom hamnen i fråga är privatägd av Fortum. Mellan Fortum och staden råder meningsskiljaktigheter om de rättsliga grunderna för redan betalda och nya hamnavgifter. Fortum anser att det för att trygga vardera partens intressen är nödvändigt att grunderna för hamnavgifterna utreds slutgiltigt. Samtidigt har företaget även lämnat in grundbesvär enligt förvaltningsprocesslagen till förvaltningsdomstolen i Åbo.

Fortums dotterföretag Neste Canada Inc. är kärke och svarande i genkäreomål i fråga om kostnaderna för rengöring av omgivningen kring en fabrik som ingår i den avyttrade kemiaffärsverksamheten. Motpart är Reichhold Ltd. Rättegången befinner sig nu i det skedet att parterna hörs i ärendet. Företagsledningen bedömer att rättegångens resultat inte har någon nämnvärd inverkan på Fortums resultat eller ekonomiska ställning.

Fortum har en omfattande internationell verksamhet och är både svarande och kärke i flera rättegångar som hänför sig till verksamheten. Enligt företagsledningens uppfattning kan dessa rättegångar varken enskilt eller tillsammans inverka negativt på Fortums resultat eller ekonomiska ställning.

Koncernens aktier och andelar

	Hemort	Aktier st.	Koncernens andel, %	Nominellt värde 1 000 mk/val	Bokföringsvärde 31.12.1999 1 000 euro
Koncernaktier (bokföringsvärde över 2 milj. euro)					
Oljeraffinering och marknadsföring					
Eastex Crude Company	USA		70,0	USD	7 680
Fortum Investments Oy	Esbo	10 000	100,0	FIM	84 094
Fortum Oil and Gas AB	Sverige	5 980 530	100,0	SEK	97 574
Fortum Oil N.V.	Belgien	40 262	100,0	BEF	13 641
Neste Chemicals Benelux Holding B.V.	Nederländerna	173 406	100,0	NLG	29 245
Neste Crude Oil Inc.	USA	1 000	100,0	USD	2 408
Neste Eesti A/S	Estland	1 738	100,0	EEK	5 926
Neste Finance B.V.H.	Nederländerna	237 001	100,0	NLG	104 964
Neste Investments	Irland	30 910 001	100,0	USD	78 425
Neste Lämpö Oy	Esbo	2 000	100,0	FIM	8 399
Neste Markkinointi Oy	Esbo	752 000	100,0	FIM	185 170
Neste MTBE S.A.	Portugal	600 000	100,0	PTE	2 096
Neste Oil Holding (U.S.A.) Inc	USA	1 000	100,0	USD	18 428
Neste Oil Services Inc.	USA	1 000	100,0	USD	40 397
Neste Polska sp.z.o.o.	Polen	6 809	100,0	PLZ	16 560
OOO Neste S:t Petersburg	Ryssland	10	100,0	RUR	56 847
SIA Neste Latvija	Lettland	10	100,0	LVL	18 956
Tehokaasu Oy	Helsingfors	7 200	100,0	FIM	3 900
Tidelands Oil Production Company Partnership	USA		80,0	USD	6 195
UAB Neste Lietuva	Litauen	230 000	100,0	LTL	19 231
Produktion och försäljning av el och värme					
Edenderry Power Limited	Irland	7 000	100,0	IEP	8 891
Fortum Energie GmbH	Tyskland	1	100,0	DEM	102 258
Fortum Holding B.V.	Nederländerna	61 062	100,0	EUR	60 897
Fortum Power and Heat AB	Sverige	8 046 968	100,0	SEK	1 173 687
Fortum Power Holding B.V.	Nederländerna	240	100,0	EUR	49 726
IVO Energia AS	Estland	101	100,0	EEK	5 920
IVO Energy Limited	England	25 382 000	100,0	GBP	35 948
IVO Kraftwerk Lubmin GmbH	Tyskland	1	100,0	DEM	2 863
Laem Chabang Power Company Limited	Thailand	9 999 994	100,0	THB	2 370
Lahden Lämpövoima Oy	Lahtis	1 440	90,0	FIM	86 785
Regional Power Generators Ltd	England	10 000	100,0	GBP	25 890
Eldistribution					
Koillis-Pohjan Sähkö Oy ¹⁾	Pudasjärvi	42 976	98,6	FIM	35 108
Fortum Läänemaa AS ¹⁾	Estland	837 003	95,1	EEK	5 349
Västkraft Abp ¹⁾	Pemar	5 103 752	78,1	FIM	188 810
Merikarvian Sähkö Oy	Sastmola	526	78,1	FIM	2 355
Oy Tersil Ab	Pemar	15 000	78,1	FIM	2 750
Oy Tertrade Ab	Pemar	15 000	78,1	FIM	2 425
Tainionkosken Voima Oy	Helsingfors	200	100,0	FIM	10 135
Tuusulanjärvi Energy Ltd ²⁾	Träskända	490 000	100,0	FIM	52 306
Vuoksen Voima Oy	Helsingfors	200	100,0	FIM	3 895
Engineering					
ETV Erötörv Rt.	Ungern	54 422	84,2	HUF	2 859
Fortum Engineering Ltd	Helsingfors	11 000	100,0	FIM	18 728
IVO Transmission Engineering Ltd	Helsingfors	10 000	100,0	FIM	16 450
Service					
Fortum Service Oy	Helsingfors	5 000	100,0	FIM	8 409
Övrig verksamhet					
Fortum Assets Oy	Helsingfors	400 000	100,0	FIM	22 979
Fortum Project Finance S.A.	Luxemburg	154 000	100,0	BEF	167 518
Kiinteistö Oy IVO:n Vanhakaupunki	Helsingfors	1 600	100,0	FIM	10 764
Osaakeyhtiö Malminkatu 16	Helsingfors	1 600	100,0	FIM	19 473
Genom poolningsmetoden konsoliderade aktier i dotterföretag					
Fortum Power and Heat Oy	Helsingfors	91 197 542	100,0	FIM	2 898 575
Fortum Oil and Gas Oy	Esbo	98 523 082	100,0	FIM	2 625 705

¹⁾ Inkluderar även produktion och/eller försäljning av el.

²⁾ Inkluderar även produktion och försäljning av el och värme.

Bokföringsvärde

31.12.1999

1 000 euro

Hemort	Aktier st.	Koncernens andel, %	Nominellt värde 1 000 mk/val	Bokföringsvärde 31.12.1999 1 000 euro
Aktier i ägarintresseföretag				
Samföretag (bokföringsvärde över 2 milj. euro)				
Produktion och försäljning av el och värme				
AB Avesta Energi	Sverige	25 000	50,0 SEK	2 500 9 488
AB Hudik Kraft	Sverige	6 000	50,0 SEK	6 000 2 626
AB Hälsingekraft	Sverige	74 500	50,0 SEK	74 500 35 474
AB Kallströmmen	Sverige	165 000	50,0 SEK	16 500 2 009
AB Skandinaviska Elverk	Sverige	1 000 000	50,0 SEK	100 000 131 340
Avestaforsen AB	Sverige	328 000	50,0 SEK	32 800 25 855
Baerum Fjernvarme AS	Norge	35 000	32,5 NOK	35 000 6 812
Baerum Fjernvarme Holding AS	Norge	18 687	32,5 NOK	18 687 3 477
Birka Energi AB	Sverige	10 000 000	50,0 SEK	1 000 000 1 343 066
Birka Marknad AB	Sverige	1 000	50,0 SEK	1 000 74 087
Birka Marknad Lidingö AB	Sverige	500	50,0 SEK	50 5 527
Birka Norden AB	Sverige	3 012 162	50,0 SEK	3 012 24 754
Birka Värme AB	Sverige	1 000	50,0 SEK	1 000 38 760
Birka Värme Lidingö AB	Sverige	500	50,0 SEK	50 12 934
Birka Värme Stockholm AB	Sverige	609 999	50,0 SEK	609 999 783 442
Brännälven Kraft AB	Sverige	20 000	3,4 SEK	5 000 14 190
Cajero AB	Sverige	1 000	50,0 SEK	1 000 44 414
Degerforsens Kraft AB	Sverige	10 000	12,5 SEK	1 000 3 509
Frykdalens Kraft AB	Sverige	70 000	12,5 SEK	7 000 12 380
Gullspång Kraft AB	Sverige	44 155 643	50,0 SEK	220 778 659 138
Hudiksvalls Energiverk Ab	Sverige	1 000	50,0 SEK	1 000 4 733
Indalskraft AB	Sverige	6 500	50,0 SEK	6 500 186 024
Karåsen Kraft AB	Sverige	408 000	50,0 SEK	40 800 7 824
Krångede AB	Sverige	50	50,0 SEK	50 213 552
Lindsnäsfor Kraft AB	Sverige	2 151 924	50,0 SEK	215 193 99 096
Ljunga Kraft AB	Sverige	5 088 813	50,0 SEK	142 487 98 871
Parteboda Kraft AB	Sverige	500	5,1 SEK	50 18 689
Stockholm Energi Vattenkraft AB	Sverige	250	50,0 SEK	25 139 256
Sundshagsfors Kraft AB	Sverige	2 850	50,0 SEK	2 850 15 013
Svarthålsforsens Intressenter AB	Sverige	100 050	50,0 SEK	10 005 17 602
Uddeholm Kraft AB	Sverige	2 976 666	50,0 SEK	297 667 57 680
Voxnan Kraft AB	Sverige	500	5,1 SEK	50 75 252
Värmlandskraft - OKG-delägarna AB	Sverige	210	36,5 SEK	210 6 943
Älvkraftintressenter i Värmland AB	Sverige	62 500	12,5 SEK	6 250 37 700
Österede Kraft AB	Sverige	500	50,0 SEK	50 48 211
Eldistribution				
Birka Nät AB	Sverige	15	50,0 SEK	150 555 282
Birka Nät Småland AB	Sverige	250 000	50,0 SEK	25 000 46 715
Birka Nät Stockholm AB	Sverige	100 000	50,0 SEK	100 000 289 495
Birka Nät Yngeredsfors AB	Sverige	400 000	50,0 SEK	40 000 70 073
Ekerö Energi AB	Sverige	9 543	39,5 SEK	9 118 13 084
Gullspång Industrinät AB	Sverige	500	50,0 SEK	50 679 896
Lanforsen Kraft AB	Sverige	2 250	50,0 SEK	2 250 48 854
Ockelbo Kraft AB	Sverige	12 950	43,2 SEK	544 2 844
SE Eldistribution AB	Sverige	2 500	50,0 SEK	50 38 688
Täby Energi Nät AB	Sverige	15 751	50,0 SEK	3 938 2 733
Värmlandsenergi AB	Sverige	26 806 635	50,0 SEK	268 067 38 118
Östernärkes Kraft AB	Sverige	7 649	23,5 SEK	765 2 636
Service				
Birka Service AB	Sverige	9 455	54,5 SEK	1 355 6 309
Birka Service Region Öst AB	Sverige	5 000	54,5 SEK	5 000 2 920
Renea Service AB	Sverige	20 000	54,5 SEK	1 000 4 549

Bokföringsvärde

31.12.1999

1 000 euro

	Hemort	Aktier st.	Koncernens andel, %		Nominellt värde 1 000 mk/val	
Aktier i ägarintresseföretag						
Övriga intresseföretag (bokföringsvärde över 2 milj. euro)						
Utvinning av olja och gas						
Gasum Oy	Esbo	13 250 000	25,0	FIM	265 000	44 570
Severtex ZAO	Ryssland	107 500	50,0	USD	200	7 346
Oljeraffinering och marknadsföring						
Kuljetusristikko Oy	Helsingfors	2 914	34,8	FIM	146	2 403
Nynäs Petroleum AB	Sverige	33 765	50,0	SEK	33 765	46 325
Produktion och försäljning av el och värme						
Blåsjöns Kraft AB	Sverige	3 000	25,0	SEK	3 000	8 541
Budapesti Erömu Rt.	Ungern	636 765	44,3	HUF	6 367 650	24 515
Ensec AB	Sverige	7 584	33,1	SEK	7 584	2 090
Etelä-Pohjanmaan Voima Oy	Vasa	1 319	21,8	FIM	13 190	5 665
Finnglass Oy	Björneborg	470	37,0	FIM	2 350	2 523
Gulsele AB	Sverige	60 000	25,0	SEK	60 000	2 523
Härjeåns Kraft AB	Sverige	15 779	23,1	SEK	1 578	3 840
Katrineholm Energi AB	Sverige	33 075	24,5	SEK	3 308	9 927
Lappeenranta Lämpövoima Oy	Villmanstrand	1 800	50,0	FIM	18 000	3 027
Mellansvensk Kraftgrupp AB	Sverige	29 849	39,0	SEK	29 849	19 908
OKG AB	Sverige	122 025	16,7	SEK	12 203	4 263
Ryssa Elverk AB	Sverige	109 040	17,3	SEK	5 437	9 631
Stensjöns Kraft AB	Sverige	110 000	25,0	SEK	5 500	25 051
Industrins Kraft Ab (TVO)	Helsingfors	189 877 285	26,6	FIM	189 877	124 655
UVCC II Parallel Fund, L.P.	USA		33,3	USD	4 832	2 884
Eldistribution						
Esbo Elektriska Abp ¹⁾	Esbo	4 348 560	21,6	FIM	8 697	87 205
Fingrid Oyj	Helsingfors	834	25,1	FIM	83 400	28 054
Karlskoga Energi & Miljö AB ¹⁾	Sverige	26 950	49,0	SEK	26 950	40 058
Keuruun Sähkö Oy	Keuruu	1 754	35,1	FIM	18	2 458
Sallilan Sähkölaitos Oy	Alastaro	27 250	35,9	FIM	1 363	8 174
¹⁾ Inkluderar även produktion och försäljning av el och värme.						
Övrig verksamhet						
Enermet Group Oy	Jyväskylä lk.	223 684	26,8	FIM	22 368	3 762
Övriga ägarintresseföretag (bokföringsvärde över 2 milj. euro)						
Produktion och försäljning av el och värme						
Kemijoki Oy	Rovaniemi	412 907	16,9	FIM	41 291	275 589
Övriga aktier och andelar (bokföringsvärde över 2 milj. euro)						
Utvinning av olja och gas						
AS Eesti Gaas	Estland	1 077 629	16,9	EEK	26 153	4 954
AS Latvijas Gaze	Lettland	789 990	2,0	LVL	789 990	2 086
Vattenfall Naturgas AB	Sverige	31 610	10,0	SEK	1 517	8 964
Oljeraffinering och marknadsföring						
Saudi European Petrochemical						
Company Ibn Zahr	Saudiarabien	98 832	10,0	SAR	98 832	14 851
Neptun Maritime Oyj	Helsingfors	1 034 950	1,7	FIM	10 350	2 611
Nokian Lämpövoima Oy	Nokia	19 900	19,9	FIM	199	4 373
Produktion och försäljning av el och värme						
The Cogeneration Company Limited	Thailand	40 200 000	5,0	THB	402 000	9 834
Lapin Sähkövoima Oy	Tervola	183 534	7,0	FIM	183 534	18 813
Korselbränna AB	Sverige	25 920	8,1	SEK	2 592	16 247
AO Lenenergo	Ryssland	38 199 760	5,0	RUR	38 200	19 572
Utility Competitive Advantage Fund, L.L.C.	USA		11,1			8 672
Eldistribution						
Imatran Seudun Sähkö Oy (16,6 % av rösterna)	Imatra	62 413	14,6	FIM	624	2 222
Vakka-Suomen Voima Oy	Letala	14 210	13,0	FIM	213	2 324

En fullständig förteckning över aktierna ingår i Fortum Abp:s officiella bokslut.

Koncernens ekonomiska nyckeltal 1995-1999

		1995	1996	1997	1998	1999
RESULTATRÄKNING						
Omsättning	milj. euro	8 720	9 430	10 099	8 494	8 232
- förändring	%	-8,4	8,1	7,1	-15,9	-3,1
Andel av intresseföretagens vinst (förlust)	milj. euro	76	11	75	42	36
Övriga rörelseintäkter ¹⁾	milj. euro	112	71	105	102	187
Avskrivningar och nedskrivningar	milj. euro	-377	-413	-467	-496	-507
Övriga rörelsekostnader ¹⁾	milj. euro	-7 939	-8 561	-9 071	-7 547	-7 227
Rörelsevinst ¹⁾	milj. euro	592	538	741	595	721
- procent av omsättningen	%	6,8	5,7	7,3	7,0	8,8
Finansiella intäkter och kostnader ¹⁾	milj. euro	-173	-151	-244	-218	-211
Vinst före extraordinära poster	milj. euro	419	387	497	377	510
- procent av omsättningen	%	4,8	4,1	4,9	4,4	6,2
Extraordinära poster	milj. euro	4	35	326	-5	460
Vinst före skatter	milj. euro	423	422	823	372	970
- procent av omsättningen	%	4,9	4,5	8,2	4,4	11,8
Direkta skatter	milj. euro	-182	-130	-92	-132	-245
Minoritetsandel	milj. euro	-10	-28	-52	-27	-22
Räkenskapsperiodens vinst	milj. euro	231	264	679	213	703
BALANSRÄKNING						
Bestående aktiva	milj. euro	5 746	8 006	8 819	8 845	9 261
Rörliga aktiva						
Omsättningstillgångar	milj. euro	661	707	737	576	661
Fordringar	milj. euro	1 123	1 353	1 451	1 192	1 379
Peningmedel	milj. euro	915	424	663	564	775
Eget kapital	milj. euro	3 118	3 315	3 930	3 975	4 705
Minoritetsandel	milj. euro	75	465	294	210	126
Avsättningar	milj. euro	21	14	37	64	83
Latent skatteskuld	milj. euro	691	794	715	679	665
Räntebärande skulder	milj. euro	3 021	4 115	4 476	4 462	4 593
Räntefria skulder	milj. euro	1 519	1 787	2 218	1 787	1 904
Balansomslutning	milj. euro	8 445	10 490	11 670	11 177	12 076
LÖNSAMHET						
Avkastning på eget kapital	%	7,9	7,4	10,2	5,7	7,7
Avkastning på sysselsatt kapital	%	10,7	9,1	9,7	7,8	8,6
FINANSIERING OCH EKONOMISK STÄLLNING						
Räntebärande nettoskulder	milj. euro	2 107	3 691	3 813	3 898	3 818
- procent av omsättningen	%	24,2	39,1	37,8	45,9	46,4
Gearing (skuldsättningsgrad)	%	66	98	90	93	79
Soliditet	%	38	36	37	38	40
Rörelsens nettokassaflöde	milj. euro	607	686	728	833	494
Kassaflöde före finansiering	milj. euro	301	-263	160	680	408
Utdelning	milj. euro	63	68	99	99	141 ²⁾
Nettoräntekostnader	milj. euro	176	194	244	224	209
Räntebidrag		3,4	2,8	3,0	2,7	3,4
ÖVRIGA NYCKELTAL						
Sysselsatt kapital	milj. euro	6 214	7 895	8 700	8 647	9 425
Investeringar	milj. euro	512	2 268	1 797	1 702	1 059
- procent av omsättningen	%	5,9	24,1	17,8	20,0	12,9
Forsknings- och utvecklingsutgifter	milj. euro	72	74	87	92	72
- procent av omsättningen	%	0,8	0,8	0,9	1,1	0,9
Medelantal anställda		14 490	16 083	17 772	19 003	17 461

¹⁾ Nedskrivningar och annulleringar av dem vad gäller aktier bokförda bland bestående aktiva har enligt den nya bokföringslagen bokförts bland finansiella intäkter och kostnader. De ingick tidigare bland övriga rörelseintäkter och -kostnader. Detta ledde till att rörelsevinsten för 1996 minskade med 11 miljoner euro medan resultatet före extraordinära poster förblev oförändrat.

²⁾ Styrelsens förslag.

Nyckeltal

NYCKELTAL PER AKTIE

		1995	1996	1997	1998	1999
Resultat/aktie	euro	0,29	0,29	0,45	0,27	0,41
Kassaflöde/aktie	euro	0,77	0,87	0,93	1,06	0,63
Eget kapital/aktie	euro	3,97	4,22	5,01	5,06	6,00
Utdelning/aktie	euro	0,08	0,09	0,13	0,13	0,18 ¹⁾
Utdelning/resultat	%	27,4	29,6	27,7	46,3	43,4 ¹⁾
Direktavkastning på utdelningen	%				2,5	4,0 ¹⁾
P/E-tal					18,5	10,9
Aktiens kursutveckling						
Vid räkenskapsperiodens utgång	euro				5,03	4,50
Medelkurs	euro				5,66	4,76
Lägsta kurs	euro				4,86	4,24
Högsta kurs	euro				6,05	5,80
Aktiestockens marknadsvärde	milj. euro				3 949	3 532
Aktieomsättningens utveckling						
Antal aktier	st.				17 642 594	112 397 961
Procentuell andel av aktiestocken	%				2,2	14,3
Antal aktier	st.	784 782 635	784 782 635	784 782 635	784 782 635	784 782 635

¹⁾ Styrelsens förslag

Formlerna för uträkning av nyckeltalen finns på sidan 70.

OMSÄTTNING PER KVARTAL

milj. euro	I/99	II/99	III/99	IV/99	1999
Utvinning av olja och gas	29	35	71	95	230
Oljeraffinering och marknadsföring	964	1 170	1 396	1 670	5 200
Produktion och försäljning av el och värme	439	294	305	405	1 443
Eldistribution	99	77	73	98	347
Service	63	65	68	94	290
Engineering	78	111	105	185	479
Övrig verksamhet	25	40	34	38	137
Försäljning mellan affärsområden	-123	-155	-184	-255	-717
Summa	1 574	1 637	1 868	2 330	7 409
Avyttrade affärsverksamheter	325	275	209	14	823
Omsättning	1 899	1 912	2 077	2 344	8 232
milj. euro	I/98	II/98	III/98	IV/98	1998
Utvinning av olja och gas	45	37	38	26	146
Oljeraffinering och marknadsföring	1 354	1 226	1 191	1 115	4 886
Produktion och försäljning av el och värme	437	322	276	421	1 456
Eldistribution	91	83	74	92	340
Service	49	60	60	81	250
Engineering	77	103	91	140	411
Övrig verksamhet	24	32	26	33	115
Försäljning mellan affärsområden	-112	-111	-103	-125	-451
Summa	1 965	1 752	1 653	1 783	7 153
Avyttrade affärsverksamheter	386	340	303	312	1 341
Omsättning	2 351	2 092	1 956	2 095	8 494

¹⁾ Inkluderar Gasum, Enermet, Infrarödteknik och Neste Chemicals.

RÖRELSEVINST PER KVARTAL

milj. euro	I/99	II/99	III/99	IV/99	1999
Utvinning av olja och gas	1	9	32	40	82
Oljeraffinering och marknadsföring	6	40	87	49	182
Produktion och försäljning av el och värme	160	21	1	63	245
Eldistribution	44	19	19	40	122
Service	3	0	-1	10	12
Engineering	0	-5	5	12	12
Övrig verksamhet	6	-10	-5	-15	-24
Elimineringar	-10	3	-4	-6	-17
Summa	210	77	134	193	614
Avyttrade affärsverksamheter	34	31	47	-5	107
Rörelsevinst	244	108	181	188	721
milj. euro	I/98	II/98	III/98	IV/98	1998
Utvinning av olja och gas	7	2	-1	1	9
Oljeraffinering och marknadsföring	5	32	61	10	108
Produktion och försäljning av el och värme	121	35	-15	100	241
Eldistribution	39	29	25	30	123
Service	4	-2	2	4	8
Engineering	-2	1	4	13	16
Övrig verksamhet	-3	-6	-7	26	10
Elimineringar	-1	-3	-3	-5	-12
Summa	170	88	66	179	503
Avyttrade affärsverksamheter	36	27	16	13	92
Rörelsevinst	206	115	82	192	595

²⁾ Rapporteringen av Gasumkoncernen ändrad från dotterföretag till intresseföretag för alla perioder som rapporteras.

³⁾ Inkluderar effekten av den ändrade ägarandelen i Gasum samt Enermet, Infrarödteknik, Neste Chemicals och Asko.

Formler för uträkning av nyckeltal

Penningmedel	=	Kassa och bank + finansiella värdepapper	
Avkastning på eget kapital (%)	=	$\frac{\text{Resultat före extraordinära poster - skatter}}{(\text{Eget kapital} + \text{minoritetsandel}) \text{ i genomsnitt}}$	x 100
Avkastning på sysselsatt kapital (%)	=	$\frac{\text{Resultat före extraordinära poster} + \text{räntekostnader och övriga finansiella kostnader}}{\text{Sysselsatt kapital i genomsnitt}}$	x 100
Räntebärande nettoskulder	=	Räntebärande skulder - penningmedel	
Gearing (%)	=	$\frac{\text{Räntebärande nettoskulder}}{\text{Eget kapital} + \text{minoritetsandel}}$	x 100
Soliditet (%)	=	$\frac{\text{Eget kapital} + \text{minoritetsandel}}{\text{Balansomslutning} - \text{erhållna förskott}}$	x 100
Räntebidrag	=	$\frac{\text{Rörelsevinst}}{\text{Nettoräntekostnader}}$	
Sysselsatt kapital	=	Balansomslutning - räntefria skulder - latent skatteskuld - avsättningar	
Resultat/aktie (EPS)	=	$\frac{\text{Resultat före extraordinära poster} - \text{direkta skatter från den ordinarie verksamheten} - \text{minoritetsandel}}{\text{Emissionsjusterat antal aktier i genomsnitt under räkenskapsperioden}}$	
Kassaflöde/aktie	=	$\frac{\text{Affärsrörelsens nettokassaflöde}}{\text{Emissionsjusterat antal aktier i genomsnitt under räkenskapsperioden}}$	
Eget kapital/aktie	=	$\frac{\text{Eget kapital}}{\text{Emissionsjusterat antal aktier vid räkenskapsperiodens utgång}}$	
Utdelning/aktie	=	$\frac{\text{Räkenskapsperiodens utdelning}}{\text{Emissionsjusterat antal aktier i genomsnitt under räkenskapsperioden}}$	
Utdelning/resultat (%)	=	$\frac{\text{Utdelning/aktie}}{\text{Resultat/aktie}}$	x 100
Direktavkastning på utdelning (%)	=	$\frac{\text{Utdelning/aktie}}{\text{Emissionsjusterad sista avslutskurs under räkenskapsperioden}}$	x 100
P/E-tal	=	$\frac{\text{Emissionsjusterad sista avslutskurs under räkenskapsperioden}}{\text{Resultat/aktie}}$	
Medelkurs	=	$\frac{\text{Aktiens totala omsättning i euro}}{\text{Emissionsjusterat antal aktier som omsatts under räkenskapsperioden}}$	
Aktiestockens marknadsvärde	=	Antal aktier x emissionsjusterad sista avslutskurs under räkenskapsperioden	
Aktieomsättningens utveckling	=	Antal aktier som omsatts under räkenskapsperioden samt de omsatta aktiernas andel av medelantalet aktier under räkenskapsperioden	

Moderföretagets resultaträkning, balansräkning och kassaflöde

Resultaträkning

milj. euro	Not	1999	1998
Omsättning	1	10	5
Avskrivningar och nedskrivningar	2	0	0
Övriga rörelsekostnader	3	-16	-6
Rörelseförlust		-6	-1
Finansiella intäkter och kostnader	4	1	232
Vinst före extraordinära poster		-5	231
Extraordinära poster			
Koncernbidrag		511	-
Vinst före extraordinära poster och skatter		506	231
Bokslutsdispositioner	5	0	0
Direkta skatter	6	-141	-65
Räkenskapsperiodens vinst		365	166

Balansräkning

milj. euro	Not	1999	1998
AKTIVA			
Bestående aktiva	7,8		
Immateriella tillgångar		0	0
Materiella tillgångar		0	0
Placeringar		5 539	5 525
		5 539	5 525
Rörliga aktiva			
Kortfristiga fordringar	9	513	159
Kassa och bank		1	0
		514	159
		6 053	5 684
PASSIVA			
Eget kapital	11		
Aktiekapital		2 640	2 640
Överkursfond		2 780	2 780
Vinst från tidigare räkenskapsperioder		67	-
Räkenskapsperiodens vinst		365	166
		5 852	5 586
Ackumulerade bokslutsdispositioner	12	0	0
Långfristiga skulder			
Räntebärande		4	-
Kortfristiga skulder	13		
Räntebärande		88	88
Räntefria		109	10
		197	98
		6 053	5 684

Kassaflöde

milj. euro	1999	1998
Affärsrörelse		
Rörelseförlust	-6	-1
Avskrivningar och nedskrivningar	0	0
Övriga internt tillförda medel	151	17
Summa internt tillförda medel	145	16
Förändring av rörelsekapital		
Kortfristiga affärsfordringar, ökning (-), minskning (+)	6	-6
Räntefria kortfristiga skulder, ökning (+), minskning (-)	1	2
	7	-4
Affärsrörelsens kassaflöde	152	12
Erlagda räntor	2	-2
Erlagda skatter	-37	-
Affärsrörelsens nettokassaflöde	117	10
Investeringar		
Förvärvade aktier i dotterföretag	-1	-28
Förvärvade aktier i ägarintresseföretag	-4	-
Förvärvade övriga aktier	-	0
Erlagda överlåtelseskatter	-8	-80
Investeringar i övriga anläggningstillgångar	0	-1
Investeringarnas kassaflöde	-13	-109
Kassaflöde före finansiering	104	-99
Finansiering		
Uttag av långfristiga lån	4	-
Amortering av långfristiga lån	0	-
Förändring av räntebärande fordringar, ökning (-), minskning (+)	1	-
Förändring av kortfristiga skulder, ökning (+), minskning (-)	-9	88
Utdelning	-99	-
Emission	-	11
Övriga finansiella poster	0	-
Finansieringens kassaflöde	-103	99
Förändring av likvida medel enligt analysen, ökning (+), minskning (-)	1	0
Likvida medel 1.1	0	-
Likvida medel 31.12	1	0
Förändring av likvida medel enligt balansräkningen, ökning (+), minskning (-)	1	0

Noter till moderföretagets bokslut

milj. euro	1999	1998
1. Omsättning per marknadsområde		
Finland	10	5
2. Avskrivningar och nedskrivningar		
Avskrivningar enligt plan	0	0
3. Övriga rörelsekostnader		
Personalkostnader		
Löner	3	1
Arvoden	0	0
Lönebikostnader	-	0
Pensionskostnader	1	0
Övriga lönebikostnader	1	0
Övriga rörelsekostnader	11	5
Summa	16	6
Löner och arvoden		
Till verkställande direktören och styrelseledamöterna	1	1
Till ledamöterna i förvaltningsrådet	0	0
Summa	1	1
Medelantal anställda	30	10
4. Finansiella intäkter och kostnader		
Intäkter från andelar i koncernföretag	-	234
Intäkter från andelar i ägarintresseföretag	0	-
Övriga ränteintäkter från koncernföretag	12	0
Övriga ränte- och finansiella intäkter	0	0
Räntekostnader och övriga finansiella kostnader utbetalade till koncernföretag	-11	-1
Räntekostnader och övriga finansiella kostnader utbetalade till andra	0	-1
Summa	1	232
Summa ränteintäkter och -kostnader		
Ränteintäkter	12	0
Räntekostnader	-11	-2
Nettoräntor	1	-2
5. Bokslutsdispositioner		
Förändring av avskrivningsdifferens	0	0
6. Direkta skatter		
Skatter från den ordinarie verksamheten	-1	65
Skatter från extraordinära poster	142	-
Summa	141	65
7. Bestående aktiva		
Immateriella tillgångar		
Övriga utgifter med lång verkningstid	0	0
Materiella tillgångar		
Maskiner och inventarier	0	0
Placeringar		
Andelar i koncernföretag	5 526	5 525
Andelar i ägarintresseföretag	4	-
Fordringar hos ägarintresseföretag	9	-
Övriga aktier och andelar	0	0
Summa	5 539	5 525
8. Förändring av anskaffningsutgiften		
Immateriella tillgångar		Övriga utgifter med lång verkningstid
Anskaffningsutgift 1.1		0
Ökningar		0
Anskaffningsutgift 31.12		0
Ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar 1.1		0
Avskrivning under räkenskapsperioden		0
Ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar 31.12		0
Balansvärde 31.12		0
Materiella tillgångar		Maskiner och inventarier
Anskaffningsutgift 1.1		0
Ökningar		0
Anskaffningsutgift 31.12		0
Ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar 1.1		0
Avskrivning under räkenskapsperioden		0
Ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar 31.12		0
Balansvärde 31.12		0

Placeringar	Andelar i koncernföretag	Andelar i ägarintresseföretag	Fordringar hos ägarintresseföretag	Övriga aktier och andelar	Summa
Anskaffningsutgift 1.1	5 525	-	-	0	5 525
Ökningar	1	4	9	-	14
Anskaffningsutgift 31.12	5 526	4	9	0	5 539
Balansvärde 31.12	5 526	4	9	0	5 539

milj. euro	1999	1998
------------	------	------

9. Kortfristiga fordringar

Fordringar hos koncernföretag		
Kundfordringar		6
Övriga fordringar	512	152
Summa	513	158
Fordringar hos ägarintresseföretag		
Övriga fordringar	0	-
Summa	0	-
Övriga fordringar	-	1
Resultatregleringar	0	0
Summa	513	159

10. Pensionsförbindelser för ledningen

Fortum Abp:s arbetande styrelseledamöter har möjlighet att gå i pension vid 60 års ålder.

11. Förändring i eget kapital

Aktiekapital 1.1	2 640	-
Aktieemission	-	2 640
Aktiekapital 31.12	2 640	2 640
Överkursfond 1.1	2 780	-
Emissionsvinst	-	2 780
Överkursfond 31.12	2 780	2 780
Ackumulerade vinstmedel 1.1	166	-
Erlagd utdelning	-99	-
Övrig disponering av vinstmedel	0	-
Räkenskapsperiodens vinst	365	166
Ackumulerade vinstmedel 31.12	432	166
Utdelningsbara medel 31.12	432	166

12. Ackumulerade bokslutsdispositioner

Ackumulerad avskrivningsdifferens		
Övriga utgifter med lång verkningstid	0	0
Maskiner och inventarier	0	0
Summa	0	0

13. Skulder

Långfristiga skulder		
Konverteringslån	4	-
-varav räntebärande	4	-
Kortfristiga skulder		
Leverantörsskulder	1	1
Skulder till koncernföretag		
Leverantörsskulder	0	0
Övriga skulder	25	88
Resultatregleringar	1	0
Summa	26	88
Övriga kortfristiga skulder	169	1
Resultatregleringar	1	8
Summa	197	98
-varav räntebärande	88	88
Räntebärande och räntefria skulder		
Räntebärande skulder	92	88
Räntefria skulder	109	10
Summa	201	98
Kortfristiga resultatregleringar		
Överlåtelseskatt	-	8
Övriga resultatregleringar	2	0
Summa	2	8

Aktier och aktieägare

Aktiekapital

I slutet av 1999 hade Fortum Abp emitterat sammantaget 784 782 635 aktier. Aktiens nominella värde är 20 mark och en aktie berättigar till en röst på bolagsstämman. Varje aktie berättigar till en lika stor utdelning.

Enligt gällande bolagsordning vid utgången av 1999 var Fortum Abp:s minimikapital 10 miljarder mark och maximikapital 40 miljarder mark. Aktiekapitalet kan utan ändring av bolagsordningen höjas och sänkas inom dessa gränser. Bolagets till fullo betalda och i handelsregistret antecknade aktiekapital uppgick den 31 december 1999 till 15 695 652 700 mark.

Fortum Abp:s aktier är anslutna till värdeandelssystemet (ett kontobaserat system) som upprätthålls av Finlands Värdepapperscentral Ab. Fortum Abp äger inte egna aktier.

Aktiekapitalets utveckling 1998 – 1999

	Nya aktier, st.	Antal aktier, totalt	Ökning av aktiekapitalet, mk	Aktiekapital, mk
Bolaget bildades 7.2.1998	500 000	500 000	10 000 000	10 000 000
Nyemission 3.6.1998	293 104 055	293 604 055	5 862 081 100	5 872 081 100
Nyemission 29.6.1998	397 906 226	691 510 281	7 958 124 520	13 830 205 620
Nyemission 17.12.1998	91 272 354	782 782 635	1 825 447 080	15 655 652 700
Personalemission 18.12.1998	2 000 000	784 782 635	40 000 000	15 695 652 700
Aktiekapital 31.12.1999		784 782 635		15 695 652 700

Notering av aktier

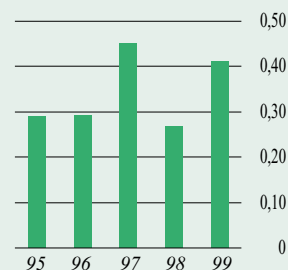
Fortum Abp:s aktier noteras på Helsingfors Fondbörs. Den första handelsdagen var den 18 december 1998. Handel med aktierna sker också genom handelssystemet SEAQ i London.

Helsingfors Fondbörs ändrade Fortum Abp:s börsparti från 100 till 1 000 aktier från den 20 december 1999, och till 200 aktier från den 10 februari 2000.

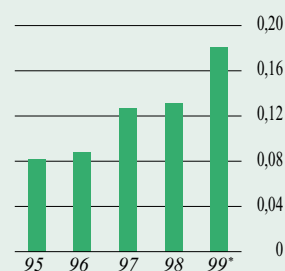
Fortums aktieägare 31.12.1999

Ägare	Aktier, st.	Andel, %
Finska staten	591 548 059	75,38
Folkpensionsanstalten	17 553 696	2,24
Ömsesidiga Pensionsförsäkringsbolaget Ilmarinen	11 259 400	1,43
Ömsesidiga Pensionsförsäkringsbolaget Varma-Sampo	8 450 000	1,08
Altia Group Oy	7 206 747	0,92
Skadeförsäkringsaktiebolaget Pohjola	3 900 000	0,50
Nesteen Eläkesäätiö	3 757 575	0,48
Industrieförsäkring Ab	3 496 637	0,45
Ömsesidiga Livförsäkringsbolaget Suomi	3 350 000	0,43
Livförsäkringsaktiebolaget Pohjola	2 822 600	0,36
Förvaltarregistrerade aktier	31 421 474	4,00
Övriga aktieägare, totalt	100 016 447	12,73
Summa	784 782 635	100,00

Resultat/aktie
euro

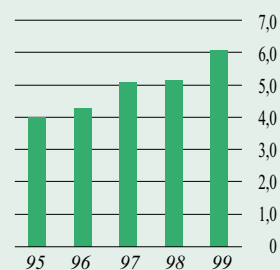

Utdelning/aktie
euro

*) Styrelsens förslag

Eget kapital/aktie
euro

Fördelning av aktieinnehaven 31.12.1999

Aktier st.	Antal innehav	% av innehaven	Antal aktier st.	% av aktiestocken
1 – 100	2 051	3,66	142 770	0,02
101 – 500	22 860	40,75	6 126 292	0,78
501 – 1 000	18 606	33,17	11 411 876	1,45
1 001 – 10 000	12 089	21,55	27 605 580	3,52
10 001 – 100 000	394	0,70	9 855 083	1,25
100 001 – 1 000 000	72	0,13	24 480 413	3,12
1 000 001 – 10 000 000	20	0,03	55 621 876	7,09
över 10 000 000	4	0,01	649 450 549	82,76
	56 096	100,00	784 694 439	99,99

Oregistrerade/outredda

köp 31.12.1999			88 196	0,01
Summa			784 782 635	100,00
varav förvaltarregistrerade			31 421 474	4,00

Ägargrupper 31.12.1999

Ägargrupp	% av aktieägarna	% av aktiestocken
Privata företag	2,69	0,98
Offentliga företag	0,02	0,96
Finansinstitut och försäkringsbolag	0,23	4,74
Offentliga samfund	0,13	82,84
Sammanslutningar utan vinstsyfte	0,40	0,54
Hushåll	95,50	5,87
Utländska och förvaltarregistrerade	1,03	4,06
Oregistrerade/outredda		0,01
Summa	100,00	100,00

Bonusaktier och aktier tecknade i personalemissionen

Privatpersoner som köpte aktier 1998 fick på vissa villkor rätt till en bonusaktie för varje parti på 20 aktier som de köpte av finska staten, ifall de ägt aktierna fortlöpande under sex månader. Sammantaget 680 880 bonusaktier gavs. Aktierna infördes på aktieägarnas värdeandelskonton den 17 juni 1999.

Handeln med de två miljoner aktier som emitterades i personalemissionen inleddes likaså den 17 juni 1999. För dessa aktier hade en överlåtelsebegränsning på sex månader fastställts.

Statens ägarandel

Statens ägarandel i början av 1999 var 75,46 procent av företagets aktier och rösträtt. I och med att bonusaktier överläts minskade ägarandelen till 75,38 procent.

Riksdagen har bemyndigat statsrådet att minska statens ägarandel i Fortum Abp till lägst 50,1 procent av företagets aktier och rösträtt.

Ledningens innehav av aktier och optionsrätter

Ledamöterna i Fortum Abp:s förvaltningsråd innehade den 31 december 1999 totalt 1 942 aktier eller 0,00 procent av företagets aktier och rösträtt. Styrelseledamöterna och verkställande direktören innehade sammanlagt 42 818 aktier, vilket motsvarar 0,01 procent av företagets aktier och rösträtt. Styrelseledamöterna innehade tillsammans 950 stycken optionsrätter, som berättigar till teckning av sammantaget 950 000 Fortumaktier på villkor som framgår nedan.

Personalens optionslån och ledningens optionsarrangemang

I början av året genomfördes två arrangemang i anslutning till personalens premieringssystem som företagets styrelse fattade beslut om den 17 februari 1999 och den 15 april 1999.

Ledningens optionsarrangemang

En extra bolagsstämma den 17 november 1998 bemyndigade företagets styrelse att bevilja högst 150 av styrelsen utsedda nyckelpersoner i Fortumkoncernen maximalt 15 000 optionsrätter. Under perioden 1.3–15.3.1999 tecknade 130 av styrelsen utsedda personer 13 825 och Fortum Oil and Gas Oy resterande 1 175 optionsrätter. Optionsrätterna berättigar innehavarna att under perioden 1.10.2002–1.10.2005 teckna sammantaget 15 miljoner Fortumaktier, vilket motsvarar 1,9 procent av företagets nuvarande aktiekapital och rösträtt. Till följd av teckningar som hänför sig till ledningens optionsarrangemang kan företagets aktiekapital öka med sammantaget högst 300 miljoner mark.

En förutsättning för teckningen är att Fortums resultatutveckling per aktie, då resultatet för 1998 jämförs med det genomsnittliga resultatet per aktie för åren 1999–2001, är lika god som eller bättre än i referensgruppen i snitt. En andra förutsättning för teckning på basis av optionsrätterna är att det vägda medeltalet av gjorda avslut i handeln med Fortumaktier mellan perioderna 1.4.1999–31.8.1999 och 1.4.2002–31.8.2002 skall vara lika gott som eller bättre än i referensgruppen i snitt.

Teckningspriset på aktien är det vägda medeltalet av gjorda avslut under tiden 1.1.2002–30.6.2002. Teckningspriset sänks med två gånger det procenttal med vilket kursutvecklingen för Fortums aktie överstiger kursutvecklingen i referensgruppen mellan perioderna 1.4.1999–31.8.1999 och 1.4.2002–31.8.2002. Teckningspriset på aktierna är dock minst det vägda medeltalet av gjorda avslut under tiden 18.12.1998–15.1.1999, dvs. 5,61 euro. Aktier som tecknas berättigar till utdelning för den räkenskapsperiod under vilken aktierna tecknats.

Optionslån till personalen

I april riktades ett optionslån till personalen enligt det bemyndigande som den extra bolagsstämman den 8 september 1998 hade gett styrelsen. Lånets maximibelopp var 25 miljoner mark. Sammantaget 1 859 medarbetare i Fortum tecknade optionsrätter. Lånetiden är tre år och den årliga räntan fyra procent. Lånet återbetalas i en post inklusive räntor den 17 maj 2002.

Lånet var uppdelat i 25 000 stycken låneandelar med ett nominellt värde på tusen mark var. Till varje låneandel hänförde sig 300 optionsrätter. Varje option berättigar innehavaren att teckna en Fortumaktie. I slutet av året uppgick lånebeloppet till 24,8 miljoner mark. Minskningen berodde på att några personer som tecknat optionsrätter inte längre arbetar inom koncernen. Till följd av arrangemanget med optionslån till personalen kan Fortums aktiekapital öka med sammantaget högst 148 miljoner mark eller 7,4 miljoner nya aktier, vilket motsvarar 0,9 procent av företagets nuvarande aktiekapital.

Aktierna som ingår i detta arrangemang kan tecknas under perioden 17.5.2002–17.5.2005. Aktiens teckningspris är det enligt omsättning vägda medeltalet av Fortumaktiens pris under perioden 1.3.1999–31.3.1999 ökat med 10 procent. Aktiens teckningspris minskas med den utdelning per aktie som utbetalats från och med 1.1.2000 innan aktierna tecknas på basis av optionsrätterna. Teckningspriset är högst 5,03 euro. Aktier som tecknats berättigar till utdelning för den räkenskapsperiod under vilken aktierna tecknats.

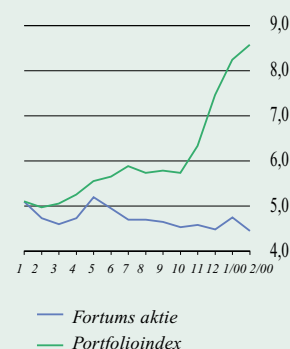
Fortum Abp har inte emitterat andra konverterings- eller optionslån som skulle berättiga innehavaren av skuldebrevet till företagets aktier. Fortum Abp:s styrelse har för tillfället inget outnyttjat bemyndigande av bolagsstämman att höja företagets aktiekapital eller förvärva företagets egna aktier.

Kursutveckling och omsättning

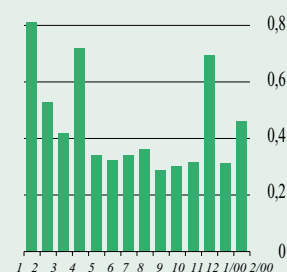
Högsta noterade betalkurs för aktien vid Helsingfors Fondbörs 1999 var 5,80 euro, lägsta var 4,24 euro och medelkursen var 4,76 euro. Avslutskursen på årets sista börsdag var 4,50 euro.

Totalt omsattes 112,4 aktier till ett värde av 535,5 miljoner euro. Fortums marknadsvärde beräknat enligt avslutskursen på årets sista börsdag var 3 532 miljoner euro.

Aktiens kursutveckling 1999
euro

Aktiens omsättning
milj. st.

Förslag till vinstdisposition

Koncernens fria egna kapital och utdelningsbara medel uppgick 31.12.1999 till 2 062 miljoner euro. Moderföretagets utdelningsbara medel uppgick 31.12.1999 till 431 888 974,21 euro.

Styrelsen föreslår att Fortum Abp för 1999 betalar 0,18 euro per aktie eller sammantaget 141 260 874,30 euro i utdelning och reserverar 300 000 euro för allmännyttiga ändamål. Resten av de utdelningsbara medlen förs till ny räkning.

Esbo den 29 februari 2000

Matti Vuoria
Jaakko Ihamuotila
Heikki Pentti

Heikki Marttinen
Verkställande direktör

Krister Ahlström
L.J. Jouhki
Erkki Virtanen

Revisionsberättelse

Till Fortum Abp:s aktieägare

Vi har granskat Fortum Abp:s bokföring, bokslut och förvaltning för räkenskapsperioden 1.1–31.12.1999. Bokslutet, som avgetts av styrelsen och verkställande direktören, omfattar verksamhetsberättelsen samt koncernens och moderbolagets resultaträkning, balansräkning och bilageuppgifter. Efter utförd granskning avger vi vårt utlåtande om bokslutet och förvaltningen.

Granskningen har utförts enligt god revisions sed. Bokföringen, de tillämpade redovisningsprinciperna och innehållet i bokslutet ävensom bokslutspresentationen har härvid granskats i tillräcklig omfattning för att få bekräftat att bokslutet inte innehåller väsentliga fel eller brister. Vid granskningen av förvaltningen har vi utrett huruvida förvaltningsrådet, styrelsen och verkställande direktören handhaft förvaltningen av bolagets angelägenheter i enlighet med stadgandena i aktiebolagslagen.

Enligt vår mening är bokslutet uppgjort enligt bokföringslagen och övriga stadganden och bestämmelser om hur bokslut skall uppgöras. Bokslutet ger på sätt som avses i bokföringslagen riktiga och tillräckliga uppgifter om resultatet av koncernens och moderbolagets verksamhet och ekonomiska ställning. Bokslutet inklusive koncernbokslut kan fastställas och medlemmarna i moderbolagets förvaltningsråd och styrelse samt verkställande direktören kan beviljas ansvarsfrihet för den av oss granskade räkenskapsperioden. Styrelsens förslag till disposition av de utdelningsbara medlen beaktar stadgandena i aktiebolagslagen.

Helsingfors den 29 februari 2000

SVH PricewaterhouseCoopers Oy
CGR-samfund

Arthur Andersen Oy
CGR-samfund

Pekka Kaasalainen
CGR

Hannu Vänskä
CGR

Förvaltningsrådets utlåtande

Förvaltningsrådet har i dag behandlat Fortum Abp:s bokslut för år 1999, som omfattar resultaträkning, balansräkning jämte noter till bokslutet, koncernbokslut samt styrelsens verksamhetsberättelse och förslag till vinstdisposition, samt revisionsberättelsen som avgetts av företagens revisorer. Förvaltningsrådet föreslår den ordinarie bolagsstämman att bokslutet fastställs och att vinstmedlen disponeras enligt styrelsens förslag.

Förvaltningsrådet konstaterar att dess beslut och anvisningar har iakttagits och att rådet av företagens styrelse och direktörer har erhållit alla erforderliga upplysningar.

Esbo den 10 mars 2000

Ilkka-Christian Björklund

Pirkko Alitalo	Tuija Brax	Kaarina Dromberg
Ulrika Gyllenberg	Klaus Hellberg	Tytti Isohookana-Asunmaa
Ville Itälä	Timo Järvilahti	Timo Laaksonen
Kari Laitinen	Jouko K. Leskinen	Leena Luhtanen
Pekka Tuomisto	Taisto Turunen	Matti Vanhanen
	Ben Zyskowitz	

Tillämpliga bestämmelser

I Fortumkoncernens förvaltning iakttas Finlands aktiebolagslag och annan tillämplig lagstiftning. Utöver detta iakttar Fortum tillämpningsanvisningen om förvaltning i publika aktiebolag som utfärdats av Centralhandelskammaren och Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund. Fortum utvecklar sitt lednings- och förvaltningssystem utifrån aktieägarnas intressen och koncernens mål.

Fortums insideranvisning har granskats enligt insideranvisningen för börslistade bolag som Helsingfors Fondbörs utfärdat den 28 oktober 1999.

Koncernstruktur

Fortums juridiska koncern bildas av moderföretaget Fortum Abp och dess helägda underkoncerner med moderföretagen Fortum Power and Heat Oy och Fortum Oil and Gas Oy.

Koncernens affärsverksamhet indelas i sektorerna El och värme, Olja och gas, Engineering samt Service. Sektorerna indelas i sin tur i marknadsbaserade enheter, vars resultat är tydligt mätbara.

Fortumkoncernens ekonomiska rapportering indelas i Utvinning av olja och gas, Oljeraffinering och marknadsföring, Produktion och försäljning av el och värme, Eldistribution, Service, Engineering, avyttrade affärsverksamheter samt övrig verksamhet.

För koncernens förvaltning och verksamhet svarar Fortum Abp:s organ: bolagsstämman, förvaltningsrådet, styrelsen och verkställande direktören, som samtidigt är företagens koncernchef. Koncernens operativa verksamhet styrs av koncernchefen och koncernens ledningsgrupp. Sektorerna Engineering och Service styrs dessutom av respektive dotterföretags styrelser, vars ordförande är Fortum Abp:s verkställande direktör.

Ledningen vid koncernens moderföretag Fortum Abp svarar för ledningen av hela koncernen. Utöver det erbjuder Fortum Abp enheterna tjänster som hänför sig till koncernens funktioner.

Förvaltningsrådet

Förvaltningsrådets sammansättning och val av ledamöter

Enligt Fortum Abp:s bolagsordning skall förvaltningsrådet ha minst 10 och högst 20 ledamöter. För tillfället har förvaltningsrådet 17 ledamöter. Ledamöterna väljs vid ordinarie bolagsstämman för ett år åt gången. I förvaltningsrådets möten deltar dessutom fyra representanter för personalgrupperna, som inte är ledamöter i förvaltningsrådet. Förvaltningsrådet sammanträder i regel varannan månad.

Förvaltningsrådets huvuduppgifter

Förvaltningsrådet ansvarar för att ägarnas intressen tas till vara i företaget.

Förvaltningsrådets huvuduppgift är att övervaka företagets förvaltning som sköts av styrelsen och koncernchefen, avge sitt utlåtande om bokslutet och revisionsberättelsen till ordinarie bolagsstämman, sammankalla bolagsstämman, på styrelsens förslag behandla ärenden som avser betydande inskränkning eller expansion av företagets verksamhet eller väsentlig ändring av organisationen, fastställa styrelseledamöternas antal och välja styrelsens ordförande, vice ordförande och övriga ledamöter samt fastställa eventuell arbetsfördelning mellan styrelseledamöterna och besluta om styrelseledamöternas arvoden.

Förvaltningsrådet utser dessutom på styrelsens förslag verkställande direktör och beslutar om ärenden som hänför sig till verkställande direktörens anställningsvillkor.

Styrelsen

Styrelsens sammansättning och val av ledamöter

Enligt Fortum Abp:s bolagsordning skall styrelsen ha minst fem och högst sju ledamöter. För tillfället (29.2.2000) ingår sju ledamöter i styrelsen. Förvaltningsrådet väljer styrelsens ordförande, vice ordförande och övriga ledamöter samt beslutar om styrelseledamöternas arvoden. Styrelseledamöterna väljs för fyra år åt gången på så sätt att mandatperioden utgår vid utgången av den fjärde räkenskapsperioden efter att

ledamöten valts in i styrelsen. En styrelseledamot som fyllt 65 år avgår enligt bolagsordningen från styrelsen. Styrelsen sammanträder i regel en gång per månad.

Styrelsens huvuduppgifter

Styrelsen svarar för koncernens förvaltning och för att verksamheten är ordnad på ett ändamålsenligt sätt i enlighet med lagstiftningen och bolagsordningen samt bolagsstämmans och förvaltningsrådets anvisningar.

Styrelsens huvuduppgift är att utveckla företagets strategi och att övervaka och styra de olika affärsverksamheterna i syfte att säkerställa att företaget producerar mervärde för sina ägare. Styrelsen beslutar vidare om koncernens centrala handlingsprinciper, fastställer den årliga verksamhetsplanen och budgeten jämte bokslut och delårsrapporter, beslutar om betydande investeringar, slår fast företagets etiska värden och handlingssätt och följer upp hur dessa uppnås, utnämner vice verkställande direktörerna samt verkställande direktörens direkta underställda och beslutar om dessas löneförmåner, utnämner koncernens ledningsgrupp som bistår verkställande direktören i att leda företaget, fastställer koncernens högsta organisations- och verksamhetsstruktur samt fastställer företagets utdelningspolicy.

Styrelsen har tillsatt ett utskott som behandlar koncernens och koncernledningens lönestrukturer samt belönings- och premieringssystem. Till utskottet hör de styrelseledamöter som inte arbetar i Fortums tjänst på heltid.

Syrelseordförandens och verkställande direktörens uppgifter samt styrelsens interna arbetsfördelning

Utöver det ovan sagda ankommer på styrelsens arbetande ordförande de uppgifter, rättigheter och skyldigheter som nämns i lagen om aktiebolag.

Styrelsens ordförande ansvarar för utvecklingen av koncernens ägarvärde och relationerna till företagets placere och intressenter. Styrelseordföranden bereder tillsammans med koncernchefen koncernens strategiska linjedragning, utvecklingen av koncernstrukturen och frågor som gäller samarbetsprojekt.

Bergsrådet Jaakko Ihamuotilas uppgift som styrelseledamot är att utveckla energiinfrastrukturen på företagets verksamhetsområden.

Företagets verkställande direktör och koncernens ledning

Verkställande direktören, som verkar som koncernchef, har som uppgift att leda koncernens affärsverksamhet och förvaltning enligt lagen om aktiebolag och styrelsens anvisningar. Koncernchefen bistås i att leda koncernen av koncernens ledningsgrupp (CEC, Corporate Executive Committee), koncernledningens samarbetsorgan (GMC, Group Management Committee) och investeringskommittén. Koncernchefen är ordförande för koncernens ledningsgrupp, som består av koncernens ekonomidirektör samt de två sektordirektörerna som leder koncernens huvudsektorer. Sekreterare för koncernens ledningsgrupp är koncernens juridiska direktör. Koncernens ledningsgrupp sammanträder i regel två gånger per månad.

Koncernchefen är ordförande för koncernledningens samarbetsorgan, dit utöver medlemmarna i koncernens ledningsgrupp hör direktörerna för koncernens företagsplanering, kommunikation, personal och EHS, direktörerna som ansvarar för intern revision och utveckling av internationell verksamhet samt direktörerna för sektorerna Service och Engineering. Sekreterare för GMC är koncernens Corporate Controller. GMC sammanträder i regel en gång i månaden.

Ekonomidirektören är ordförande i investeringskommittén, som bedömer alla betydande investeringar och ger utlåtande om dem som beslutsunderlag för koncernens ledningsgrupp och styrelsen. Investeringskommittén sammanträder i regel två gånger i månaden och utöver det vid behov.

Förvaltningsrådets och styrelsens ledamöters samt verkställande direktörens arvoden och aktieinnehav

Till ledamöterna i förvaltningsrådet och styrelsen samt till verkställande direktören utbetalades 1999 sammanlagt 1 miljon euro i löner och arvoden.

Beloppet av lönen och prestationsarvodet utöver naturaförmånerna, som utbetalas till företagets arbetande styrelseledamöter och verkställande direktören, är beroende av koncernens ekonomiska resultat och hur framgångsrikt de övriga målen nåtts. Arvodets maximibelopp är 30 procent av årslönen.

Förvaltningsrådets och styrelsens ledamöters samt verkställande direktörens innehav av Fortum Abp:s aktier och optionsrätter framgår av tabellen invid.

Mer information om optionssystemets omfattning och villkor ingår på sidorna 75.

Fortum har inte beviljat styrelseledamöterna lån.

Tillsynssystem

Enligt lagen om aktiebolag ansvarar styrelsen för att tillsynen över företagets bokföring och medelsförvaltning är ändamålsenligt arrangerad. Verkställande direktören svarar för att företagets bokföring handhas i överstämmelse med lag och att medelsförvaltningen är ordnad på ett betryggande sätt. Koncernledningen svarar för att tillämplig lagstiftning och styrelsens beslut iaktas i koncernens dagliga verksamhet. Koncernens indelning i sektorer och vidare i enheter gör det lättare att ordna med effektiv tillsyn. Inom koncernen tillämpas ett operativt rapporteringssystem som främjar den ekonomiska övervakningen. Fortumkoncernens rapporteringsspråk är engelska.

Koncernens interna revision rapporterar till koncernens styrelse och koncernchefen. Dess uppgift är att säkerställa att man i koncernen fungerar effektivt och iakttar lagar, anvisningar och företagets verksamhetsprinciper samt att företagets risker hanteras på bästa möjliga sätt.

För koncernföretagens revision svarar revisionssamfundet PricewaterhouseCoopers och Arthur Andersen. För revisionen av underkoncernen Fortum Power and Heat Oy svarar huvudsakligen samfundet SVH PricewaterhouseCoopers och av underkoncernen Fortum Oil and Gas Oy samfundet Arthur Andersen. För Fortum Abp:s revision svarar SVH PricewaterhouseCoopers Oy med CGR Pekka Kaasalainen som huvudansvarig revisor

Förvaltningsrådets och styrelsens ledamöters aktieinnehav och optionsrätter 31.12.1999

	aktier, st.	options- rätter, st.
<i>Jouko K. Leskinen</i>	1 591	
<i>Matti Vanhanen</i>	351	
<i>Krister Ahlström</i>	600	
<i>Jaakko Ihamuotila</i>	13 926	250
<i>L.J. Jouhki</i>	8 006	
<i>Heikki Marttinen</i>	11 370	350
<i>Heikki Pentti</i>	546	
<i>Matti Vuoria</i>	8 370	350

och Arthur Andersen Oy med CGR Hannu Vänskä som huvudansvarig revisor.

Företagets revisorer rapporterar om sina observationer till styrelsen minst två gånger om året. Revisorerna upprättar en gång om året upp en lagstadgad revisionsberättelse som hänför sig till bokslutet.

Belönings- och premieringssystem

Ledningens optionsarrangemang och personalens optionslån bidrar till att företaget uppnår sina långsiktiga mål. Mer information om detta ingår på sida 75.

Ett årligt belönings- och premieringssystem som stöd för att de kortfristiga målen skall uppnås är i bruk i hela koncernen. Grunderna för hur denna prestationspremie bestäms fastställs av styrelsen på förslag av premiekommittén. Kriterierna för premiering som grundar sig på att personliga mål uppnås avtalas vid gemensamma resultatsamtal mellan medarbetare och chef. Kriterierna godkänns av respektive chefs chef.

Fortums personalfond, som gäller personalen i Finland, delar ut vinstpremier till sina medlemmar från år 2000. Till personalfonden hör inte de personer som omfattas av ledningens optionssystem. Fortums styrelse fastställer grunderna för utbetalning av en vinstpremiepost utifrån koncernens resultat.

Matti Vuoria och Heikki Marttinen

Heikki Pentti och L.J. Jouhki

Styrelsen

Matti Vuoria, f. 1951, vicehäradsbörj, är företagets arbetande styrelseordförande. Styrelseordföranden och verkställande direktören förbereder tillsammans frågor som gäller koncernens strategiska linjedragning och utvecklingen av koncernstrukturen. Styrelseordföranden ansvarar för utvecklingen av ägarvärdet samt för företagets relationer till placerare och myndigheter. Matti Vuoria är bland annat ledamot i styrelsen för Danisco A/S och styrelseordförande för Solidium Oy.

Krister Ahlström, f. 1940, bergsråd, diplomingenjör, är vice ordförande för företagets styrelse. Han verkar som styrelseledamot i flera företag, till exempel är han styrelseordförande för MNB Maizels Group och vice ordförande för Stora Enso Oyj:s styrelse. Krister Ahlström är också vice ordförande för förvaltningsrådet vid Försäkringsbolaget Sampo Abp och ledamot i förvaltningsrådet vid Merita Bank Abp.

Jaakko Ihamuotila, f. 1939, bergsråd, diplomingenjör, teknologie doktor (h.c.), är arbetande styrelseledamot. Han ansvarar för förbindelserna till Europeiska unionen på koncernnivå, för frågor som gäller den nordliga dimensionen samt för förbindelserna till Ryssland. Jaakko Ihamuotila verkade tidigare som Nestes styrelseordförande och koncernchef. Han är styrelseledamot i flera företag, till exempel Finnair Oyj och Raisio Yhtymä Oyj. Ytterligare är han ledamot i förvaltningsrådet vid Merita Bank Abp.

L.J. Jouhki, f. 1944, ekonomie magister, ordförande för Thominvest Oy:s styrelse. L. J. Jouhki är Finnlines Abp:s styrelseordförande. Han är dessutom styrelseledamot i flera företag, till exempel Oyj Hartwall Abp, Sanoma-WSOY Oyj och UPM-Kymmene Oyj. Han är även ledamot i förvaltningsrådet vid Merita Bank Abp.

Jaakko Ihamuotila och Erkki Virtanen

Krister Ahlström och Gerhard Wendt

Heikki Martinen, f. 1946, ekonomie magister, är Fortums koncernchef och moderföretagets verkställande direktör till den 10 mars 2000. Verkställande direktören ansvarar för den operativa och strategiska ledningen inom koncernen inklusive styrningen av koncernföretagen. Verkställande direktören är ordförande för styrelserna vid Fortum Oil and Gas Oy, Fortum Power and Heat Oy, Fortum Service Oy och Fortum Engineering Ltd. Martinen verkade tidigare som Imatran Voima Oy:s verkställande direktör. Han är ordförande för förvaltningsrådet vid Ömsesidiga pensionsförsäkringsbolaget Varma-Sampo, ledamot i förvaltningsråden vid Kemijoki Oy och vid Merita Bank Abp samt ledamot i styrelsen för Huhtamäki Van Leer Oyj och Lindström Oy.

Heikki Pentti, f. 1946, bergsråd, diplomekonom, är ordförande för Lemminkäinen Oyj:s styrelse. Hän är även ledamot i förvaltningsråden vid Försäkringsbolaget Sampo Abp, Oyj Talentum Abp och Merita Bank Abp samt ledamot i styrelsen för Myllykoski Oyj.

Erkki Virtanen, f. 1950, politices kandidat, är kanslichef vid handels- och industriministeriet. Tidigare verkade han som budgetchef vid finansministeriet. Erkki Virtanen är styrelseordförande för Patria Industries Oyj samt styrelseledamot i Leonia Bank Abp och i Sitra.

Gerhard Wendt, f. 1934, filosofie doktor, är ordförande för Instrumentarium Oyj:s och Outokumpu Oyj:s styrelser. Han är dessutom styrelseledamot i flera företag, till exempel Kone Oyj, A. Ahlström Osakeyhtiö, Assa-Abloy AB och Vaisala Oyj. Gerhard Wendt avgick från Fortums styrelse den 21 november 1999 när han fyllt 65 år.

Veli-Matti Ropponen

Heikki Marttinen

Kalervo Nurminen

Tapio Kuula

Eero Aittola

Harri Pynnä

Koncernens ledningsgrupp 10.3.2000

Koncernens ledningsgrupp bistår företagets koncernchef vid verkställandet av koncernens strategiska och operativa mål. Styrelsen utnämner medlemmarna i ledningsgruppen. Medlemmar år 1999 var:

Heikki Marttinen, f. 1946, ekonomie magister, koncernchef, ordförande för ledningsgruppen till den 10 mars 2000

Eero Aittola, f. 1942, ekonom, ekonomidirektör, vice ordförande för ledningsgruppen, Fortums verkställande direktör från den 10 mars 2000

Tapio Kuula, f. 1957, diplomingenjör, ekonomie magister, sektordirektör, El och värme

Veli-Matti Ropponen, f. 1949, diplomingenjör, ekonom, sektordirektör, Olja och gas

Kalervo Nurminen, f. 1937, energiråd, diplomingenjör. Han var direktör för affärsområdet El och värme till slutet av 1999 och avgår med pension den 30 april 2000.

Harri Pynnä, f. 1956, vicehäradshövding, juridisk direktör, sekreterare för ledningsgruppen

Group Management Committee (GMC) 10.3.2000

GMC är koncernledningens samarbetsorgan. Medlemmarna i GMC är direkt underställda koncernchefen.

Heikki Marttinen, koncernchef, (ordförande) till den 10 mars 2000

Eero Aittola, ekonomidirektör (vice ordförande)

Kari Huopalahti, direktör, utveckling av internationell affärsverksamhet

Pekka Leskelä, direktör, koncernplanering och -utveckling

Tapio Kuula, sektordirektör, El och värme

Kalervo Nurminen, verkställande direktör, Fortum Power and Heat Oy

Niilo Oksa, personaldirektör

Anders Palmgren, sektordirektör, Engineering

Päivi Pesola, direktör, intern revision

Harri Pynnä, direktör, juridik

Pekka Päättiläinen, sektordirektör, Service

Veli-Matti Ropponen, sektordirektör, Olja och gas

Antti Ruuskanen, kommunikationsdirektör

Carola Teir-Lehtinen, miljödirektör

Jari Mäntylä, Corporate Controller, sekreterare för GMC

Enhetsdirektörerna

Utvinning av olja och gas, **Hans Kristian Rød**
Naturgas, **Tapio Harra**
Trafiktjänster, Finland, **Matti Peitso**
Trafiktjänster, Baltikum, **Kai Laurén**
Oljeraffinering och partiförsäljning, **Risto Rinne**
Nynäs Petroleum, **Måns Collin**
Smörjmedel, **Veli-Pekka Helander**
Basoljor, **Ilkka Poranen**
Komponenter, **Risto Näsi**
Gasolupphandling och gasolhandel, **Per-Erik Wallgren**
Försäljning av gasol, **Ingmar Dahlblom**
Energivaruhuset, **Rauno Kallonen**
Elportföljförvaltning och trading, **Timo Karttinen**
Kraftproduktion, **Jussi Helske**
Birka Energi, **Tomas Bruce**
Värme, **Risto Riekkö**
P&H, Brittiska öarna och Irland, **John Deane**
P&H, Europeiska kontinenten, **Eero Auranne**
P&H, Tillväxtmarknader, **Matti Kangas**
Eldistribution, **Marjaana Monto**
Västkrafts eldistribution, **Tapio Lehtisalo**
O&M Finland, **Tapio Kelo**
O&M Scandinavia, **Esa Lecklin**
Underhåll, **Jouko Latvakangas**
O&M International, **Erkki Päivärinta**
Kraftverksengineering, **Jorma Karppinen**
Transmissionsengineering, **Pekka Salo**
Olje-, gas- och kemirelaterad engineering, **Kim Kronstedt**
Fortum Data, **Kari Keskiivari**
Fortum Support, **Eero Maijala**
Teknologi, **Pekka Salminen**

Förvaltningsrådet

Ilkka-Christian Björklund, f. 1947, politices licentiat, ordförande
Ben Zyskowitz, f. 1954, riksdagsledamot, vice ordförande
Pirkko Alitalo, f.1949, ekonomie magister
Tuija Brax, f. 1965, riksdagsledamot
Kaarina Dromberg, f.1942, riksdagsledamot
Ulrika Gyllenberg, f. 1952, specialforskare vid Statens tekniska forskningscentral VTT
Klaus Hellberg, f. 1945, riksdagsledamot
Tytti Isohookana-Asunmaa, f. 1947, riksdagsledamot
Ville Itälä, f. 1959, riksdagsledamot
Timo Järvihahti, f. 1943, riksdagsledamot
Timo Laaksonen, f. 1945, riksdagsledamot
Kari Laitinen, f. 1950, partisekreterare
Jouko K. Leskinen, f. 1943, chefdirektör för Sampo-gruppen
Leena Luhtanen, f. 1941, riksdagsledamot
Pekka Tuomisto, f. 1940 generaldirektör vid folkpensionsanstalten
Taisto Turunen, f. 1945, avdelningschef, energiavdelningen vid handels- och industriministeriet
Matti Vanhanen, f. 1955, riksdagsledamot

År 1999 avgick följande ledamöter från förvaltningsrådet efter att de utnämnts till medlemmar i statsrådet:

Satu Hassi, f. 1951, riksdagsledamot
Kimmo Sasi, f. 1952, riksdagsledamot
Erkki Tuomioja, f. 1946, riksdagsledamot

Representanter för personalen

Tapio Lamminen, arbetstagare
Timo Nyman, högre tjänstemän
Pentti Paajanen, arbetstagare
Eero Pollari, tekniska tjänstemän

Banker och bankfirmor som följer upp Fortum som placeringsobjekt

Aktia Fondkommission

Tfn +358 10 247 5000
PB 977
FIN-00101 Helsingfors

Alfred Berg Finland Ab

Tfn +358 9 228 321
Glogatan 3
FIN-00100 Helsingfors

Aros Securities Oy

Tfn +358 9 173 371
PB 786
FIN-00101 Helsingfors

D. Carnegie Ab

Tfn +358 9 6187 1200
Finland Branch
Södra Esplanaden 12
FIN-00130 Helsingfors

Conventum Fondkommission Ab

Tfn +358 9 549 9300
Alexandersgatan 44
FIN-00100 Helsingfors

Credit Suisse First Boston (Europe) Limited

Tfn +44 171 888 0864
One Cabot Square
London E14 4QJ
U.K.

Den Danske Bank

Tfn +45 3344 0790
2-12 Holmens Kanal
DK-1092 Köpenhamn K
Danmark

Dresdner Kleinwort Benson

Tfn +44 171 623 8000
PB 560
London EC3P 3DB
U.K.

Enskilda Securities AB

Tfn +358 9 6162 8900
PB 599
FIN-00101 Helsingfors

Evli Fondkommission Ab

Tfn +358 9 476 690
PB 1081
FIN-00101 Helsingfors

Handelsbanken Markets

Tfn +358 10 44 411
Investment Banking
PB 315
FIN-00131 Helsingfors

Leonía Bank Abp

Tfn +358 204 2511
Unionsgatan 22
FIN-00007 Helsingfors

Mandaturn Fondkommission Ab

Tfn +358 9 166 721
PB 117
FIN-00121 Helsingfors

Merita Fondkommission Ab

Tfn +358 9 12341
Fabiansgatan 29 B
FIN-00020 MERITA

Morgan Stanley Dean Witter & Co

Tfn +44 171 425 8000
25 Cabot Square, Canary Wharf
London E14 4QA
U.K.

Opstock Investment Banking

Tfn +358 9 40 465
PB 362
FIN-00101 Helsingfors

Salomon Smith Barney

Tfn +44 171 721 3876
Victoria Plaza
111 Buckingham Palace Road
London SW1W 0SB
U.K.

Warburg Dillon Read

Tfn +44 171 567 8000
2 Finsbury Avenue
London EC2M 2PG
U.K.

Kägeludden, Esbo
PB 1, FIN-00048 FORTUM, Finland
www.fortum.com

Hemort Helsingfors
HRnr 728.243
Moms nr FI1463611-4